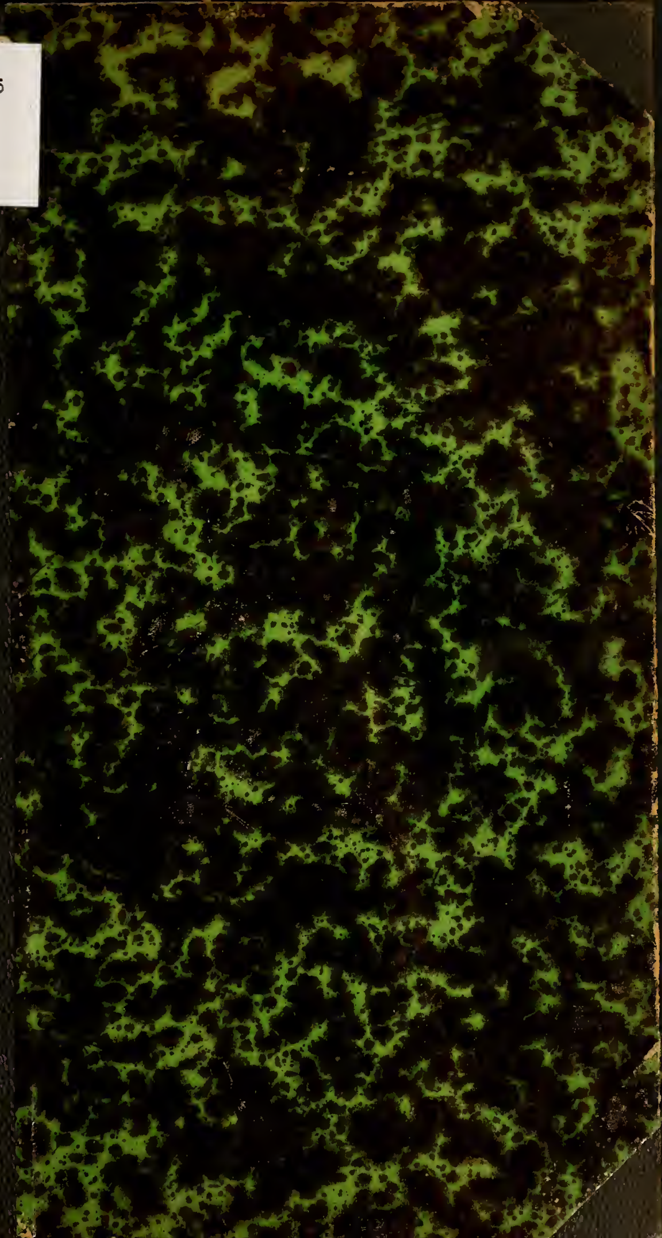

THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

Oldnorsk Formlære

for Begyndere

ved

J. Aars,
cand. mag.

Udgivet af det norske Oldskriftselskab.

Kristiania.

Trykt hos Brøgger & Christie.

1862.

Forord.

Denne Formlæres Bestemmelse er tilstrækkelig betegnet ved Titelen. At jeg paa det nærmeste har indskrænket mig til at fremstille de sedvanligste Former, især saaledes som de forekommer indenfor den prosaiske Literatur og i de bedste Haandskrifter, og at jeg udelukkende har holdt mig til det oldnorske Sprog som et for sig existerende og fremstillet dets Former ganske uden theoretiske Forklaringer, der alene lader sig opstille fra et sproghistorisk Synspunkt af og ved Hjælp af Sammenligning med de beslægtede Sprog og Dialekter, dette var en nødvendig Følge af Bogens Øjemed. — Med Hensyn til min Fremgangsmaade ved Udarbeidelsen, skal jeg kun gjøre opmærksom paa e n Ting, nemlig at jeg med Flid har været noget udførligere i Begyndelsen end længere ude i Bogen, navnlig at jeg der skarpere har paapeget de mindste Forskjelligheder (f. Ex. om Ordenes Rodvokal kan modtage Omlyd eller ikke), medens jeg senere har forudsat, at Læserne allerede er nok inde i Sagen til at bemærke saadant paa egen Haand. — Stoffet har jeg naturligvis hentet dels fra egne Jagttagelser, dels fra andres grammatiske Arbeider; af disse har jeg benyttet alle dem, som har været mig bekjendte; naar jeg i nogle Punkter af Orthografien ikke har kunnet tage Hensyn til Resultater af nyere Forskninger (især DHrr. Gislasons og Lyngbys), om hvis Rigtighed jeg dog var overbevist, saa har dette sin Grund i denne Bogs Art; her var ikke Stedet til at bringe saadant frem; senere, naar Forandringerne har trængt igjennem i en Del gode Udgaver, kan der ogsaa blive Spørgsmaal om at optage dem i den praktiske Grammatik. Foruden af tidligere Grammatiker og grammatiske Afhandlinger har jeg ogsaa haft en rig Hjælp i mundtlige Oplysninger fra flere af

vore Sprogforskere; navnlig maa jeg bringe DHrr. Professor C. R. Unger og cand. mag. S. Bugge min varmeste Tak for den Beredvillighed, hvormed de har gjennemgaat mit Haandskrift og meddelt mig mange værdifulde Vink.

For dem, der maatte være ubekjendte med de latinske Kunstord, meddeles bag i Bogen en Forklaring over disses Betydning tilligemed en Udtydning af de anvendte Forkortelser; sammesteds findes en Ordsamling, der indeholder en kort Oversættelse af de i Formlæren anførte oldnorske Ord.

Læserne anmodes om, før Bogen tages i Brug, at udføre de bagi angivne Rettelser.

Kristiania den 11te Juni 1862.

J. Aars.

Lydlære.

Kap. 1. Bogstaverne og Udtalen.

§ 1. Det gamle Sprog har følgende Bogstaver:

a (á)	j	t
b	k	u (ú)
d	l	v
ð (det stungne d)	m	x
e (é)	n	y
f	o (ó)	z
g	p	þ (þorn)
h	r	æ
i (í)	s	œ
		ö

A. Vokalerne.

§ 2. A, e, i, o, u, y og ö er korte, æ og œ lange; de sex første kan ogsaa forlænges, hvilket betegnes ved en Akcent: á, é, í, ó, ú og ý.

Anm. I den nu brugelige Udtale høres ofte de oprindelig korte Vokaler som lange og de oprindelig lange som korte; derimod kan begge Arter adskilles fra hverandre ved andre Forskjelligheder i Udtalen, som strax skal vises.

§ 3. A udtales som a i Mand, Dag, Fader.

Á udtales som aa; altsaa mál som Maal.

§ 4. E udtales som det aabne e eller æ i Hest, vælte.

É udtales som det lukkede e i se, tjene.

§ 5. I udtales noget nærmere e end i vort nuværende Sprog, f. Ex. til næsten som tel.

Í udtales som det lange i i fin, ride.

§ 6. O udtales som det aabne o i komme, sove eller aa i Haand.

Ó udtales som det lukkede o i Stol, god.

§ 7. U udtales som det korte u i Guld.

Ú udtales som det lange u i Hus.

§ 8. Y udtales som det korte y i Bryst.

Ý udtales som det lange y i Lys, bryde.

§ 9. Æ udtales som det lange æ i mæle eller i bære.

§ 10. Œ udtales som det lange ø i øve.

§ 11. Ö udtales som det korte, aabne ø i ønske.

B. Diftongerne.

§ 12. Au udtales som i vort nuværende Sprog (f. Ex. i taus).

§ 13. Ei udtales som ei eller ej i vort nuværende Sprog (f. Ex. i reise eller rejse).

§ 14. Ey udtales som øj.

Anm. Naar der i Bøjningslæren tales om lange Rodstavelser eller Stavelser med lang Vokal, er ogsaa Diftongerne regnet med som lange Vokaler.

C. Konsonanterne.

§ 15. Af disse udtales b, d, j, l, m, n, p, r, s, t, v og x som i vort nuværende Sprog.

§ 16. Ð er d beaandet og udtales altsaa som det engelske th i father, mother (oldn. faðir, móðir).

Anm. Efter Vokaler og efter f, g og r bruges ikke d, men kun ð; efter l, m og n samt i Fordobling og i Begyndelsen af et Ord beholdes derimod d ubeaandet.

§ 17. þ er t beaandet og udtales altsaa som det græske ϑ eller som det engelske th i thick, thin (oldn. þykkr, þunnr).

§ 18. F udtales i Slutningen af en Stavelse (se § 24) som v, f. Ex. hafa, gjöf (læs: hava, gjöv); ellers udtales det som f i Fader.

§ 19. G udtales som g i god; efter en Vokal har det haft en beaandet Lyd; foran e, i, y, æ og œ udtales det som gj i gjøre, gjælde.

§ 20. K udtales som k i Karl; foran e, i, y, æ og œ udtales det som kj i kjær (altsaa næsten som det bløde tyske ch i mich, durch).

§ 21. H udtales ogsaa foran Konsonanter (j, l, n, r, v), altsaa som en stærk Beaanding, f. Ex. i hjarta, hlaupa, hnjóskr, hringr; foran v har h i en senere Tid næsten faat Lyden af k; altsaa hvatr næsten som kvatr.

§ 22. Z anvendes ofte som et orthografisk Tegn for st, ts eller ds; f. Ex. berast eller beraz, kvaðst eller — oftest — kvazt (undertiden kvaz, læs kvast); oftest skrives z.

§ 23. C og Q udtales som k, men bruges ikke i de sedvanlige Udgaver.

Anm. om den islandske Udtale. Denne afviger i flere Stykker fra den her fremstillede; de vigtigste er følgende: á lyder som ꜵ (ao); é som je; u næsten som y eller noget nærmere ö; y som i; ý som í; æ som aj; œ adskilles ikke fra æ; au som öj; ei mere lukket end efter vor Udtale; ey som ei eller ej; g efter en Vokal beaandet; r som Endelse efter en Konsonant som ur; rl og ll som dl; rn og nn som dn, det sidste dog kun, naar en lang Vokal (§ 14 Anm.) gaar foran; (Ex. varla, falla, barn, stein som vadla, fadla, badn, steidn; fl og fn som bl og bn (afl, nafn som abl, nabn).

§ 24. **Stavelsedeling.** De Konsonanter, som følger efter en Vokal, regnes altid til den foregaaende Stavelse (f. Ex. deg-i, hafð-a), undtagen i sammensatte Ord, der deles efter Sammensætningen.

§ 25. **Betoningen** ligger i usammensatte Ord paa Rodstavelsen (i Regelen 1ste Stavelse), i sammensatte oftest paa den første Del af Sammensætningen.

Kap. 2. Omlyd.

§ 26. a) Naar en Stavelse ender (§ 24) paa j eller v, eller den følgende Stavelse indeslutter et i eller u, virkes i den første Stavelse i mange Tilfælde „Omlyd," d. e. dens Vokal gaar over til en anden, der ligger det efterfølgende i (j) eller u (v)

nærmere. b) Naar den virkende Aarsag ophører, indtræder i Regelen den oprindelige Vokal („Gjenomlyd").

§ 27. U-Omlyd. a) Naar et Ords Rodvokal er a, og Endelsen indeholder (eller i en tidligere Sprogperiode har indeholdt) et u eller v, gaar dette a over til ö; Ex. mönnum (Rod mann); hönd (Rod hand), Gen. handar (Gjenomlyd).

Anm. I det norske Folkesprog lyder denne Omlydsform af a nærmest som et aabent o eller aa.

b) Et a, som selv hører til en Afledning- eller Bøjningsendelse, omlyder paa Grund af et følgende u ikke til ö, men til u; Ex. elskaða, Pl. elskuðum; dette u virker igjen Omlyd paa en foregaaende Stavelses a; Ex. kallaða, Pl. (kallaðum — kalluðum —) kölluðum.

§ 28. I-Omlyd. I eller j virker snart Omlyd, snart ikke; de enkelte Tilfælde, hvori det virker Omlyd, kan ses af Bøjningslæren; det forandrer et foregaaende

a til e; Ex. telja (Rod tal); megir (Rod mag).

á til æ; Ex. gæfi (af gáf -); ræðr (af ráð -).

o til y; Ex. syni (af son);

sjældnere til ö eller e; Ex. hnötr eller hnetr (af hnot).

ó til œ; Ex. fœtr (af fót -); sjældnere til ý; Ex. býli ell. bœli (af ból).

u til y; Ex. rynna (af runn -).

ú til ý; Ex. hýski (af hús);

au til ey; Ex. eyk (af auka).

Anm. Foran lp, lf, lk, lg, lm, ls og ld bliver á, ó og ú ved I-Omlyd ikke til æ og ý, men (ligesom a, o og u) til e og y.

Kap. 3. Vokalers Forlængelse, Forkortelse og Udstødelse.

§ 29. Naar en eller flere Konsonanter er udfaldt, forlænges en foregaaende kort Vokal; Ex. lá (for lag), brá (for bragð).

§ 30. Det samme finder Sted foran tt, naar dette er fremkommet ved Assimilation af gt eller kt (se § 38); Ex. dráttr (for dragtr), þótta (for þókta).

§ 31. I Neutr. af Adjektiver og Pronomener forkortes Vo-

kalen foran tt, naar dette er fremkommet ved Assimilation (se § 38); Ex. gott (af góð), mitt (af mín); i minn, þinn og sinn indtræder den samme Forkortelse ogsaa i Mask. og Fem. foran nn (istedenfor nr efter § 38).

§ 32. I Bøjningsendelser efter á bortfalder a, u og ofte i; Ex. spá (for spáa), sám (for sáum), ár (for áar); ogsaa efter ó og ú bortfalder oftest u, sjældnere a, Ex. skóm (for skóum), kúm (for kúum); efter é bortfalder ikke sjælden i; Ex. sénn (for séinn, § 140).

§ 33. I Afledningsendelser, der er dannede af l, n, r og undertiden ð og g med en Vokal foran, udstødes oftest denne Vokal, naar en Bøjningsendelse kommer til, som ogsaa begynder med en Vokal; Ex. jökull, Pl. jöklar; Óðinn, Dat. Óðni; hamarr, Dat. hamri.

Kap. 4. Konsonantforandringer.

§ 34. a) G i Enden af Ordet falder bort i Imperf. af de stærke Verber (§ 119 e).

b) V bortfalder ofte foran o, ó, u, y og œ; Ex. orðinn (af verða); óð (af vaða); ligeledes inde i Ordene j foran i; Ex. telim (for teljim).

Anm. Flere Ord, der begynder med l og r, har oprindelig haft v foran; Ex. rangr (opr. vrangr); af det bortfaldte v findes endnu Spor i gamle Digte.

§ 35. I enkelte Ord bruges r og s om hverandre, saaledes, at s er det ældste, men r det sedvanlige; navnlig i nogle Former af Verbet vera (eller vesa) og i et Par andre Ord.

§ 36. **Fordobling** kan finde Sted ved alle Konsonanter undtagen ð og þ (altsaa ikke ðð og þþ, men dd og tt). — En Konsonant kan ikke bruges flerdobbelt; altsaa hittr (for hitttr); heller ikke kan en Konsonant fordobles efter en anden; altsaa hristr (for histtr); fingr (for fingrr).

§ 37. **Assimilation.** Ved Sammenstød af forskjellige Konsonanter gaar ofte den ene over til den anden eller forandres til en Konsonant, der ligger den anden noget nærmere.

§ 38. 1) *ðd* bliver til dd; Ex. leidda (for leiðda).

ðt til tt eller t; Ex. gott (for góðt); kallat (for kallaðt).

dt til t; Ex. sent (for sendt).

tð og *td* til tt; Ex. veittr (for veitðr), veitta (for veitda).

ðl undertiden til ll; Ex. friðla eller frilla.

ttk til kk i Ordet ekki (§ 118, 4).

kt eller kkt til tt; Ex. þótta (for þókta eller þókkta).

gt undertiden til tt; Ex. dráttr (for dragtr).

ggk undertiden til kk; Ex. hykk (for hyggk) af hygg - ek).

nr (og *nnr*) ofte til nn, i Substantiver og Adjektiver mest efter en lang Rodstavelse, Ex. vænn, vænna (for vænr, vænra); derimod ikke sonr; gínn (for gínr).

lr til ll for det meste i de samme Tilfælde som nr til nn; Ex. heill, heillar (for heilr, heilrar).

nt til tt i hitt, mitt, þitt og sitt; ogsaa til t; Ex. gefit (for gefint); ligesaa hit, naar det bruges som Artikel (§ 115).

rl undertiden til ll; Ex. jarl eller jall.

rs undertiden til ss; Ex. fors eller foss.

sr til ss, a) altid i Enden af Ord; Ex. lauss (for lausr).
b) ofte inde i Ordet; Ex. laussa (for lausra).

§ 39. 2) *mg* bliver til ng; Ex. málungi (for málumgi).

nnr undertiden til ðr, Ex. muðr (eller munnr); maðr (Rod mann).

tg til tk; Ex. hvártki (for hvártgi).

sg til sk; Ex. enskis (for ensgis).

Anm. Om t eller s bortfalder, beholdes dog k; Ex. hvárki for hvártki).

pd til pt; Ex. hleypta (for hleypda).

kd til kt; Ex. drekta (for drekda).

sd til st; Ex. þusta (for þusda).

§ 40. **Udstødelse** af en Konsonant ved Siden af en anden finder Sted for at lette Udtalen; den forekommer især ved *r* 1) foran Reflexivendelsen sk (eller st); Ex. snýsk for snyrsk;
2) i Enden af et Ord efter ss, og efter s, l og n med en Konsonant foran; Ex. hvass (for hvassr), fors (for forsr), lax (for laxr=laksr); fugl (for fuglr), fregn (for

fregnr); undertiden ogsaa efter enkelt n; Ex. vin (eller vinr), son (eller sonr).

3) undertiden foran s med en Konsonant efter; Ex. þyrsta og þysta.

§ 41. *V* med en følgende Vokal sammendrages ofte til en enkelt Vokal, saaledes:

va til o;
vá til ó;
ve til o eller u;
vi til y;
ví til ý.

Bøjningslære.

Kap. 5. Substantivernes Bøjning.

§ 42. Substantiverne kan inddeles i tre Deklinationer, 2 stærke og 1 svag. De stærke Deklinationer har mest konsonantiske Endelser, navnlig ender Gen. Sing. bestandig paa en Konsonant; efter disse gaar alle enstavelses Rodord. Den svage Deklination har i hele Sing. vokaliske Endelser; efter denne gaar alle Ord med tostavelses Rod. — Om Deklinationen af Substantiver med bestemt Artikel se § 115.

1ste stærke Deklination.

§ 43. Til denne regnes alle de stærke Substantiver, hvis Kasusendelser aldrig virker i-Omlyd (§ 28). — Efter denne Deklination gaar Ord af alle tre Kjøn.

A. Maskuliner.

§ 44. Maskulinerne falder i denne Deklination i 2 Klasser, der dog gaar meget over i hverandre, saa at der fremkommer Ord med blandede Former (se § 45 Anm. 2, § 47 Anm., § 49 Anm., § 51 med Anm. og især § 52).

1ste Klasse.

§ 45. Efter denne gaar de fleste Ord med lang Rodstavelse, færre med kort. — Endelserne er følgende:

Sing.	Nom.	r	Plur.	Nom.	*ar*
	Gen.	*s*		Gen.	a
	Dat.	i (eller =)		Dat.	um
	Akk.	=		Akk.	*a*

Paradigmer:

a)

Sing.	Nom.	dómr	Plur.	Nom.	dómar
	Gen.	dóms		Gen.	dóma
	Dat.	dómi		Dat.	dómum
	Akk.	dóm		Akk.	dóma

Flere: álfr, álmr, bátr, baugr, bógr (ogsaa efter 2den stærke Dekl. § 62, e), brunnr, dólgr, draumr, dvergr, eldr, feðgar (kun i Plur.), fiskr, geirr, grátr, greppr, haukr, heimr, hestr, hjálmr, hleifr, hlunnr, hólmr, hringr, hrútr, hundr, hverr, höldr (hauldr), hörgr, kálfr, klettr, leikr, mágr, meiðmar (kun i Plur.) móðr, munkr, múrr, nautr, oddr, ormr, prestr, refr, rekkr, rokkr, rómr, sjóðr, stjúpr, straumr, úlfr, váttr, verr, þjófr; saaledes gaar ogsaa Afledningsord paa ingr og ungr (f. Ex. hildingr, konungr).

b) Med a i Roden (se § 27 a):

Sing.	Nom.	brandr	Plur.	Nom.	brandar
	Gen.	brands		Gen.	branda
	Dat.	brandi		Dat.	bröndum
	Akk.	brand		Akk.	branda

Flere: armr, askr, faðmr, gammr, gangr, garðr, hallr, harmr, sandr, skattr, vargr.

c) Med Bortkastelse af r i Nom. Sing. efter § 36 (hafr) eller efter § 40, 2 (jarl):

Sing.	Nom.	hafr	jarl
	Gen.	hafrs	jarls
	Dat.	hafri	jarli
	Akk.	hafr	jarl

Plur.	Nom.	hafrar	jarlar
	Gen.	hafra	jarla
	Dat.	höfrum	jörlum
	Akk.	hafra	jarla

Flere 1) som hafr: akr, aldr, galdr og (uden Omlyd i Dat. Plur.) hungr, nykr, otr, pustr, sigr; ogsaa Afledningsord paa angr (som leiðangr);

2) som jarl: afl, hrafn, karl, stafn, lax og (uden Omlyd i Dat. Plur.) djákn, fugl, háls, kross, kufl, ofn, sess, þegn, þorn, þurs; af disse har lax, háls, kross, sess og þurs Gen. ligt Nom. efter § 36.

d) Med Assimilation af r i Nom. Sing. efter § 38:

Sing.	Nom.	steinn	Plur.	Nom.	steinar
	Gen.	steins		Gen.	steina
	Dat.	steini		Dat.	steinum
	Akk.	stein		Akk.	steina

Flere: áll, hóll, hæll, stóll, þræll, hreinn, íss (derimod hallr, brunnr o. l. paa Grund af den korte Vokal, se § 38).

Anm. 1. Ordene guð og byskup (biskup) mangler Nominativendelsen r, men gaar forresten regelmæssig efter denne Klasse.

Anm. 2. Adskillige Ord, især enstavelses, mangler ofte Endelsen i i Dativ Sing.; f. Ex. hringi og hring, hóli og hól; vegr (Ære) har i Dat. veg (Plur. mangler).

§ 46. Ved Udstødelse af en Afledningsvokal efter § 33 fremkommer saadanne Former:

Sing.	Nom.	ketill (§ 38 og 28)	himinn (§ 38)	hamarr
	Gen.	ketils	himins	hamars
	Dat.	katli (§ 26 b).	himni	hamri
	Akk.	ketil	himin	hamar
Plur.	Nom.	katlar	himnar	hamrar
	Gen.	katla	himna	hamra
	Dat.	kötlum	himnum	hömrum
	Akk.	katla	himna	hamra

Flere: ekkill, engill, fetill, kaðall, lykill, þistill, — aptann.

arinn, drottinn, jötunn, morgunn, — ſjöturr, jaðar, jöfurr, þiðurr.

Anm. Ordet bikarr ſamt nogle Egennavn paa ann, unn og urr ſammentrækkes ikke. — Gjenomlyd efter § 26, b (ſom i ketill) finder kun Sted i dette Ord og Egennavnet Egill, ſamt undertiden i lykill (Dat. lykli eller lukli, Plur. lyklar eller luklar o. ſ. v.).

§ 47. Ved Sammendragning efter § 32 fremkommer ſaadanne Former:

Sing.	Nom.	nár	jór
	Gen.	nás	jós
	Dat.	ná	jó
	Akk.	ná	jó
Plur.	Nom.	nár	jóar
	Gen.	ná	jóa
	Dat.	nám	jóm
	Akk.	ná	jóa

Saaledes ogſaa ljár(lé), skjár, ýr; skór har i Plur. Nom. skúar ell. skór, Gen. skúa ell. skóa, Dat. skóm, Akk. skúa ell. skó.

Anm. Nár kan ogſaa i Nom. og Akk. Plur. have náir og nái, jór i Nom. Plur. ogſaa jóir.

§ 48. I de Ord, hvor Stammen ender paa i, falder dette bort i Dat. Sing. (§ 34 b) og i hele Plur.

Sing.	Nom.	hirðir	Plur.	Nom.	hirðar
	Gen.	hirðis		Gen.	hirða
	Dat.	hirði		Dat.	hirðum
	Akk.	hirði		Akk.	hirði

Flere: bœtir, hellir, hersir, læknir, léttír, mælir, missir, reynir, rognir, skelfir, stillir, stríðir, stýrir, víðir, þyrnir; fylkir, lægir, mækir, œgir; (de paa gir og kir forekommer neppe i Plur.).

Anm. 1. Eyrir gaar i Sing. ſom hirðir, men har i Plur. aurar o. ſ. v. — Endir gaar i de øvrige Kaſus ſvagt efter § 67.

Anm. 2. Om de øvrige ſtærke Maſkuliner med j i Roden, hvis Former tildels vakler mellem 1ſte og 2den Klasſe, ſe § 51 med Anm.

§ 49. I de Ord, hvis Stamme ender paa v, falder dette v

bort foran konsonantiske Endelser og oftest foran u (§ 34, b), samt naar det skulde slutte Ordet.

Sing.	Nom.	söngr	Plur.	Nom.	söngvar
	Gen.	söngs		Gen.	söngva
	Dat.	söngvi		Dat.	söngum
	Akk.	söng		Akk.	söngva

Saaledes ogsaa hörr, spörr, hjörr, (der dog ogsaa har i Gen. hjarar efter § 62 og Dat. hjör); söngr kan ogsaa udelade v overalt (altsaa Dat. söngi, Nom. Plur. söngar o. s. v.).

Anm. Den samme Regel om v gjælder i Ordene snær og sær, hvis Bøjning forresten vakler mellem 1ste og 2den Klasse; de har ogsaa begge tredobbelte Former og bøjes saaledes:

Sing.	Nom.	snær	snjár	snjór
	Gen.	snævar	snjávar	snjóvar
		sjælden snæs	snjás	snjós
	Dat.	snævi	snjávi	snjóvi
		eller snæ	eller snjá	eller snjó
	Akk.	snæ	snjá	snjó
Plur.	Nom.	snævar	snjávar	snjóvar
	Gen.	snæva	snjáva	snjóva
	Dat.	snævum	snjávum	snjóvum
	Akk.	snæva	snjáva	snjóva

Saaledes ogsaa sær, sjár og sjór.

2den Klasse.

§ 50. Efter denne gaar de fleste Ord med **kort** Rodstavelse, færre med lang. Endelserne er følgende:

Sing.	Nom.	r	Plur.	Nom.	*ir*
	Gen.	*ar* (sjældnere s)		Gen.	a
	Dat.	i eller =		Dat.	um
	Akk.	=		Akk.	*i*

Paradigmer:

a) Med Dat. Sing. paa i:

Sing. Nom.	fundr	Plur.	Nom.	fundir
Gen.	fundar		Gen.	funda
Dat.	fundi		Dat.	fundum
Akk.	fund		Akk.	fundi

Saaledes ogsaa burðr, skurðr, stuldr og þurðr (kun i Sing.); endvidere Afledningsord paa naðr (ell. nuðr) og skapr; de første har i Dat. Plur. — uðum (efter § 27, b); de paa skapr har sköpum.

b) med Dat. Sing. uden Endelse:

Sing. Nom.	hlutr	Plur.	Nom.	hlutir
Gen.	hlutar		Gen.	hluta
Dat.	hlut		Dat.	hlutum
Akk.	hlut		Akk.	hluti

Flere: burr, grunr, hugr, sanðr, skriðr, sultr, þulr; med Udstødelse af r i Nom. Sing. efter § 40, 2, vin og mun ved Siden af vinr og munr; med a i Roden: bragr, matr, staðr (altsaa i Dat. Plur. brögum o. s. v.).

Anm. Sjælden har disse Ord Gen. Sing. paa s, undertiden Dat. Sing. paa i.

c) Med Gen. Sing. paa s:

Sing. Nom.	glœpr	Plur.	Nom.	glœpir
Gen.	glœps		Gen.	glœpa
Dat.	glœp		Dat.	glœpum
Akk.	glœp		Akk.	glœpi

Flere: bolr, dalr, gestr, gramr, hagr, hamr, hlumr, hvalr, líkamr, lýðr, marr, salr, skellr, stafr, valr.

Anm. Dalr, lýðr, stafr, hvalr og valr har dog ogsaa i Plur. ar; salr har ofte, dalr undertiden Gen. Sing. paa ar.

§ 51. I de Ord, hvis Stamme ender paa j, bortfalder dette j foran konsonantiske Endelser og i, samt naar det skulde slutte Ordet; flere af disse Ord har Gen. baade paa ar og s (som 1ste Klasse).

Sing.	Nom.	byrr	leggr
	Gen.	byrjar	leggjar eller leggs
	Dat.	byr	legg
	Akk.	byr	legg
Plur.	Nom.	byrir	leggir
	Gen.	byrja	leggja
	Dat.	byrjum	leggjum
	Akk.	byri	leggi

Som byrr gaar: bylr, bœr, hylr, ylr.

Som leggr gaar: beðr, bekkr, belgr, drengr, drykkr, elgr, eykr, glymr, gnýr, herr, hlymr, hryggr, hyrr, lækr, mergr, reykr, rifr, seggr, sekkr, serkr, strengr, styrkr, styrr, vefr, veggr, verkr, vængr, ymr, þefr, þrymr, þyss o. fl.

Anm. Herr har almindelig Gen. paa s, men ar i Sammensætningen allsherjár. — Bœr har i Gen. Sing. bœjar eller bjár; Dat. Plur. oftest bjám. Niðr har i Gen. mest s, i Plur. Nom. ar og Akk. a som 1ste Klasse. — Glymr og gnýr har i Gen. s. Om snær og sær se § 49 Anm.

Vakling mellem 1ste og 2den Klasse.

§ 52. Flere Ord af denne Dekl. har en blandet Bøjningsmaade, nemlig Gen. Sing. oftest efter anden Klasse (paa ar), men Plur. efter 1ste Klasse (Nom. ar, Akk. a).

Paradigmer:

a)

Sing.	Nom.	skógr	Plur.	Nom.	skógar
	Gen.	skógar (sjælden skógs)		Gen.	skóga
	Dat.	skógi		Dat.	skóga
	Akk.	skóg		Akk.	skógum

Flere: lundr, tírr, vindr; følgende har i Gen. kun ar: grautr, höfundr, mundr, óðr, rugr, trúðr, þróttr; auðr (kun i Sing.), bastárðr og lávarðr har ligesaa ofte s som ar; eiðr, meiðr og seiðr har oftest s.

b) med Udstødelse af r i Nom. Sing. efter § 36:

Sing.	Nom.	rekstr	Plur.	Nom.	rekstrar
	Gen.	rekstrar		Gen.	rekstra
	Dat.	rekstri		Dat.	rekstrum
	Akk.	rekstr		Akk.	rekstra

Flere: gróðr, hlátr, hróðr (i Gen. Sing. ogsaa hróðrs).

B. Femininer.

§ 53. Femininerne i denne Deklination viser ogsaa Spor af forskjellige Klasser; men de er gaat saaledes over i hverandre, at de hensigtsmæssigst fremstilles under et. Endelserne er følgende:

Sing.	Nom.	= (u-Omlyd);	Plur.	Nom.	ir eller ar
	Gen.	ar, undertiden r (§ 55, b)		Gen.	a
	Dat.	u eller = (u-Omlyd)		Dat.	um
	Akk.	= (u-Omlyd)		Akk.	ir eller ar

Paradigmer:

a) Med Plur. paa ar og ingen Omlyd:

Sing.	Nom.	laug	Plur.	Nom.	laugar
	Gen.	laugar		Gen.	lauga
	Dat.	laugu eller laug		Dat.	laugum
	Akk.	laug		Akk.	laugar

Flere; ál (ól), ár, brú, for, greip, gymbr, hlið, kleif, kví, lifr, nál, órar (kun i Plur.), rauf, rún, seil, sin, skor, steik, stó, tál, saaledes ogsaa Afledningsord paa ing og ung, f. Ex. drottning, hörmung; disse har oftest Dat. Sing. paa u (drottningu, hörmungu).

b) Med Plur. paa ar og a til Rodvokal, altsaa u-Omlyd i Nom., Dat. og Akk. Sing. og Dat. Plur.:

Sing.	Nom.	höfn	Plur.	Nom.	hafnar
	Gen.	hafnar		Gen.	hafna
	Dat.	höfn		Dat.	höfnum
	Akk.	höfn		Akk.	hafnar

Flere: fjöðr (Gen. fjaðrar o. s. v.), gjörð, kvöl, mjöll, mön, nös, rödd, röð, vör eller vörr (Læbe), örk, öx (ogsaa svagt Mask. § 67), öxl. De fleste af disse kan ogsaa have Dat. Sing. paa u).

c) Med Plur. baade paa ar og ir og ingen Omlyd:

Sing.	Nom.	vél	Plur.	Nom.	velar ell. vélir
	Gen.	vélar		Gen.	véla
	Dat.	vél eller vélu		Dat.	vélum
	Akk.	vél		Akk.	velar ell. vélir

Flere: dorg, flaug, lend, reið, sáð, skál, sól, taug; skeið (Skib) har i Plur. ogsaa skeiðr (efter § 63).

d) Med Plur. baade paa ar og ir og a til Rodvokal:

Sing.	Nom.	gjöf	Plur.	Nom.	gjafar ell. gjafir
	Gen.	gjafar		Gen.	gjafa
	Dat.	gjöf ell. gjöfu		Dat.	gjöfum
	Akk.	gjöf		Akk.	gjafar ell. gjafir

Flere: gröf, grön, hjörð, höll, jörð, röst, skömm, sök, öld.

e) Med Plur. paa ir og ingen Omlyd:

Sing.	Nom.	bygð	stund
	Gen.	bygðar	stundar
	Dat.	bygð	stundu
	Akk.	bygð	stund
Plur.	Nom.	bygðir	stundir
	Gen.	bygða	stunda
	Dat.	bygðum	stundum
	Akk.	bygðir	stundir

Flere: ambátt, ást, auðn, borg, bráð, braut, búd, bœn, dáð, drós, drótt, dygð, eign, ferd, fold, forn, frétt, gátt, gerð, girnd, grein, grund, hefnd, heipt, hjálp, hlíð, hurð, húð, hæð, ið, iþrótt, jarteign, klauf, krás, kván (kvæn), kvísl, lausn, leið, leit, list, lund, mold, mynd, náð, nauð, norn, pínsl (písl), rás, raun, sál (ogsaa svagt efter § 70), sátt (sætt), sjón, slóð, sneið, sókn, sorg, sótt, stund, súl, sút, synd, sveit, vist, vætt, þjóð, þraut, ætt;

saaledes ogsaa Afledningsord paa kunn (f. Ex. várkunn). Af disse Ord har stund, hurd, mold oftest Dat. paa u, de øvrige sjælden.

f) Med Plur. paa ir og a i Roden:

Sing.	Nom.	öln	Plur.	Nom.	alnir
	Gen.	alnar		Gen.	alna
	Dat.	öln eller ölnu		Dat.	ölnum
	Akk.	öln		Akk.	alnir

Flere: önd (ogsaa andi efter § 70), önn.

g) Afledningsord paa un eller an:

Sing.	Nom.	skipun ell. skipan
	Gen.	skipanar
	Dat.	skipan ell. skipun
	Akk.	skipan ell. skipun
Plur.	Nom.	skipanir
	Gen.	skipana
	Dat.	skipunum (§ 27, b)
	Akk.	skipanir

Flere: andvörpun eller andvarpan, leiptrun eller leiptran o. s. v.

Anm. Udstødelse af en Afledningsvokal efter § 33 (sml. § 46 og 58) finder her kun Sted i Ordet alin (Gen. alnar, Plur. alnir) samt i Egennavnene Göndul og Skögul Gen. Göndlar og Sköglar.

§ 54. Ved Sammendragning efter § 32 fremkommer saadanne Former:

Sing.	Nom.	á	frú	Plur.	Nom.	ár	frúr
	Gen.	ár	frúr		Gen.	á	frúa
	Dat.	á	frú		Dat.	ám	frúm
	Akk.	á	frú		Akk.	á	frúa

Flere Exempler: brá, gjá, hà, krá, ljá, rá, skrá, slá, spà, sá, þá, þrá; alle bøjes som á.

Anm. I brú (§ 53 a) og trú (kun brugeligt i Sing.) indtræder ikke Sammendragningen, altsaa Gen. brúar og trúar. Trú og frú har ogsaa svag Form efter § 70 (trúa og frúa); især bruges denne hyppig i Gen. Sing. (altsaa trú og frú for trúu og frúu).

§ 55. Ved de Ord, hvis Stamme ender paa j, maa man adskille to Tilfælde:

a) Naar Rodvokalen er **kort** med enkelt Konsonant efter (og undertiden ellers), følges Regelen i § 51.

Exempler:

Sing.	Nom.	klyf	Plur.	Nom.	klyfjar
	Gen.	klyfjar		Gen.	klyfja
	Dat.	klyf		Dat.	klyfjum
	Akk.	klyf		Akk.	klyfjar

Saaledes ogsaa: ben, fit, il, minjar (ell. menjar, kun i Plur.), nyt, syn samt — uagtet lang Rodvokal eller to Konsonanter — egg, eng, ey, mey (i Nom. Sing. oftere mær) og þý; ey og mey har i Dat. oftest eyju og meyju; þý har begge Former.

b) Naar Rodvokalen er **lang** eller har to Konsonanter eller g efter sig, bortfalder i Almindelighed j overalt undtagen i Dat. og Akk. Sing., hvor det gaar over til i; i disse Femininer faar Nom. Sing. Endelsen r; i enkelte gaar dog j over til i ogsaa i Nom., der i saa Fald ingen anden Endelse faar.

Exempler:

Sing.	Nom.	veiðr	lygi
	Gen.	veiðar	lygar
	Dat.	veiði	lygi
	Akk.	veiði	lygi
Plur.	Nom.	veiðar	lygar
	Gen.	veiða	lyga
	Dat.	veiðum	lygum
	Akk.	veiðar	lygar

1) Som veiðr gaar: byrðr, elfr, ermr, eyrr, festr, gunnr (guðr, kun i Sing.), heiðr, hildr (kun i Sing.), mýrr, æðr, samt brúðr og vættr, hvilke dog i Plur. har brúðir og vættir.

2) Som lygi gaar: helgi, öxi eller exi (ogsaa öx efter § 53 b); ved Siden af helgi findes ogsaa helgr; endvidere fiski, hvor j bliver uforandret i Gen. Sing. (fiskjar); Plur. mangler.

Anm. I det senere Sprog har flere af de under 1) opførte Ord Former paa i, navnlig byrði, eyri, festi, heiði, mýri, veiði.

§ 56. I de Ord, hvis Stamme ender paa v, følges Regelen i § 49; Dat. Sing. har dels ö (öru), dels ingen Endelse (böð).

Exempler:

Sing.	Nom.	ör	Plur. Nom.	örvar
	Gen.	örvar	Gen.	örva
	Dat.	öru	Dat.	örum eller örvum
	Akk.	ör	Akk.	örvar

Saaledes ogsaa böð og stöð samt dögg og rögg, der dog i Gen. Sing. ogsaa har daggar og raggar.

Anm. til § 55 og 56. Af de anførte Exempler kan ses, at alle Femininer, hvis Stamme ender paa j eller v, danner Plur. paa ar (undtagen brúðr og vættr).

C. Neutra.

§ 57. Endelser:

Sing.	Nom.	-	Plur.	Nom.	- (u-Omlyd)
	Gen.	s		Gen.	a
	Dat.	i		Dat.	um
	Akk.	-		Akk.	- (u-Omlyd)

Paradigmer:

a)

Sing.	Nom.	orð	Plur. Nom.	orð
	Gen.	orðs	Gen.	orða
	Dat.	orði	Dat.	orðum
	Akk.	orð	Akk.	orð

Flere: bál, borð, bú, dyr (kun i Plur.; ogsaa dyrr efter § 63 e), dýr, fell, fóðr, fullting (ogsaa fulltingi efter § 59 b), goð, gull, hof, holt, horn, hross, hús, jóð, lið, líf, lín, mál, rán, regin (kun i Plur; Gen. og Dat. dannes af rögn), rúm, rökkr, setr, silfr, sinn (ogsaa sinni efter § 59 b), skeið (Løb), skip, strá, stríð, tingl, tungl, tún, vé (Dat. Sing. vé, sml. § 32), veðr, verk, víg, vín, þing. — Oftest kun i Plur. bruges hjón, hjú, feðgin, mæðgin, systkin.

b) Med a i Roden:

Sing.	Nom.	fat	Plur.	Nom.	föt
	Gen.	fats		Gen.	fata
	Dat.	fati		Dat.	fötum
	Akk.	fat		Akk.	föt

Flere: ax, bak, band, barn, blað, fang, fjall, glas, gras, haf, hagl, lamb, land, magn, man, nafn, rak, rögn (kun i Plur., Gen. ragna eller rögna), rökn (kun i Plur.), sax, skap, tagl, tak, tal, tjald, vaf, vatn, vax, þak.

§ 58. I nogle faa Neutra indtræder den i § 33 omtalte Udstødelse af en Afledningsvokal.

Exempler:

Sg.	Nom.	sumar	höfuð	óðal	megin ell. megn
	Gen.	sumars	höfuðs	óðals	megins (ell. megns)
	Dat.	sumri	höfði	óðli ell. oðali	megni
	Akk.	sumar	höfuð	óðal	megin ell. megn
Pl.	Nom.	sumur (§ 27 b)	höfuð	óðul (§ 27 b)	mangler
	Gen.	sumra	höfða	óðla ell. óðala	
	Dat.	sumrum	höfðum	óðlum ell. óðulum	
	Akk.	sumur	höfuð	óðul	

Anm. Neutra paa að (f. Ex. herað) og an (mannlíkan) udstøder ikke sit a, undtagen gaman.

§ 59. Ved de Ord, hvis Stamme ender paa j, maa man adskille de samme to Tilfælde som ved Femininerne (§ 55 a og b); altsaa:

a) efter § 51:

Sing.	Nom.	nes	Plur.	Nom.	nes
	Gen.	ness		Gen.	nesja
	Dat.	nesi		Dat.	nesjum
	Akk.	nes		Akk.	nes

Saaledes gaar ogsaa: ber, flet, kyn, men, nef, net, rif, sel, sker, stef, veð, hil samt — uagtet to Konsonanter — egg og skegg.

b) i andet Tilfælde følges Regelen i § 48; efter g og k bliver j staaende i Gen. og Dat. Plur..

Sing.	Nom.	epli	merki
	Gen.	eplis	merkis
	Dat.	epli	merki
	Akk.	epli	merki
Plur.	Nom.	epli	merki
	Gen.	epla	merkja
	Dat.	eplum	merkjum
	Akk.	epli	merki

Som epli gaar: bœli, dœmi, enni, erendi, erfiði, frœði, klæði, kvæði, mæli, mynni, sinni, (ogsaa sinn efter § 57), víti, yndi o. fl.

Som merki gaar: fulltingi (ogsaa fulting efter § 57), fylki, herbergi, ríki, vígi o. fl.

§ 60. I de Ord, hvis Stamme ender paa v, følges Regelen i § 49:

Sing.	Nom.	söl	Plur.	Nom.	söl
	Gen.	söls		Gen.	sölva
	Dat.	sölvi		Dat.	sölum ell. sölvum
	Akk.	söl		Akk.	söl

Flere: fjör, frjó (fræ), hræ, læ, mjöl, skrök.

2den stærke Deklination.

§ 61. I denne Deklination virkes baade u- og i-Omlyd, som de nedenfor anførte Bøjningsmønstre viser.

Efter denne gaar kun Maskuliner og Femininer, (om nogle faa uregelmæssige Neutra se § 65, 4, b).

A. Maskuliner.

§ 62. Endelser:

Sing.	Nom.	r (u-Omlyd)	Plur.	Nom.	ir (i-Omlyd).
	Gen.	ar (sjælden s)		Gen.	a
	Dat.	i (i-Omlyd)		Dat.	um
	Akk.	- (u-Omlyd)		Akk.	u (sjælden i med i-Omlyd)

Paradigmer:

a) Med Rodvokal, der ikke kan modtage Omlyd:

Sing.	Nom.	réttr	viðr
	Gen.	réttar	viðar
	Dat.	rétti	viði
	Akk.	rétt	við
Plur.	Nom.	réttir	viðir
	Gen.	rétta	viða
	Dat.	réttum	viðum
	Akk.	réttu	viðu

Flere: brestr, feldr, friðr, gripr, kostr, kviðr, limr, litr, siðr; endvidere liðr, der i Gen. Sing. baade har ar og s, og kvistr, der kun har s; smiðr gaar dels som viðr, dels efter 1ste stærke Dekl. (som dómr § 45 a); vegr (Vej) har i Gen. sjælden s, almindelig ar; i Plur. gaar det undertiden efter 1ste stærke Dekl. (vegar o. s. v. § 45), især i Bet. Retning, Maade.

b) Med a i Roden:

Sing.	Nom.	knöttr	Plur.	Nom.	knettir
	Gen.	knattar		Gen.	knatta
	Dat.	knetti		Dat.	knöttum
	Akk.	knött		Akk.	knöttu

Flere: börkr, göltr, höttr, köttr, lögr, völlr, völr, vöndr, vörðr, knörr, vörr (§ 36, Gen. knarrar, varrar), örn (r bortfaldt efter § 40, 2).

c) Med ja i Roden:

Sing.	Nom.	fjörðr	Plur.	Nom.	firðir
	Gen.	fjarðar		Gen.	fjarða
	Dat.	firði		Dat.	fjörðum
	Akk.	fjörð		Akk.	fjörðu

Flere: hjörtr, kjölr, mjöðr, skjöldr, og — med Udstødelse af r i Nom. Sing. efter § 40, 2 — björn.

d) Med á i Roden:

Sing.	Nom.	dráttr	Plur.	Nom.	drættir
	Gen.	dráttar		Gen.	drátta
	Dat.	drætti		Dat.	dráttum
	Akk.	drátt		Akk.	dráttu

Flere: máttr, þáttr, þráðr, og — med Assimilation af r i Nom. Sing. efter § 38 — áss (Gen. ásar eller áss) og spánn (Gen. spáns).

e) Særskilt kan mærkes sonr (eller sunr) og bógr; det sidste kan ogsaa gaa efter 1ste stærke Dekl. (§ 45).

Sing.	Nom.	sonr (son, § 40, 2)	bógr
	Gen.	sonar	bógs
	Dat.	syni	bœgi
	Akk.	son	bóg
Plur.	Nom.	synir	bœgir
	Gen.	sona	bóga
	Dat.	sonum	bógum
	Akk.	sonu	bógu

Anm. 1 til § 62. Dat. Sing. mangler undertiden Endelsen i; f. Ex. liti, kili, legi, miði, rétti, siði, vendi eller lit, kjöl, lög, mjöð, rétt, sið, vönd.

Anm. 2. Akk. Plur. dannes i nogle Ord (især de med i til Rodvokal) baade paa u og i; f. Ex. limu eller limi, sonu, þáttu, skjöldu eller syni, þætti, skildi.

B. Femininer.

§ 63. Endelser:

Sing.	Nom.	= (u=Omlyd)	Plur.	Nom.	r (i=Omlyd)
	Gen.	ar ell. r (i=Omlyd)		Gen.	a
	Dat.	= (u=Omlyd) (sjælden u)		Dat.	um
	Akk.	= (u=Omlyd)		Akk.	r (i=Omlyd)

Paradigmer:

a) Med Rodvokal, der ikke kan modtage Omlyd:

Sing.	Nom.	geit	Plur.	Nom.	geitr
	Gen.	geitar		Gen.	geita
	Dat.	geit		Dat.	geitum
	Akk.	geit		Akk.	geitr

Flere: eik, grind (Dat. oftest grindu), hind, kinn; vík har i Gen. Sing. víkr).

b) Med a i Roden:

Sing.	Nom.	stöng	Plur.	Nom.	stengr
	Gen.	stangar		Gen.	stanga
	Dat.	stöng		Dat.	stöngum
	Akk.	stöng		Akk.	stengr

Flere: hönd, hönk, mörk (Dat. Sing. oftest mörku), rönd, spöng, strönd, töng, tönn (Plur. tenn efter § 38, dog ogsaa tennr), önd (en And); af disse har hönd i Dat. Sing. hendi; mörk, rönd, strönd og töng har ogsaa i Plur. markir, randir, strandir, tangir (efter 1ste stærke Dekl.); mörk og enkelte andre har ogsaa i Gen. Sing. r (merkr).

c) Med á i Roden:

Sing.	Nom.	tág	Plur.	Nom.	tægr
	Gen.	tágar		Gen.	tága
	Dat.	tág		Dat.	tágum
	Akk.	tág		Akk.	tægr

Saaledes ogsaa gás (Plur. gæss efter § 38, Gen. gása o. s. v.).

d) Med ó i Roden:

Sing.	Nom.	bót	Plur.	Nom.	bœtr
	Gen.	bótar		Gen.	bóta
	Dat.	bót		Dat.	bótum
	Akk.	bót		Akk.	bœtr

Flere: bók, brók, glóð, nót, rót. I Lighed hermed gaar hnot, Plur. hnetr eller hnötr, Gen. hnota o. s. v.

Anm. Særskilt mærkes nótt (eller nátt):

Sing.	Nom.	nótt eller nátt	Plur.	Nom.	nætr
	Gen.	náttar eller nætr		Gen.	nátta
	Dat.	nótt eller náttu		Dat.	nóttum
	Akk.	nótt eller nátt		Akk.	nætr

e) Med ú i Roden:

Sing.	Nom.	brún	Plur.	Nom.	brýnn (§ 38)
	Gen.	brúnar		Gen.	brúna
	Dat.	brún		Dat.	brúnum
	Akk.	brún		Akk.	brýnn

Flere: lús, mús (Plur. lýss, mýss efter § 38), dyrr (kun i Plur.; sml. § 57, a).

Uregelmæssig stærk Deklination.

§ 65. Foruden de ovenfor lejlighedsvis omtalte Uregelmæssigheder findes endnu nogle andre:

1) Vakling mellem 1ste og 2den stærke Dekl. finder Sted i Ordene árr, dagr, maðr og nagl (for naglr efter § 40, 2). De bøjes nemlig saaledes:

Sing.	Nom.	árr	dagr	maðr (§ 39)	nagl
	Gen.	mgl.	dags	manns	nagls
	Dat.	æri eller ár	degi	manni	negli
	Akk.	ár	dag	mann	nagl
Plur.	Nom.	ærir eller árar	dagar	menn	negl
	Gen.	ára	daga	manna	nagla
	Dat.	árum	dögum	mönnum	nöglum
	Akk.	áru	daga	menn	negl

Anm. I Forbindelse med den bestemte Artikel har maðr undertiden i Nom. Plur. mennir (se § 115 Anm. 1).

2) Nom. og Akk. Plur. dannes uregelmæssig i følgende fire Maskuliner efter 2den stærke Deklination:

Sing.	Nom.	fingr (§ 36)	vetr (§ 36)	fótr	mgl.
	Gen.	fingrar	vetrar	fótar	
	Dat.	fingri	vetri	fœti	
	Akk.	fingr	vetr	fót	

Plur.	Nom.	fingr	vetr	fœtr	yxn (uxn ell. eyxn)
	Gen.	fingra	vetra	fóta	yxna
	Dat.	fingrum	vetrum	fótum	yxnum
	Akk.	fingr	vetr	fœtr	yxn

Anm. yxn er sjælden Neutrum.

3) Særegne Uregelmæssigheder findes i Deklinationen af følgende fem Ord, af hvilke de to første er Mask., de tre sidste Fem.:

Sg.	Nom	faðir	bróðir	móðir	dóttir	systir
	Gen.	föður	bróður	móður	dóttur	systur
	Dat.	föður ell. feðr	bróður ell. brœðr	móður	dóttur	systur
	Akk.	föður	bróður	móður	dóttur	systur
Pl.	Nom.	feðr	brœðr	mœðr	dœtr	systr
	Gen.	feðra	brœðra	mœðra	dœtra	systra
	Dat.	feðrum	brœðrum	mœðrum	dœtrum	systrum
	Akk.	feðr	brœðr	mœðr	dœtr	systr

Anm. For faðir findes i Sammensætninger ogsaa föðr (Gen. föðrs, Dat. og Akk. föðr). Med den bestemte Artikel (§ 115) har faðir og bróðir i Gen. Sing. föðursins (föðrsins) og bróðursins.

4) Enkelte Ord, ved hvilke Regelen i § 32 kommer til Anvendelse, er ogsaa i nogle Former uregelmæssige, nemlig:

a) Femininer:

Sing.	Nom.	ær	kýr
	Gen.	ær	kýr
	Dat.	á	kú
	Akk.	á	kú
Plur.	Nom.	ær	kýr
	Gen.	á	kúa
	Dat.	ám	kúm
	Akk.	ær	kýr

Anm. Som ær i Nom. ogsaa mær; de øvrige Kasus dannes af mey (§ 55, a).

b) Neutra:

Sing.	Nom.	kné	fé
	Gen.	knés	fjár
	Dat.	kné	fé
	Akk.	kné	fé
Plur.	Nom.	kné (knjó)	fé
	Gen.	knjá	fjá
	Dat.	knjám	fjám
	Akk.	kné (knjó)	fé

Som kné gaar ogsaa hlé, spé, tré; særskilt mærkes endnu kun et Neutrum, der har Former efter 2den stærke Dekl., nemlig Flertalsordet læti (Gen. láta, Dat. látum, Akk. læti).

Den svage Deklination (se § 42).

§ 66. Efter denne Deklination gaar Ord af alle tre Kjøn.

A. Maskuliner.

§ 67. Nom. Sing. ender paa i, de øvrige Kasus paa a; Plur. har samme Endelser som i de stærke Dekl. (§ 45). — Efter denne Dekl. gaar alle Maskuliner paa i.

Paradigmer:

Sing.	Nom.	hani	uxi (ell. oxi)	
	Gen.	hana	uxa	
	Dat.	hana	uxa	
	Akk.	hana	uxa	
Plur.	Nom.	hanar	uxar	ell. efter § 65, 2.
	Gen.	hana	uxa	
	Dat.	hönum (§ 27, a)	uxum	
	Akk.	hana	uxa	

Flere: andi, arfi, bani, bogi, dauði, dreyri, ekki, félagi, funi, gálgi, geisli, hegri, kappi, límí, máni, nefi, risi, sefi, skuggi, vandi; ogsaa Afledningsord paa ari (f. Ex. dómari), Dat. Plur. -urum (§ 27, b). Kun i Plur. forekommer bragnar, flotnar. gotnar, gumnar, skatnar; ligeledes feðgar.

Anm. 1. Ordene herra og sira har a ogsaa i Nom. og er saaledes indeklinable i Sing.

Anm. 2. Nogle faa maskuline Egennavn ender paa a og deklineres som Femininer paa a (§ 70); Ex. Sturla.

§ 68. I de Ord, hvis Stamme ender paa j, bortfalder dette foran i i Nom. Sing. (efter § 34, b).

Sing.	Nom.	steði	höfðingi
	Gen.	steðja	höfðingja
	Dat.	steðja	höfðingja
	Akk.	steðja	höfðingja
Plur.	Nom.	steðjar	höfðingjar
	Gen.	steðja	höfðingja
	Dat.	steðjum	höfðingjum
	Akk.	steðja	höfðingja

Saaledes gaar vili, tiggi, de sammensatte Ord einheri, eyskeggi, illvirki, skipveri (verjar kun i Plur.), nogle Egennavn (f. Ex. Skyli) og Afledningsord paa ingi.

§ 69. Præs. Part. (paa — andi) deklineres i Mask. Sing. efter denne Dekl.; naar de bruges substantivisk, danner de Plur. paa r med i-Omlyd (sml. Ordene i § 65, 2 og 3).

Exempler:

Sing.	Nom.	lesandi	búandi eller bóndi
	Gen.	lesanda	búanda — bónda
	Dat.	lesanda	búanda — bónda
	Akk.	lesanda	búanda — bónda
Plur.	Nom.	lesendr	búendr — bœndr
	Gen.	lesanda	búanda — bónda
	Dat.	lesöndum ell. lesendum	búöndum — bóndum ell. búendum — bœndum
	Akk.	lesendr	búendr — bœndr

Saaledes ogsaa Substantiverne frændi og fjándi; dog Plur. fjándr (altsaa uden Omlyd).

B. Femininer.

§ 70. Femininerne falder i to Klasser, 1) paa a, 2) paa i.

1ste Klasse.

Endelserne er følgende:

Sing.	Nom.	a	Plur.	Nom.	ur
	Gen.	u		Gen.	na
	Dat.	u		Dat.	um
	Akk.	u		Akk.	ur

Saaledes gaar alle Femininer paa a.

Paradigmer:

Sing.	Nom.	tunga	gata	villa
	Gen.	tungu	götu (§ 27, a)	villu
	Dat.	tungu	götu	villu
	Akk.	tungu	götu	villu
Plur.	Nom.	tungur	götur	villur
	Gen.	tungna	gatna	villna
	Dat.	tungum	götum	villum
	Akk.	tungur	götur	villur

Flere Exempler: aska, bára, dúfa. edda, fluga, ganga, gáta, harpa, hosa, kvíga, orrusta, saga, skemma, tala, þúfa; kun i Plur. bruges mœðgur (sml. feðgar § 67).

§ 71. a) I de Ord, hvis Stamme ender paa j, bortfalder dette foran n i Gen. Plur., dersom der foran j er et g eller k; altsaa f. E. kirkja, bylgja i Gen. Plur. kirkna, bylgna. Flere Exempler: drykkja, ekkja, hyggja, manneskja, rekkja, sylgja.

b) Dersom der foran j gaar en anden Konsonant end g eller k, udstødes ikke j, men det følgende n i Endelsen; altsaa f. Ex. lilja i Gen. Plur. ogsaa lilja. Flere Exempler: gyðja, gryfja, smiðja.

Anm. Ogsaa i Ordene paa na bliver Endelsen i Gen. Plur. kun a (f. Ex. kanna, lína, skepna); Ordet kona har i Dat. Plur. kvenna (sml. § 41).

§ 72. Naar Roden ender paa v, udstødes dette som oftest foran u (§ 34, b).

Sing.	Nom.	völva	Plur.	Nom.	völur (ell. völvur)
	Gen.	völu (ell. völvu)		Gen.	=
	Dat.	völu (ell. völvu)		Dat.	völum
	Akk.	völu (ell. völvu)		Akk.	völur (ell. völvur)

2den Klasse.

§ 73. Singularis er indeklinabelt og ender paa i; Pluralis forekommer sjælden, men maa dannes efter første stærke Dekl. som af bygð (§ 53, e).

Paradigmer:

Sing.	Nom.	æfi	Plur.	Nom.	æfir
	Gen.	æfi		Gen.	æfa
	Dat.	æfi		Dat.	æfum
	Akk.	æfi		Akk.	æfir

Saaledes gaar især flere af Adjektiver dannede Substantiver med abstrakt Betydning; Ex. bleyði, gleði, heiðni, hlýðni, kristni, mildi, réttvísi; endvidere elli og faa andre.

C. Neutra.

§ 74. Singularis er indeklinabelt og ender paa a; i Plur. er Endelserne Nom. u
Gen. na
Dat. um
Akk. u

Paradigmer:

Sing.	Nom. Gen. Dat. Akk.	auga	hjarta
Plur.	Nom.	augu	hjörtu (§ 27, a)
	Gen.	augna	hjartna
	Dat.	augum	hjörtum
	Akk.	augu	hjörtu

Flere Exempler: bjúga, eyra, flagbrjóska, heima, hnoða, leika, lunga, nýra.

Kap. 6. Adjektivernes Bøjning.

§ 75. Adjektiverne har baade stærk og svag Bøjning (sml. § 42). Den stærke Bøjningsmaade bruges, naar Adjektivet staar ubestemt, den svage, naar det staar bestemt. Adjektivernes Deklination slutter sig nær til Substantivernes, nemlig den stærke til Substantivernes 1ste stærke Dekl., den svage til Substantivernes svage.

Adjektivernes stærke Deklination.

§ 76. Endelserne er følgende:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	r	- (u-Omlyd)	t
	Gen.	s	rar	s
	Dat.	um	ri	u
	Akk.	an	a	t
Plur.	Nom.	ir	ar	- (u-Omlyd)
	Gen.	ra	ra	ra
	Dat.	um	um	um
	Akk.	a	ar	- (u-Omlyd)

Paradigmer:

		Mask.	Fem.	Neutr.	Mask.	Fem.	Neutr.
Sg.	Nom.	bleikr	bleik	bleikt	langr	löng	langt
	Gen.	bleiks	bleikrar	bleiks	langs	langrar	langs
	Dat.	bleikum	bleikri	bleiku	löngum	langri	löngu
	Akk.	bleikan	bleika	bleikt	langan	langa	langt
Pl.	Nom.	bleikir	bleikar	bleik	langir	langar	löng
	Gen.	bleikra	bleikra	bleikra	langra	langra	langra
	Dat.	bleikum	bleikum	bleikum	löngum	löngum	löngum
	Akk.	bleika	bleikar	bleik	langa	langar	löng

§ 77. Exempler paa Adjektiver, hvor nogle af de i §§ 36—40 omtalte Konsonantforandringer indtræder:

1) I Neutr. Sing. bortfalder d og ð mellem en Konsonant og t; Ex. blindr Neutr. blint, sagðr Neutr. sagt.

2) I Neutr. Sing. bliver ðt efter en Vokal til tt (§ 38); Ex. glaðr Neutr. glatt, breiðr Neutr. breitt. — Góðr har i Neutr. gott (§ 31); i Part. paa aðr og iðr bliver det til blot t (§ 38); Ex. kallaðr Neutr. kallat; taliðr (talinn) Neutr. talit.

3) Naar Ordets Rod ender paa t med en Konsonant foran, kan efter § 36 intet t tilføies i Neutr.; Ex. fastr Neutr. fast; hættr Neutr. hætt.

4) Foran t i Neutr. Sing. gaar en dobbelt Konsonant almindelig over til enkelt; Ex. víss Neutr. víst; þykkr Neutr. þykt; ll, mm og rr bliver dog undertiden uforandret; f. Ex. snjallr, skammr, þurr Neutr. snjalt, skamt, þurt eller snjallt, skammt, þurrt.

Anm. margr har i Neutr. mart.

5) Sannr (saðr), Fem. sönn har i Neutr. satt; derimod svinnr (sviðr) Neutr. svint eller svinnt (efter 4).

6) I Nom. Sing. Mask., Gen. og Dat. Sing. Fem. og Gen. Plur. assimileres r med et foregaaende l og n, naar Rodstavelsen er lang (§ 14 Anm.). Exempler:

	Mask.	Fem.	Neutr.	Mask.	Fem.	Neutr.
Sg. Nom.	heill	heil	heilt	vænn	væn	vænt
Gen.	heils	heillar	heils	væns	vænnar	væns
Dat.	heilum	heilli	heilu	vænum	vænni	vænu
Akk.	heilan	heila	heilt	vænan	væna	vænt
Pl. Nom.	heilir	heilar	heil	vænir	vænar	væn
Gen.	heilla	heilla	heilla	vænna	vænna	vænna
Dat.	heilum	heilum	heilum	vænum	vænum	vænum
Akk.	heila	heilar	heil	væna	vænar	væn

Anm. Om Assimilation af lr og nr i tostavelses Ord se § 79.

7) I Nom. Sing. Mask. bortfalder r efter n med en Konsonant foran (§ 40, 2); f. Ex. frækn, gjarn, jafn, skygn (derimod Gen. Sing. Fem. gjarnrar o. s. v.); ligeledes i alle Kasus, naar Roden selv ender paa rr (§ 36) eller paa r med en Konsonant foran; Ex. þurr (Nom. Mask. og Fem.), Gen. Fem. þurrar o. s. v.; fagr — fögr — fagrt, Gen. fagrs — fagrar o. s. v.

8) Efter ss bortfalder r overalt; Ex. viss, Gen. Plur. vissa o. s. v.

9) Efter s bliver r i Nom. Sing. Mask. assimileret til s; E. lauss, víss (for lausr, vísr); i de øvrige Kasus bliver det enten assimileret til s (Gen. Sing. Fem. laussar, víssar, Dat. Sing. Fem. laussi, víssi, Gen. Plur. laussa, víssa) eller uforandret (lausrar, vísrar, — lausri, vísri, — lausra, vísra).

§ 78. I de Adjektiver, hvis Rod ender paa en lang Vokal, fordobles t i Neutr. Sing. og oftest ogsaa r i Gen. og Dat. Sing. Fem. og i Gen. Plur. Derhos indtræder Sammendragning efter § 32. Exempler:

	Mask.	Fem.	Neutr.	Mask.	Fem.	Neutr.
Sg. Nom.	blár	blá	blátt	trúr	trú	trútt
Gen.	blás	blárrar	blás	trús	trúrrar	trús
Dat.	blám	blárri	blá	trúm	trúrri	trú
Akk.	blán	blá	blátt	trúan	trú	trútt
Pl. Nom.	bláir	blár	blá	trúir	trúar	trú
Gen.	blárra	blárra	blárra	trúrra	trúrra	trúrra
Dat.	blám	blám	blám	trúm	trúm	trúm
Akk.	blá	blár	blá	trúa	trúar	trú

Anm. Sjældnere fordobles r i Nom. Sing. Mask. eller s i Gen. Mask. og Neutr. (blárr, trúrr, — blass, trúss).

§ 79. I afledede (tostavelses) Adjektiver, hvis Rod ender paa l eller n, udstødes efter § 33 Afledningsvokalen foran Endelser, der begynder med en Vokal; derhos assimileres r med den foregaaende Konsonant (sml. § 77, 6); i de paa inn samt lítill og mikill ender Neutr. Sing. paa it og Akk. Sing. Mask. paa inn. Exempler:

Sg. Nom.	gamall	gömull (§27,b)	gamalt	heiðinn	heiðin	heiðit
Gen.	gamals	gamallar	gamals	heiðins	heiðinnar	heiðins
Dat.	gömlum	gamalli	gömlu	heiðnum	heiðinni	heiðnu
Akk.	gamlan	gamla	gamalt	heiðinn	heiðna	heiðit
Pl. Nom.	gamlir	gamlar	gömul	heiðnir	heiðnar	heiðin
Gen.	gamalla	gamalla	gamalla	heiðinna	heiðinna	heiðinna
Dat.	gömlum	gömlum	gömlum	heiðnum	heiðnum	heiðnum
Akk.	gamla	gamlar	gömul	heiðna	heiðnar	heiðun

Anm. 1. Uregelmæssig har de afledede Adjektiver vesall og heilagr i Fem. Sing. og Neutr. Plur. vesöl og heilög for vesul og heilug (§ 27 b).

Anm. 2. I Ordet lítill forkortes Rodvokalen i alle de sammentrukne Former; f. Ex. Dat. Sing. litlum, Akk. Plur. litla; mikill kan i de samme Former have baade i og y; f. Ex. Nom. Plur. miklir eller myklir.

Anm. 3. Den i denne § omtalte Udstødelse af Afledningsvokalen indtræder i Almindelighed ogsaa i Adjektiver paa agr, igr og ugr; f. Ex. (ánauðigir eller) ánauðgir, (ámáttigar eller) ámáttkar (§ 39), öfugrar eller öfgrar. Heilagr har allerede i Nom. Sing. en sammentrukken Sideform helgr (Plur. helgir o. s. v.).

§ 80. I Adjektiverne miðr og nýr, sjælden i ríkr og nogle faa andre med g eller k, viser sig et oprindeligt j i nogle Former efter Regelen i § 51:

Sg. Nom.	miðr	mið	mitt (§ 78 2)	nýr	ný	nýtt (§ 79)
Gen.	miðs	miðrar	miðs	nýs	nýrrar	nýs
Dat.	miðjum	miðri	miðju	nýjum	nýrri	nýju
Akk.	miðjan	miðja	mitt	nýjan	nýja	nýtt
Pl. Nom.	miðir	miðjar	mið	nýir	nýjar	ný
Gen.	miðra	miðra	miðra	nýrra (§ 79)	nýrra	nýrra
Dat.	miðjum	miðjum	miðjum	nýjum	nýjum	nýjum
Akk.	miðja	miðjar	mið	nýja	nýjar	ný

§ 81. I de Adjektiver, hvis Stamme oprindelig ender paa v, følges Regelen i § 49. Exempler:

	Mask.	Fem.	Neutr.
Sg. Nom.	dökkr	dökk	dökt (§ 77, 4)
Gen.	dökks	dökkrar	dökks
Dat.	dökkum (dökkvum)	dökkri	dökku (dökkvu)
Akk.	dökkvan	dökkva	dökt
Pl. Nom.	dökkvir	dökkvar	dökk
Gen.	dökkra	dökkra	dökkra
Dat.	dökkum (dökkvum)	dökkum (dökkvum)	dökkum (dökkvum)
Akk.	dökkva	dökkvar	dökk

Flere Exempler: fölr, glöggr, röskr, snöggr, þröngr, þykkr, örr.

Anm. 1. Af fær og slær forekommer ogsaa Formerne frjór og sljór (sml. § 49 Anm.), Dativ frævum og slævum eller frjóvum og sljóvum o. s. v. — Mjór har ogsaa Formen mjár, Dat. mjávum o. s. v.

Anm. 2. Hár har to Former, med og uden v i Roden; det bøjes altsaa dels som blár (§ 79), dels som mjár, (Nom. Plur. altid hávir).

Adjektivernes svage Deklination.

§ 82. Endelserne er følgende:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	i	a	a
	Gen. Dat. Akk.	a	u	a
Plur.	Nom. Gen.	u	u	u
	Dat.	um	um	um
	Akk.	u	u	u

Paradigmer:

		Mask.	Fem.	Neutr.	Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	bleiki	bleika	bleika	langi	langa	langa
	Gen. Dat. Akk.	bleika	bleiku	bleika	langa	löngu	langa
Plur.	Nom. Gen.	bleiku	bleiku	bleiku	löngu	löngu	löngu
	Dat.	bleikum	bleikum	bleikum	löngum	löngum	löngum
	Akk.	bleiku	bleiku	bleiku	löngu	löngu	löngu

Anm. Dat. Plur. er sjælden lig de øvrige Kasus (bleiku, löngu).

§ 83. Ved de i § 78 omtalte Ord gjælder for de svage Former de samme Regler om Sammendragningen (§ 32); altsaa Nom. Mask. blái, Fem. og Neutr. blá, Gen. blá o. s. v.

§ 84. I de i § 79 med Anm. omtalte Ord udstødes Afledningsvokalen overalt i de svage Former; altsaa gamli, gamla, — heiðni, heiðna, — auðgi, auðga o. s. v.

§ 85. I de svage Former af de i §§ 80 og 81 omtalte Ord gjælder de samme Regler om Bortfaldelsen af j (§ 51) og v (§ 49); altsaa nýi, Gen. nýja o. s. v.; dökkvi, Fem. dökkva, Gen. dökku (eller dökkvu) o. s. v.

§ 86. Der gives en Del indeklinable Adjektiver paa a, f. Ex. jafnaldra; nogle bruges dels paa denne Maade indeklinabelt med Endelsen a, dels har de i Nom. Sing. Mask. ogsaa Formen paa i; Ex.

andvani, forvitri, fulltíði, örviti eller andvana o. s. v.; sjælden forekommer stærke Former af dem, som fulltiðr, örvitr, sammœðr, (alm. indekl. sammœðra). Adjektivet allr har ingen svag Form.

Kap. 7. Adjektivernes Komparation.

§ 87. Sammenligningsgraderne dannes enten stærkt eller svagt.

a) Ved den stærke Komparation føjes for Komparativ Endelsen ri, for Superlativ Endelsen str til Stammen; derhos indtræder (paa Grund af et bortfaldt i) i-Omlyd af den foregaaende Stavelses Vokal, naar denne er modtagelig derfor (§ 28). Exempler:

Positiv.	Komparativ.	Superlativ.
fagr	fegri (§ 77, 7)	fegrstr
lágr	lægri	lægstr
stór	stœrri	stœrstr
ungr	yngri (œri)	yngstr
djúpr	dýpri	dýpstr
dýrr	dýrri	dýrstr

b) Ved den svage Komparation føjes for Komparativ Endelsen ari, for Superlativ Endelsen astr til Stammen. Exempler:

Positiv.	Komparativ.	Superlativ.
blindr	blindari	blindastr
hvatr	hvatari	hvatastr

Sammenligningsgradernes Deklination.

§ 88. Komparativ bøjes altid svagt; i Fem. Sing. som æfi (§ 73); i Plur. har alle Kasus undt. Dat. Endelsen i. Paradigma:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Plur.	Nom.	hvatari	hvatari	hvatara
	Gen. Dat. Akk.	hvatara	hvatari	hvatara
Plur.	Nom. Gen.	hvatari	hvatari	hvatari
	Dat.	hvöturum	hvöturum	hvöturum
	Akk.	hvatari	hvatari	hvatari

Anm. Undertiden forekommer Dat. Plur. lig de øvrige Kasus (hvatari).

§ 89. Superlativ bøjes baade stærkt efter § 76 og, naar det staar bestemt, svagt efter § 82; af § 27 b følger, at Superlativer paa -astr i Fem. faar Endelsen ust (ikke öst), og af § 36, at Superlativerne i Neutr. ikke faar noget t tillagt; altsaa

med stærk Bøjning: blindastr blindust blindast;
med svag Bøjning: blindasti blindasta blindasta.

§ 90. Ved de i § 77, 6—9, omtalte Adjektiver indtræder i Komp. Assimilation efter de samme Regler; f. Ex. vænn Komp. vænni, heill Komp. heilli.

§ 91. I de i § 78 omtalte Adjektiver fordobles ofte r i det stærke Komp.; f. Ex. hár (§ 81, Anm. 2) Komp. hærri, Sup. hæstr.

§ 92. Ved de i § 79 med Anm. 1 og 3 omtalte Ord udstødes Adjektivets Afledningsvokal; f. Ex. auðigr auðgari auðgastr.

§ 93. Ved de i §§ 80 og 81 omtalte Ord gjælder i Sammenligningsgraderne de samme Regler om j og v (§§ 51 og 49); altsaa bortfalder j og v i de stærkt dannede Komp. og Sup., men beholdes i de svage; Ex. nýrri, nýjastr, örvastr.

§ 94. a) Enkelte Ord har baade stærk og svag Komparation; Ex.: djúpr dýpri dýpstr
og djúpari djúpastr

Anm. Den stærke Form er den ældste.

b) Nogle danne Komp. stærkt og Sup. svagt; Ex.:

seinn	seinni	seinastr (sj. seinstr)
nýr	nýrri	nýjastr

§ 95. Uregelmæssig Komparation (Komp. og Sup. af en anden Stamme end Posit.):

gamall	ellri (eldri)	elztr
góðr	betri	beztr (baztr)
illr	verri	verstr
margr	fleiri	flestr
lítill	minni	minstr
mikill	meiri	mestr

§ 96. Komparativer og Superlativer uden tilsvarende Positiver (for det meste af adverbiale eller præpositionale Rødder):

(norðr)	nyrðri (nörðri)	norðastr ell. nyrðstr (nyrztr, nörztr)
(suðr)	syðri	synstr (syztr)
(austr)	eystri	austastr
(vestr)	vestri	vestastr
(niðr)	neðri	neðstr (neztr)
(of)	efri (öfri)	efstr (öfstr)
(aptr)	eptri	aptaztr ell. eptztr
(fram)	fremri	fremstr
(inn)	innri (iðri)	instr
(út)	ytri	yztr
(fjarri *)	firri	firstr
(fyrir)	fyrri	fyrstr
(ná **)	nærri	næstr
—	œðri	œðstr (œztr)
(síð)	síðari	síðastr

Kap. 8. Participiernes Bøjning.

§ 97. Præs. Part. deklineres svagt ligesom Komparativerne, (§ 88). — Om de egne Former for de substantivisk brugte Præs. Part. i Plur. se § 69.

§ 98. a) Perf. Part. deklineres som heiðinn (§ 79) og i svag Form som almindelige Adjektiver (§ 82).

b) I mange af de i §§ 152—155 omtalte svage Verber har Perf. Part. Pass. i Nom. Sing. Mask. tredobbelt Form, nemlig paa dr (ðr), iðr eller inn (for inr, se § 38); men i flere af de øvrige Kasus findes kun den ene eller de to af de tre Slags Former, idet de Former, i hvilke n ved Sammendragningen (§ 33 og § 79) vilde komme lige efter Rodkonsonanten, ikke taales; altsaa f. Ex.

	Mask.	Fem.	Neutr.
Sg. Nom.	taldr taliðr(talinn)	töld talið (talin)	talt talit
Gen.	talds taliðs (talins)	taldrar taliðrar(talinnar)	talds taliðs talins
Dat.	töldum	taldri taliðri (talinni)	töldu
Akk.	taldan (talinn)	talda	talt talit

*) Posit. fjarr (som Adj.) er poet.

**) Ná forekommer kun i Sammensætninger, f. Ex. nábúi.

Pl. Nom.	taldir	taldar	töld talið talinn
Gen.	taldra taliðra talinna	taldra taliðra talinna	taldra taliðra talinna
Dat.	töldum	töldum	töldum
Akk.	talda	taldar	töld talið talin

I svag Form altsaa taldi, talda o. s. v. efter § 82.

Kap. 9. Talordene.

§ 99. Grundtal.	§ 100. Ordenstal.
1. einn	fyrsti
2. tveir	annarr
3. þrír	þriði
4. fjórir	fjórði
5. fimm	fimti
6. sex	sétti
7. sjau	sjaundi
8. átta	átti (áttandi, attundi)
9. níu	níundi
10. tíu	tíundi
11. ellifu	ellifti (ellipti)
12. tólf	tólfti (tólpti)
13. þrettán	þrettándi
14. fjugrtán (fjórtán)	fjugrtándi (fjórtándi)
15. fimtán	fimtándi
16. sextán	sextándi
17. sjautján (sjaután)	sjautjándi
18. átján	átjándi
19. nítján	nítjándi
20. tuttugu (tvítján)	tuttugti (tvítjándi)
21. tuttugu ok einn ell. einn ok tuttugu	tuttugti ok fyrsti (fyrsti ok tuttugti) ell. einn ok tuttugti (tuttugti ok einn)
22. tuttugu ok tveir ell. tveir ok tuttugu	tuttugti ok annarr (annarr ok tuttugti)
o. s. v.	o. s. v.
30. þrírtigir (-tugir ell. -togir)	þrítugti

40. fjórirtigir	fjórtugti (fertugti)
50. fimmtigir	fimmtugti
60. sextigir	sextugti
70. sjautigir	sjautugti
80. áttatigir	áttatugti
90. níutigir	nítugti
100. hundrað	=
1000. þúsund	=

Anm. Distributive Talord er tvennir, þrennir, fernir (2 o. s. v. for hver); undertiden bruges de ogsaa som Grundtal; af de to første forekommer ogsaa Sing. (tvennr og þrennr) i Bet. dobbelt og tredobbelt (to- og trefoldig).

Anm. Ordenstallene tuttugti o. s. v. har ogsaa Formerne tuttugandi, þrítugandi o. s. v. og tuttugasti, þrítugasti o. s. v.

§ 101. Einn bøjes saaledes:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	einn	ein	eitt
	Gen.	eins	einnar	eins
	Dat.	einum	einni	einu
	Akk.	einn	eina	eitt
Plur.	Nom.	einir	einar	ein
	Gen.	einna	einna	einna
	Dat.	einum	einum	einum
	Akk.	eina	einar	ein

§ 102. Tveir bøjes saaledes:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Dual.	Nom.	tveir	tvær	tvau
	Gen.	tveggja	tveggja	tveggja
	Dat.	tveim	tveim	tveim
	Akk.	tvá	tvær	tvau

§ 103. Þrír bøjes saaledes:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Plur.	Nom.	þrír	þrjár	þrjú
	Gen.	þriggja	þriggja	þriggja
	Dat.	þrim	þrim	þrim
	Akk.	þrjá	þrjár	þrjú

Dat. ogsaa þrimr og þrem eller þremr.

§ 104. Fjórir bøjes saaledes:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Plur.	Nom.	fjórir	fjórar	fjögur
	Gen.	fjögurra	fjögurra	fjögurra
	Dat.	fjórum	fjórum	fjórum
	Akk.	fjóra	fjórar	fjögur

I Neutr. ogsaa fjugur og i Gen. i alle Kjøn fjugurra.

§ 105. Særskilt mærkes báðir (begge):

		Mask.	Fem.	Neutr.
Plur.	Nom.	báðir	báðar	bæði
	Gen.	beggja	beggja	beggja
	Dat.	báðum	báðum	báðum
	Akk.	báða	báðar	bæði

§ 106. Grundtallene 5—19 er indeklinable. — Tallene 20—90 dannes af Substantivet tigr (tugr, togr), et Antal af 10, der bøjes som limr (§ 62 med Anm. 2) og forbindes med Gen.; f. Ex. fjórir tigir manna = 40 Mænd (eg. 4 Tiere af Mænd), Gen. fjögurra tiga manna o. s. v. — I det senere Sprog bruges dog ogsaa afledede adjektiviske Former paa tigi, nemlig þrjátigi, fjörutigi, fimmtigi, sextigi, sjautigi, áttatigi, níutigi; altsaa f. Ex. fjörutigi menn = 40 Mænd.

§ 107. Hundrað er et neutralt Substantiv, der bøjes som herað (§ 58 Anm.). Þúsund er et Femininum, der bøjes som bygð (§ 53, e); undertiden heder det þúshundrað som Neutr. (altsaa Plur. þúshundruð).

Anm. Hundrað betyder i det ældste Sprog et Antal af 120 (et stort Hundrede), og da heder 100 tíutigir, 110 ellifutigir.

§ 108. Ordenstallene bøjes svagt (som bleiki § 82; þriði gaar som nýi (§ 85), altsaa Fem. þriðja, Plur. þriðju. — Annarr bøjes stærkt med Udstødelse af Afledningsvokalen a efter § 33 (§ 79) og med Forandring af nnr til ðr (§ 39); altsaa saaledes:

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	annarr	önnur	annat (for annart)
	Gen.	annars	annarrar	annars
	Dat.	öðrum	annarri	öðru
	Akk.	annan	aðra	annat
Plur.	Nom.	aðrir	aðrar	önnur
	Gen.	annarra	annarra	annarra
	Dat.	öðrum	öðrum	öðrum
	Akk.	aðra	adrar	önnur

§ 109. Talsubstantiver:
fimt, den 5te Dag (som Termin)
sjaund, den 7de Dag (efter ens Død)
níund, et Antal af 9,
tiund, Tiende,
tylft (tylpt), et Antal af 12,
} Femininer efter § 53, e.

Herhen hører ogsaa tigr (§ 106), hundrað og þúsund (§ 107).

Einning (Enhed), tvenning, þrenning, (Fem. efter § 53, a); — þriðjungr (Tredjedel), fjórðungr, fimtungr, séttungr, áttungr, (Mask. efter § 45).

§ 110. Indbefattende Taladjektiver:

20—70 med Endelsen tugr, altsaa tvítugr (som indbefatter 20), þrítugr, fertugr, fimtugr, sextugr, sjautugr.

80—120 med Endelsen rœðr, altsaa áttrœðr (som indbefatter 80), nirœðr, tírœðr, —, tólfrœðr.

Ved at sætte hálf foran et af disse Adjektiver, faar man en Størrelse, der er 5 mindre; altsaa f. Ex. hálffertugr = 35 (eg. indbefattende halvfjerde Tier). Dette bruges dog kun for at betegne Skibes Aaretal eller Menneskers Alder; altsaa f. Ex. háif-

þrítugt skip = et Skib med 25 Aarer; hálffimtugr maðr = en Mand paa 45 Aar.

Anm. 1. Til Sammensætning bruges for de fire første Tal-Formerne ein, tví (tve), þrí, fer (fjór); f. Ex. einnættingir, þrínættingr, einfaldr, tvíræði, þrimenningr, ferfœttr, fjórfaldr; forresten Grundtallene indtil 20; 20 heder i Sammensætninger tuttug (tvítug), 30 þrítug o. s. v.

Anm, 2. Taladverbier er tvisvar eller tysvar (se § 41), 2 Gange, og þrysvar, 3 Gange; 1 Gang udtrykkes ved einu sinni (§ 57, a); 2 Gange heder ogsaa tveim sinnum eller tvisvar sinnum, 3 Gange þrim sinnum eller þrysvar sinnum, 4 Gange fjórum sinnum o. s. v.; 1ste Gang heder hit fyrsta sinn o. s. v.

Kap. 10. Pronomenerne.

§ 111. Personlige Pronomener:

		1 Person.	2 Person.	3 Person.	
				Mask.	Fem.
Sing.	Nom.	ek	þú	hann	hon
	Gen.	mín	þín	hans	hennar
	Dat.	mér	þér	hánum	henni
	Akk.	mik	þik	hann	hana
Dual.	Nom.	vit (senere mit)	þit (ældre it)	mangler	
	Gen.	okkar	ykkar		
	Dat.	okkr	ykkr		
	Akk.	okkr	ykkr		
Plur.	Nom.	vér (senere mér)	þér (ældre ér)	Plur. tages af det demonstrative Pron. sá (§ 114, 1).	
	Gen.	vár	yðar (yðvar)		
	Dat.	oss	yðr		
	Akk.	oss	yðr		

Anm. Ek og þu sammensmælter ofte med det foregaaende Ord; f. Ex. ætlak for ætla ek, viltu for vilt þu o. l. — For hánum skrives ogsaa honum ell. hónum. For vit (mit) og þit (it) skrives ogsaa við o. s. v.

§ 112. Refleksivt Pronomen:

Sing. og Plur.	Gen.	sín
	Dat.	sér
	Akk.	sik

§ 113. Possessive Pronomener: 1) minn, 2) þinn, 3) sinn, 4) okkarr („vor“ om to), 5) várr eller órr („vor“ om flere), 6) ykkarr („eders“ om to), yðarr eller yðvarr („eders“ om flere).

Deklination:

a) Minn, þinn og sinn bøjes saaledes (se §§ 31 og 38):

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	minn	mín	mitt
	Gen.	míns	minnar	míns
	Dat.	mínum	minni	mínu
	Akk.	minn (sml. § 79)	mína	mitt
Plur.	Nom.	mínir	mínar	mín
	Gen.	minna	minna	minna
	Dat.	mínum	mínum	mínum
	Akk.	mína	mínar	mín

b) Okkarr, ykkarr og yðarr (yðvarr) bøjes efter § 79; Akk. Sing. Mask. ender paa n; okkarr og ykkarr har i Neutr. dels okkart og ykkart, dels okkat og ykkat (sml. annat § 108).

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	yðarr	yður (§ 27,b)	yðart
	Gen.	yðars	yðarrar	yðars
	Dat.	yðrum	yðarri	yðru
	Akk.	yðarn	yðra	yðart
Plur.	Nom.	yðrir	yðrar	yður
	Gen.	yðra	yðra	yðra
	Dat.	yðrum	yðrum	yðrum
	Akk.	yðra	yðrar	yður

Ofte beholdes v foran a, altsaa yðvarr, ydvars o. s. v.

c) Várr (eller órr, se § 41) bøjes som et sedvanligt Adjektiv, dog med Akk. Sing Mask. paa n, altsaa Fem. vár (ór), Neutr. várt (órt), Gen. várs, várrar (órs, órrar) o. s. v. — Ved Siden af Formerne várar, vára, várum, váru (órar o. s. v.) findes ogsaa ossar, ossa, ossum, ossu.

§ 114. Demonstrative Pronomener: 1) sá (den), 2) þessi (denne), 3) hinn (hin, den).

Deklination:

a)

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	sá	sú	þat
	Gen.	þess	þeirrar	þess
	Dat.	þeim	þeirri	því
	Akk.	þann	þá	þat
Plur.	Nom.	þeir	þær	þau
	Gen.	þeirra	þeirra	þeirra
	Dat.	þeim	þeim	þeim
	Akk.	þá	þær	þau

Anm. For sá og sú bruges ogsaa sjá. — Som Dat. Sing. Mask. og Dat. Plur. bruges þeima med stærkere paapegende Betydning.

b)

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	þessi	þessi	þetta
	Gen.	þessa	þessarrar	þessa
	Dat.	þessum	þessarri	þessu
	Akk.	þenna	þessa	þetta
Plur.	Nom.	þessir	þessar	þessi
	Gen.	þessarra	þessarra	þessarra
	Dat.	þessum	þessum	þessum
	Akk.	þessa	þessar	þessi

Anm. Ældre Former er þeimsi for þessum, þannsi for þenna, þvísa for þessu; for þessi findes i Nom. Sing. Mask. ogsaa þessir og þersi og i Nom. Sing. Fem. og Nom. og Akk. Plur. Neutr. ogsaa þessur; for þessarrar og þessarra findes þessar og þessa, og for þessarri findes þessi.

3) Hinn deklineres som minn, dog med kort Vokal overalt.

§ 115. Bestemt Artikel:

Det sidst omtalte Pronomen (hinn) bruges ogsaa som bestemt Artikel, foran Adjektiver ogsaa i Formen inn (eller enn), i Neutr. hit eller it (et), se § 38; f. Ex. hinn góði maðr, hin spaka kona, hit langa skip, (ogsaa med Substantivet først); ved Substantiver sættes Artikelen (i Formen inn eller enn) bagefter saaledes, at

baade Substantivet og Artikelen deklineres; Artikelens i bortfalder efter a, i og u, i Plur. efter r og undertiden i Dat. Sing., om end dette mangler Endelsen i, f. Ex. hlutnum for hlutinum (§ 50, b); især naar Substantivet ender paa en lang Vokal f. Ex. trénu eller tréinu (§ 65, 4, b); i Dat. Plur. sammendrages uminum til unum (for umnum). Paradigmer:

Maskulinerne dómr (§ 45) og maðr (§ 65, 1), Femininerne bygð (§ 53, e) og gata (§ 70), Neutra orð (§ 57, a) og hjarta (§ 74).

Sing.	Nom.	dómr*inn*	maðr*inn*	bygð*in*
	Gen.	dóms*ins*	manns*ins*	bygðar*innar*
	Dat.	dómi*num*	manni*num*	bygð*inni*
	Akk.	dóm*inn*	mann*inn*	bygð*ina*
Plur.	Nom.	dómar*nir*	menn*inir*	bygðir*nar*
	Gen.	dóma*nna*	mann*anna*	bygða*nna*
	Dat.	dómu*num*	mönnu*num*	bygðu*num*
	Akk.	dóma*na*	menn*ina*	bygðir*nar*

Sing.	Nom.	gata*n*	orð*it*	hjarta*t*
	Gen.	götu*nnar*	orð*sins*	hjarta*ns*
	Dat.	götu*nni*	orð*inu*	hjarta*nu*
	Akk.	götu*na*	orð*it*	hjarta*t*
Plur.	Nom.	götur*nar*	orð*in*	hjörtu*n*
	Gen.	gatna*nna*	orð*anna*	hjartna*nna*
	Dat.	götu*num*	orðu*num*	hjörtu*num*
	Akk.	götur*nar*	orð*in*	hjörtu*n*

Anm. 1. I det senere Sprog assimileres oftest rn til nn; f. Ex. dómannir for dómarnir; for menninir findes ogsaa mennirnir.

Anm. 2. Som ubestemt Artikel bruges undertiden einn eller einnhverr (§ 118, 3) og nökkurr (§ 118, 2); ofte sættes Substantivet alene.

Anm. 3. Til de demonstrative Pronomener regnes undertiden Adjektiverne sjálfr (selv) og samr; begge deklineres som almindelige Adjektiver, det sidste bruges dog mest svagt (§ 82), altsaa hinn sami, den samme; endvidere slíkr og þvílíkr, saadan, hvilke ogsaa deklineres efter § 76 (altid stærkt).

§ 116. Spørgende Pronomener: 1) [HVAR] (hvo);

Nom. og Akk. Sing. Mask., hele Fem. og Plur. mangler; 2) hverr (hvo); 3) hvárr (hvo — af to, = lat. uter).

1)

		Mask.	Neutr.
Sing.	Nom.	=	hvat
	Gen.	hvess	hvess
	Dat.	hveim	hví
	Akk.	=	hvat

2) (sml. § 80).

		Mask.	Fem.	Neutr.
Sing.	Nom.	hverr	hver	hvert
	Gen.	hvers	hverrar	hvers
	Dat.	hverjum	hverri	hverju
	Akk.	hvern (hverjan)	hverja	hvert
Plur.	Nom.	hverir	hverjar	hver
	Gen.	hverra	hverra	hverra
	Dat.	hverjum	hverjum	hverjum
	Akk.	hverja	hverjar	hver

3) Hvárr deklineres som várr (§ 113, c).

Anm. 1. Disse tre Pron. bruges ogsaa i Bet. enhver (af flere ell. af to).

Anm. 2. Til spørgende Pronomener kan ogsaa regnes hvílíkr, hvordan, der deklineres som det tilsvarende demonstrative þvílíkr (§ 115, Anm. 3).

§ 117. Istedenfor relativt Pronomen bruges det demonstrative sá (§ 114, a) med Tilføjelse af den relative Partikel er (ældre Form es, se § 35) eller (senere) sem; Demonstrativet sá retter sig i Kasus o. s. v. efter det Substantiv, som det viser hen paa; Ex. maðr *sá* er hann drap (den Mand, som han dræbte), ikke *þanner* o. s. v. — Undertiden kan Pronomenet sá udelades og Partikelen er eller sem alene bruges istedenfor relativt Pronomen.

Anm. 1. I Formen es sammentrækkes den relative Partikel ofte med det foregaaende demonstrative Ord; f. Ex þanns for þann es, sás for sá es; ligesaa ved Adverbier: þars for þar es.

Anm. 2. Sjælden bruges hverr (§ 116, 2) og hvílikr (§ 116 Anm.) relativt.

§ 118. Ubestemte Pronomener: 1) sumr (nogen), 2 nökkurr (nogen), einn eller einnhverr (en, nogen), 4) engi (ingen),

5) mannngi (ingen), 5) hvárrgi (hverrgi) eller hvárigr (hverigr), ingen — af to, lat. neuter, 7) hvatvetna (hvadsomhelst), 8) hvárrtveggja (enhver af to, lat. uterqve), 9) annarrtveggja eller annarrhvárr (en af to). Deklination:

1) sumr som bleikr § 76.

2) nökkurr, Fem. nökkur, Neutr. nökkut; forresten som várr (§ 113, c).

Anm. Dette Ord har ogsaa følgende Former: nakkvarr (nökkvarr) — nökkur — nakkvat (deklineres som nökkurr), og — i det ældste Sprog — nekkverr — nekkver — nekkvert (nekkvat), nökkverr — nökkver — nökkvert (nökkvat). Som Dat. Neutr. findes nekkvi og nökkvi ved Siden af nökkuru.

3) Om einn se § 101; einnhverr (eller einhverr) har i Fem. einhver, Neutr. eithvert; udenfor Nom. Sing. (og Akk. Neutr.) bliver ein almindelig uforandret; hverr deklineres (efter § 116, 2); sjælden deklineres begge Led af Sammensætningen; ved Siden af Formen einnhverr forekommer ogsaa einshver o. s. v.; som Neutr. bruges ogsaa eithvat (se § 116, 1).

4) engi:

	Mask.	Fem.	Neutr.
Sg. Nom.	engi	engi	ekki
Gen.	enskis ell. enkis (engis)	engrar	enskis ell. enkis (engis)
Dat.	engum	engri	engu
Akk.	engan ell. engi	enga	ekki
Pl. Nom.	engir	engar	engi
Gen.	engra	engra	engra
Dat.	engum	engum	engum
Akk.	enga	engar	engi

Anm. Dette Pron. er dannet af Talordet einn og Partikelen gi, der har negtende Betydning; denne Oprindelse viser sig tydelig i enkelte af de anførte Former og i et Par andre, mere forældede, nemlig Neutr. Sing. etki (§ 39), Dat. einugi.

Foruden de anførte findes endnu følgende Former:

	Mask.	Fem.	Neutr.
Sing. Nom.	öngr (engr)	öng	=
Gen.	=	öngrar	=
Dat.	öngum	öngri	öngu
Akk.	öngan (öngvan)	önga (öngva)	=

Plur. Nom.	öngir	öngar (öngvar)	=
Gen.	öngra	öngra	öngra
Dat.	öngum	öngum	öngum
Akk.	önga (öngva)	öngar(öngvar)	=

5) manngi (mangi) kun i Mask. Sing. Gen. manskis, Dat. mannigi, Akk. mangi. — Det bruges mest i det poetiske Sprog.

6, a) (hvárrgi).

	Mask.	Neutr.
Sing. Nom.	hvárrgi	hvártki (hvárki, § 39)
Gen.	hvárskis	hvárskis
Dat.	hvárungi (§ 39)	hvárugi
Akk.	hvárngi (hvárngan)	hvártki (hvárki)

Anm. Hvártki (hvárki) bruges ofte adverbialt (hvárki — né = hverken — eller). Ved Siden af hvárrgi bruges ogsaa hverrgi o. s. v.

b) En yngre, men udenfor Nom. Sing. hyppigere Form er hvárigr, hvárig, hvárigt (eller hverigr o. s. v.), der bøjes som et stærkt Adjektiv (§ 76), ofte ogsaa med Udstødelse af Afledningsvokalen i efter § 33 (se § 79, Anm. 3), f. Ex. Nom. Plur. hvárigir eller hvárgir.

7) Hvatvetna (hvatvitna, hvetvitna), ogsaa hotvetna (hotvitna) bruges kun i Neutr. Sing. i Nom., Akk. og Dat. (hvívetna eller hvívitna); en adverbial Form er hvarvitna (hvervitna), hvorsomhelst eller naarsomhelst.

8) I hvárrtveggja deklineres hvárr (§ 116, 3), og tveggja bliver uforandret; ved Siden heraf bruges ogsaa Formen hvárrtveggi, Fem. hvártveggja o. s. v., hvor begge Led af Sammensætningen deklineres (tveggi som svagt Adjektiv efter § 85), altsaa Gen. Mask. og Neutr. hvárstveggja, Fem. hvárrartveggju o. s. v.

9) I annarrtveggja deklineres annarr (§ 108), og tveggja bliver uforandret; Sideformen annarrtveggi gaar som hvárrtveggi; i annarrhvárr deklineres begge Led.

Anm. Annathvárt bruges mest adverbialt i Bet. enten.

Kap. 11. Verbernes Bøjning.

§ 119. Forbemærkninger. a) Man kan adskille 3 *Genera:*

Aktiv, f. Ex. drepa, dræbe,
Reflexiv, f. Ex. drepask, dræbe sig; (ogsaa med reciprok Betydning, altsaa drepask, dræbe hverandre),
Passiv, f. Ex. verða drepinn, blive dræbt.

Anm. I det senere Sprog har Reflexiv tildels ogsaa passiv Betydning, f. Ex. finnask, findes.

b) Af de oldnorske Verber dannes kun to særskilte Tidsformer, nemlig for Nutiden (Præsens) og Fortiden (Imperfectum). Præsens bruges undertiden ogsaa om Fremtiden, der ellers udtrykkes ved Omskrivning med Hjælpeverbum. — Imperfectum har ofte samme Betydning som Plusqvamperfectum, undertiden ogsaa som Perfectum; ellers udtrykkes ogsaa disse Tidsforhold ved Omskrivning med Hjælpeverbum. — Futurum kan som i andre Sprog betegnes som absolutum (ufuldendt) eller exactum (fuldendt); hvert af disse kan igjen henføres til Nutiden eller til Fortiden; man faar altsaa

Futurum in præsenti
eller Nutidsfuturum } 1) absolutum og 2) exactum
og Futurum in præterito
eller Fortidsfuturm } 1) absolutum og 2) exactum.

Anm. Fortidsfuturum absol. og exact. svarer altsaa til, hvad der i nogle Grammatiker kaldes 1 og 2 Conditionalis.

c) Verbets Maader er Indikativ, Konjunktiv og Imperativ; endvidere dets substantiviske Maade, Infinitiv, og dets adjektiviske, Participium. De oldnorske Verber har to Participier, nemlig Præs. Part. og Perf. Part. — Præs. Part. har i Almindelighed aktiv Betydning (f. Ex. segjandi = sigende); undertiden bruges det dog ogsaa passivisk (f. Ex. með upphaldandi höndum = med oprakte Hænder, eg. m. H., som holdes op), tildels med Betegnelse af Nødvendighed eller Tilbørlighed ligesom det latinske Gerundiv (f. Ex. alt er segjanda, alt maa siges). — Perf. Part. af transitive Verber har passiv Betydning, men bruges dog ogsaa til i Forbindelse med Hjælpeverbum at danne Perf. Akt.; desuden nærmer det sig undertiden i Brugen til et rent Adjektiv med aktiv Betydning (f. Ex. drukkinn af Verbet

drekka). — Af intransitive Verber (med Undtagelse af dem, som betegner en Bevægelse) forekommer Perf. Part. oftest kun i Neutr. — Om Participiernes Bøjning se §§ 97 og 98.

d) For at bestemme et Verbums Bøjning angiver man gjærne Præs. Infin., Impf. Ind. 1 Pers. Sing. og 1 Pers. Plur., og Perf. Part.; af disse Former kan de øvrige udledes; de kaldes derfor Kjendeformer; f. Ex.

drepa — drap — drápum — drepinn
elska — elskaða — elskuðum — elskaðr.

e) Verberne inddeles i 2 Hovedkonjugationer, den stærke og den svage. — Kjendemærke er, at den stærke danner Imperf. ved Vokalforandring (Aflyd), den svage ved Endelse; de øvrige Forskjelligheder vil ses af Paradigmerne.

Anm. De fleste stærke Verber har oprindelig intransitiv Betydning; af mange afledes tilsvarende svage med transitiv Betydning.

A. Den stærke Hovedkonjugation.

§ 120. De enkelte **aktive** Former.

a) Præs. Ind. dannes af Stammen i Præs. Inf. ved i-Omlyd, naar Vokalen er modtagelig derfor (§ 28) Ex. fer (Inf. fara).

b) Imperf. Konj. dannes af Stammen i Imperf. Ind. Plur. ved i-Omlyd, naar Vokalen er modtagelig derfor; Ex. gæfa (Impf. Ind. 1 Pers. Plur. gáfum), bynda (Ind. Plur. bundum).

c) De øvrige Tiders og Maaders Dannelse vil ses af Paradigmerne.

§ 121. Ved Personendelsernes Forbindelse med Stammen foregaar følgende Lydforandringer:

a) I Præs. Ind. 2 og 3 Pers. Sing. indtræder Assimilation efter § 38:

nr til nn; Ex. gínn for gínr (af gína),
sr til ss; Ex. blæss for blæsr (af blása),
lr undertiden til ll; Ex. gell eller gelr (af gala).

Efter de i § 40 nævnte Konsonantforbindelser bortfalder r; Ex. fregn for fregnr (af fregna), vex for vexr (af vaxa); ligeledes þverr (af þverra) efter § 36.

b) I Impf. Ind. 1 og 3 Pers. Sing. og i Imperativ 2 Pers. Sing. bliver

nd til tt; Ex. binda, Impf. batt, Imperat. bitt;

ng til kk; Ex. ganga — gékk — gakk;

ld til lt; Ex. halda — hélt — halt.

c) I Impf. Ind. 2 Pers. Sing. gaar Stammens t og ð foran Endelsen t over til z; Ex. galzt og sazt (1 Pers. galt og sat af gjalda og sitja); bazt og kvazt (1 Pers. bað og kvað af biðja og kveða); — dog har stóð (§ 139) i 2 Pers. stótt.

Ender 1 Pers. Sing. paa en lang Vokal, saa fordobles t i 2 Pers.; Ex. slótt, látt (1 Pers. sló, lá af slá og liggja).

d) Impf. Konj. dannes af Stammen i Impf. Ind. Plur. ved i-Omlyd, naar Vokalen er modtagelig derfor; Ex. gæfa (Impf. Ind. Plur. gáfum af gefa), bynda (Impf. Ind. Plur. bundum af binda).

§ 122. Endelserne kan ses af følgende Paradigmer:

1) (Stamme far):

	Præs. Ind.	Præs. Kon.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imperat.	Præs. Inf.
Sg. 1 Pers.	fer	fara (-i)	fór	fœra (-i)		fara
2 —	ferr	farir	fórt	fœrir	far	Pr. Part.
3 —	ferr	fari	fór	fœri		farandi
Pl. 1 —	förum	farim	fórum	fœrim	förum	
2 —	farit(farið)	farit(farið)	fórut(fóruð)	fœrit (fœrið)	farit(farið)	Perf. Part.
3 —	fara	fari	fóru	fœri		farinn

2) (Stamme bind):

	Præs. Ind.	Præs. Kon.	Impf. Ind.	Impf. Kon.	Imperat.	Præs. Inf.
Sg. 1 Pers.	bind	binda (-i)	batt	bynda (-i)		binda
2 —	bindr	bindir	bazt	byndir	bitt	Pr. Part.
3 —	bindr	bindi	batt	byndi		bindandi
Pl. 1 —	bindum	bindim	bundum	byndim	bindum	
2 —	bindit(-ið)	bindit (-ið)	bundut(-uð)	byndit(-ið)	bindit (-ið)	Perf. Part.
3 —	binda	bindi	bundu	byndi		bundinn

Om de aktive Former, der dannes ved Omskrivning med Hjælpeverbum, samt om Refleriv og Passiv se §§ 175—182.

§ 123. De stærke Verbers Inddeling.

Efter Aflydens Forskjellighed inddeles de stærke Verber i 7 Konjugationer:

1ste Konj. har i Impf. Ind. Sing. a (i Verber med v i Roden ö), Plur. u; Rodvokalen er kort med 2 Konsonanter efter.

2den — — = — — — a, — á; Rodvokalen kort med 1 Konsonant efter.

3dje — — = — — — ó, — ó; Rodvokalen oprindelig a med 1 Kons. efter (undt. i standa og vaxa).

4de — — = — — — ei, — i; Rodvokalen í med 1, sjælden 2 Kons. efter.

5te — — = — — — au, — u; i Roden jó, jú eller ú med 1 Kons. efter.

6te — — = — — — é, — é; } Rodvokalen dels kort

7de — — = — — — jó, — jó, (jo ell. ju); } med 2 Kons., dels lang med 1 Kons. eft.

Anm. Særegenheder ved nogle enkelte Verbers Bøjning anføres ved hvert af dem.

1ste stærke Konjugation.

§ 124. 1) I Præs. Inf. i, i Perf. Part. u:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
binda	bind	batt (§ 121, b)	bundum	bundinn
finna	finn	fann	funnum ell. fundum	funninn ell. fundinn
hrinda	hrind	hratt (§ 121, b)	hrundum	hrundinn
spinna	spinn	spann	spunnum	spunninn
springa	spring	sprakk (§ 121, b)	sprungum	sprunginn
stinga	sting	stakk	stungum	stunginn
svimma	svimm	svamm	summum (§ 34, b)	summinn
ell.*) svima	svim	svam	svámum	(suminn)
vinda	vind	vatt (§ 121, b)	undum (§ 34, b)	undinn
vinna	vinn	vann	unnum (§ 34, b)	unninn

*) Efter 2den stærke Konj.; ogsaa symja, sjældnere svima, (svagt efter 151).

§ 125. 2) I Præs. Inf. e, i Perf. Part. u:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
bregða	bregð	brá (§ 29 og 34, a)	brugðum	brugðinn
brenna	brenn	brann	brunnum	brunninn
drekka	drekk	drakk	drukkum	drukkinn
renna	renn	rann	runnum	runninn
sperna	(spern)	sparn	spurnum	(spurninn)

§ 126. 3) I Præs. Inf. e, i Perf. Part. o:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sg.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
bella	bell	ball	(bullum)	(bollinn)
bresta	brest	brast	brustum	brostinn
detta	dett	datt	duttum	dottinn
gella (ogsaa gjalla *)	gell	gall	gullum	gollinn
gnesta	gnest	gnast	gnustum	(gnostinn)
hverfa	hverf	hvarf	hurfum (§ 34,b)	horfinn
skella	skell	skall	skullum	skollinn
skreppa	skrepp	skrapp	skruppum	skroppinn
sleppa	slepp	slapp	sluppum	sloppinn
snerta	snert	snart	snurtum	snortinn
spretta	sprett	spratt	spruttum	sprottinn
svelgja	svelg	svalg	sulgum **)	solginn **)
svella	svell	svall	sullum	sollinn
svelta	svelt	svalt	sultum	soltinn
sverfa	sverf	svarf	surfum	sorfinn
vella	vell	vall	ullum	ollinn
velta	velt	valt	ultum	oltinn
verða	verð	varð	urðum	orðinn
verpa	verp	varp	urpum	orpinn
þverra	þverr	þvarr	þurrum	þorrinn

*) Efter § 127.
**) Ved dette og de følgende Verber se § 34, b.

§ 127. 4) I Præſ. Inf. ja (já), i Perf. Part. o:

Præſ. Inf.	Præſ. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
bjarga	berg	barg	burgum	borginn
gjalda	geld	galt (§121,b)	guldum	goldinn
hjálpa *)	help	halp (hjálp)	hulpum	holpinn
skjálfa	skelf	skalf	skulfum	skolfinn

§ 128. 5) I Præſ. Inf. ö eller y, Imperf. Ind. Sing. ö (ved Omlyd), Perf. Part. o eller — foran n og g — u:

Præſ. Inf.	Præſ. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
hrökkva	hrökk	hrökk	hrukkum	hrokkinn
klökkva	klökk	klökk	klukkum	(klokkinn)
slyngva **) ell. slyngja	slyng	slöng	slungum	slunginn
stökkva	stökk	stökk	stukkum	stokkinn
syngva ell. syngja	syng	söng	sungum	sunginn
sökkva ***)	sökk	sökk	sukkum	sokkinn
tyggva ell. tyggja	tygg	tögg	tuggum	tugginn
þryngva ell. þryngja	þryng (þröng)	þröng	þrungum	þrunginn

2den ſtærke Konjugation.

§ 129. 1) I Præſ. Inf. og Perf. Part. e:

Præſ. Inf.	Præſ. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
drepa	drep	drap	drápum	drepinn
gefa	gef	gaf	gáfum	gefinn

*) Ogſaa ſvagt efter § 151.
**) Ogſaa ſvagt efter § 159, 1.
***) Trans. § 159, 1).

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
geta	get	gat	gátum	getinn
leka	lek	lak	lákum	lekinn
lesa	les	las	lásum	lesinn
meta	met	mat	mátum	metinn
reka	rek	rak	rákum	rekinn
vega	veg	vá (§ 29 og 34,a)	vágum	veginn

§ 130. 2) I Præs. Inf. i, i Perf. Part. e:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
biðja	bið	bað	báðum	beðinn
liggja	ligg	lá (§ 29 og 34, a)	lágum	leginn
sitja	sit	sat	sátum	setinn
þiggja	þigg	þá (§ 29 og 34, a)	þágum	þeginn

§ 131. 3) I Præs. Inf. e, i Perf. Part. o (u):

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
bera	ber	bar	bárum	borinn
nema	nem	nam	námum	numinn
skera	sker	skar	skárum	skorinn
stela	stel	stal	stálum	stolinn
vefa	vef	vaf	váfum ófum	ofinn (§ 41)

§ 132. 4) I Præs. Inf. og Perf. Part. o:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
troða	treð (tröð)	trað	tráðum	troðinn
sofa (opr. svefa)	sef (söf)	svaf	sváfum sófum (§ 41)	sofinn
koma (opr. kvema)	kem (köm)	kvam kom (§ 41)	kvámum kómum(§41)	kominn

§ 133. Afvigende:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
eta	et	át	átum	etinn
fela	fel	fal	fálum	fólginn
fregna	fregn	frá (§ 29)	frágum	freginn
sjá	sé	sá	sám (§ 32)	sénn (§ 32)

3dje stærke Konjugation.

§ 134. I Præs. Inf. og Perf. Part. a:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
ala	el	ól	ólum	alinn
fara	fer	fór	fórum	farinn
gala	gel	gól	gólum	galinn
grafa	gref	gróf	grófum	grafinn
hlaða	hleð	hlóð	hlóðum	hladinn
kala	kel	kól	kólum	kalinn
mala	mel	mól	mólum	malinn
skafa	skef	skóf	skófum	skafinn
skapa*)	„	skóp	skópum	skapinn
vaða	veð	óð (§ 41)	óðum	vaðinn
vaxa	vex	óx (§ 41)	óxum ell. uxum**)	vaxinn

§ 135. 2) I Præs. Inf. a, i Perf. Part. e:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
aka	ek	ók	ókum	ekinn
draga	dreg	dró (§ 39, a)	drógum	dreginn
skaka	skek	skók	skókum	skekinn
taka	tek	tók	tókum	tekinn

*) Præs. Inf. ogsaa skepja; skapa gaar ogsaa svagt (efter § 151); saaledes altid i Præs.

**) Impf. Konj. heder yxa (altsaa dannet af Formen uxum, se § 28).

§ 136. 3) I Præs. Inf. e (Omlyd af a paa Grund af det følgende j), i Perf. Part. a:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
hefja	hef	hó	hófum	hafinn
kefja	kef	kóf	kófum	kafinn
sverja *)	sver	sór (§ 34, b)	sórum	svarinn

§ 137. 4) I Præs. Inf. á (for aga), Perf. Part. e:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
flá	flæ	fló	flógum	fleginn
slá	slæ	sló **)	slógum	sleginn
þvá	þvæ	þvó ell. þó	þvógum þógum	þveginn

§ 138. 5):

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
deyja (for davja)	dey	dó	dóm (§ 32)	dáinn
geyja (for gavja)	gey	gó	góm	gáinn
hlæja (for hlagja)	hlæ	hló	hlógum	hleginn

§ 139. 6) Afvigende:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
standa	stend	stóð	stóðum	staðinn

*) Ogsaa svagt efter § 155, 1).
**) Ogsaa slera (sml. sá § 161).

4de stærke Konjugation.

§ 140.

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
bíða	bíð	beið	biðum	beðinn
bíta	bít	beit	bitum	bitinn
blíka	blík	bleik	blikum	blikinn
drífa	dríf	dreif	drifum	drifinn
gína *)	gín	gein	ginum	gininn
grípa	gríp	greip	gripum	gripinn
hníga	hníg	hneig ell. hné	hnigum	hniginn
hníta	hnít	hneit	hnitum	hnitinn
hrífa	hríf	hreif	hrifum	hrifinn
hrína	hrín	hrein	hrinum	hrininn
hvína	hvín	hvein	hvinum	hvininn
klífa	klíf	kleif	klifum	klifinn
klípa	klíp	kleip	klipum	klipinn
kvíða **)	kvíð	kveið	kviðum	kviðinn
líða ***)	líð	leið	liðum	liðinn
líta	lít	leit	litum	litinn
ríða	ríð	reið	riðum	riðinn
rísa	rís	reis	risum	risinn
rísta	ríst	reist	ristum	ristinn
ríta †)	rít	reit	ritum	ritinn
síða	síð	seið	siðum	siðinn
síga	síg	seig ell. sé	sigum	siginn
skína	skín	skein	skinum	skininn
skríða	skríð	skreið	skriðum	skriðinn

*) Impf. ogsaa svagt (gínda).
**) — — — (kvídda).
***) — — — (lídda).
†) Ogsaa rita (med kort Vokal) svagt efter § 151.

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
slíta	slít	sleit	slitum	slitinn
sníða *)	sníð	sneið	sniðum	sniðinn
stíga	stíg	steig ell. sté	stigum	stiginn
svíða **)	svíð	sveið	sviðum	sviðinn
svífa	svíf	sveif	svifum	svifinn
svíkja	svík	sveik	svikum	svikinn
víkja	vík	veik	vikum	vikinn
þrífa	þríf	þreif	þrifum	þrifinn

5te stærke Konjugation.

§ 141. 1) I Præs. Inf. jó:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
bjóða	býð	bauð	buðum	boðinn
brjóta	brýt	braut	brutum	brotinn
fljóta	flýt	flaut	flutum	flotinn
frjósa ***)	frýs	fraus	frusum	frosinn
gjósa	gýs	gaus	gusum	gosinn
gjóta	gýt	gaut	gutum	gotinn
hljóta	hlýt	hlaut	hlutum	hlotinn
hnjóða	hnýð	hnauð	hnuðum	hnoðinn
hnjósa	hnýs	hnaus	hnusum	hnosinn
hrjóða	hrýð	hrauð	hruðum	hroðinn
hrjóta	hrýt	hraut	hrutum	hrotinn

*) Impf. ogsaa svagt (snídda).
**) — — — (svídda).
***) Impf. ogsaa svagt (fröra ell. frera); Perf. Part. ogsaa frörinn, freyrinn ell. frerinn (§ 35).

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Imp. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
kjósa *)	kýs	kaus	kusum ell. kurum (§ 35)	kosinn ell. korinn
ljósta	lýst	laust	lustum	lostinn
njóta	nýt	naut	nutum	notinn
rjóða	rýð	rauð	ruðum	roðinnn
skjóta	skýt	skaut	skutum	skotinn
sjóða	sýð	sauð	suðum	soðinn
þjóta	þýt	þaut	þutum	þotinn
þrjóta	þrýt	þraut	þrutum	þrotinn

§ 142. 2) I Præs. Inf. jú:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
drjúpa	drýp	draup	drupum	dropinn
fjúka	fýk	fauk	fukum	fokinn
fljúga	flýg	flaug ell. fló	flugum	floginn
kljúfa	klýf	klauf	klufum	klofinn
krjúpa	krýp	kraup	krupum	kropinn
ljúga	lýg	laug ell. ló	lugum	loginn
rjúfa	rýf	rauf	rufum	rofinn
rjúka	rýk	rauk	rukum	rokinn
sjúga ell. súga	sýg	saug ell. só	sugum	soginn
smjúga	smýg	smaug ell. smó	smugum	smoginn
strjúka	strýk	strauk	strukum	strokinn

*) Impf. ogsaa svagt (köra ell. keyra), Perf. Part. ogsaa körinn, keyrinn eller kerinn).

§ 143. 3) I Præs. Inf. u:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
lúka	lýk	lauk	lukum	lokinn
lúta	lýt	laut	lutum	lotinn
súpa	sýp	saup	supum	sopinn

6te stærke Konjugation.

§ 144. 1) I Præs. Inf. og Perf. Part. á:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
blanda*)	blend	blétt(§ 121,b)	bléndum	blandinn
falda	feld	félt	féldum	faldinn
falla	fell	féll	féllum	fallinn
halda	held	hélt (§ 121,b)	héldum	haldinn
hanga**)	=	hékk(§121,b)	héngum	hanginn

§ 145. 2) I Præs. Inf. a (á), i Perf. Part. e:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
fá (for fanga)	fæ	fékk	féngum	fenginn
ganga	geng	gékk	géngum	genginn

§ 146. 3) I Præs Inf. og Perf. Part. *á*:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
blása	blæs	blés	blésum	blásinn
gráta	græt	grét	grétum	grátinn
láta	læt	lét	létum	látinn
ráða	ræð	réð	réðum	ráðinn

*) Ogsaa svagt efter § 151.

**) Præs. svagt (hangi), undertiden ogsaa Impf. (hangða).

§ 147. 4) I Præs. Inf. og Perf. Part. ei:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
heita	heit heiti *)	hét	hétum	heitinn
leika	leik	lék	lékum	leikinn
sveipa **)	sveip	=	=	sveipinn

§ 148. 5):

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
blóta ***)	blœt	blét	blétum	blótinn

7de stærke Konjugation.

§ 149.

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
auka †)	eyk	jók	jókum jukum	aukinn
ausa	eys	jós	jósum jusum	ausinn
búa	bý	bjó	bjoggum bjuggum	búinn
hlaupa	hleyp	hljóp	hljópum hlupum	hlaupinn
höggva	högg	hjó	hjoggum hjuggum	höggvinn
spýja	spý	spjó	spjóm (§ 32)	=

Anm. Impf. Konj. dannes af den korte Form i Ind. Sing.; altsaa jyka, jysa, bjogga ell. bygga, hlypa, hjogga ell. hygga.

*) Den svage Form i Bet. „hede."
**) Impf. afvigende sveip; det gaar ogsaa svagt efter § 151 og § 159, 2.
***) Ogsaa svagt efter § 151.
†) Ogsaa svagt efter § 151.

B. Den svage Hovedkonjugation.

De svage Verber kan inddeles i 3 Konjugationer, som tildels har noget forskjellige Endelser; vi vil derfor fremstille hver for sig.

§ 150. 1ste svage Konjugation

tilføjer Endelserne ved Hjælp af Vokalen a; dette a modtager ikke i-Omlyd, men bliver ved u-Omlyd til u (efter § 27, b); ved denne Vokal bliver Endelserne:

I Præs. Ind. 1 Pers. Sing. a, Impf. Ind. aða (§ 16 Anm.), Perf. Part. aðr.

§ 151. De enkelte **aktive** Formers Bøjning kan ses af følgende Paradigmer:

1) (Stamme elsk):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imper.	Præs. Inf. elska
Sg. 1 Pers.	elska	elska(-i)	elskaða	elskaða(-i)		
2 —	elskar	elskir	elskaðir	elskaðir	elska	Pr. Part.
3 —	elskar	elski	elskaði	elskaði		elskandi
Pl. 1 —	elskum	elskim	elskuðum	elskaðim	elskum	
2 —	elskit	elskit	elskuðut	elskaðit	elskit	Perf. Part.
3 —	elska	elski	elskuðu	elskaði		elskaðr

2) (Stamme kall):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imper.	Præs. Inf. kalla
Sg. 1 Pers.	kalla	kalla(-i)	kallaða	kallaða (-i)		
2 —	kallar	kallir	kallaðir	kallaðir	kalla	Pr. Part.
3 —	kallar	kalli	kallaði	kallaði		kallandi
Pl. 1 —	köllum	kallim	kölluðum	kallaðim	köllum	
2 —	kallit	kallit	kölluðut	kallaðit	kallit	Perf. Part.
3 —	kalla.	kalli	kölluðu	kallaði		kallaðr

Om de aktive Former, der dannes ved Omskrivning med Hjælpeverbum, samt om Reflexiv og Passiv se §§ 175—182.

Flere Exempler: auðga, banna, blanda (ogsaa stærkt efter § 144), blóta (ogsaa stærkt efter § 148), byrja, drukna, eggja, fasta, fórna, frama, gilja, gjálfra, gulna, halla, hata, hóta, hrapa,

hreinsa, hugsa, iðka, kanna, klyfja, kvikna, launa, leita, lyfja, marka, meina (forbyde), mynda, njósna, óask (kun refl.), orða, orka, rata, raufa, reika, rita, (sml. § 140) roðna, sama, saka, sanna, skamma, skapa (sml. § 131), skipa, skynja, slitna, snara, sofna, stefja, svala, svara, sveipa (ogsaa efter § 159, 2 og § 147), symja, synja, sýsla, tala, tapa, tjalda, veðja, vitja, þakka, þjóna, þreifa, ætla, œxla.

2den svage Konjugation.

§ 152. Ejendommelig for denne Konjugation er Lyden j, der viser sig foran de vokaliske Endelser undtagen i (se § 34); den virker Omlyd af Rodvokalen (efter § 28) i alle Præsensformer, ogsaa der, hvor ingen Endelse tilføjes, og hvor altsaa j er bortfaldt; i Impf. derimod og Perf. Part. indtræder den oprindelige Vokal ved Gjenomlyd (§ 27, a). Præs. Ind. 1 Pers. Sing. har ingen Endelse, Impf. Endelsen da, Impf. Konj. dannes ved i-Omlyd af Rodvokalen, Perf. Part. har Endelsen dr eller iðr (inn), se § 98, b).

§ 153. a) I Impf. Ind. og Konj. og i Perf. Part. bliver

d efter l, m, n oftest uforandret; Ex. talda, lamda, dunda, taldr &c. (af telja, lemja, dynja);

d efter k, p, s, t oftest til t (§§ 39 og 38); Ex. lukta, glapta, þusta, latta, luktr &c. (af lykja, glepja, þysja, letja);

d efter Vokaler og f, g, r til ð (§ 16, Anm.); Ex. taliðr, krafða, lagða, barða (af telja, krefja, leggja, berja);

ðd til dd (§ 38); Ex. studda, studdr (af styðja).

b) Foran Endelsen i disse Former bliver gjærne en dobbelt Konsonant til enkelt; Ex. lagða, lagðr (ogsaa lagiðr) af leggja.

§ 154. Alle Verber af 2den svage Konjugation har kort Rodvokal med **en** Konsonant efter undtagen leggja, hyggja, gnýja, knýja og lýja.

§ 155. De enkelte **aktive** Formers Bøjning kan ses af følgende Paradigmer:

1) (Rod tal):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imper.	Præs. Inf. telja
Sg. 1 Pers.	tel	telja (-i)	talda	telda (-i)		Præs. Part.
2 —	telr	telir	taldir	teldir	tel	teljandi
3 —	telr	teli	taldi	teldi		
Pl. 1 —	teljum	telim	töldum	teldim	teljum	Perf. Part.
2 —	telit(-ið)	telit(-ið)	töldut (-uð)	teldit (-ið)	telit(-ið)	taldr, taliðr
3 —	telja	teli	töldu	teldi		(eller talinn)

Flere Exempler: berja, dvelja, fremja, gleðja, glepja, gremja, hrekja, hvetja, krefja, kveðja, kvelja, leggja, lemja, letja, rekja, seðja, semja, spenja, svefja, sverja, tefja, temja, vefja, vekja, velja, venja, verja, þekja, þenja; — endvidere skilja og þilja, hvis Vokal ikke kan modtage Omlyd; ligeledes þröngja (ogsaa þröngva; sml. § 128, altsaa Præs. þröng, dog ogsaa þröngvi efter § 156).

2) Rod (spur):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imperat.	Præs. Inf. spyrja
Sg. 1 Pers.	spyr	spyrja (-i)	spurða	spyrða (-i)		Præs. Part.
2 —	spyrr	spyrir	spurðir	spyrðir	spyr	spyrjandi
3 —	spyrr	spyri	spurði	spyrði		
Pl. 1 —	spyrjum	spyrim	spurðum	spyrðim	spyrjum	Perf. Part.
2 —	spyrit(-ið)	spyrit(-ið)	spurðut(-uð)	spyrðit(-ið)	spyrit(-ið)	spurðr
3 —	spyrja	spyri	spurðu	spyrði		

Flere Exempler: dylja, dynja, flytja, glymja, gnýja (Impf. ogsaa gnýða), hrynja, knýja, lýja, mylja, ryðja, smyrja, styðja, stynja, ymja, þyrja, þysja.

Om de aktive Former, der dannes ved Omskrivning med Hjælpeverbum, samt om Reflexiv og Passiv se §§ 175—182.

3dje svage Konjugation.

§ 156. Ejendommelig for denne Konjugation er Vokalen i. Dette i viser sig foran r; foran i bortfalder det (§ 34); foran a og u gaar det efter g og k over til j, men bortfalder i de Verber, der har en anden Rodkonsonant. Vokalen i virker i denne Konjuga-

tion Omlyd i alle Former, ogsaa naar den er bortfaldt. Præs. Ind. 1 Pers. Sing. har Endelsen i; forøvrigt er Endelserne de samme som i 2den svage Konjugation; dog bruges i Perf. Part. kun Endelsen dr (ikke iðr eller inn).

§ 157. a) I Impf. Ind. og Konj. og i Perf. Part. bliver

d efter l, m, n dels uforandret, dels til t; Ex. dœmda, mælta, spenta (af dœma, mæla, spenna);

d efter p, t, k, s til t (§ 39 og 38); Ex. steypta, beitta, steikta, lýsta (af steypa, beita, steikja, lýsa);

d efter f, g, r til ð (§ 16, Anm.); Ex. leifða, bygða, lærða (af leifa, byggja, læra);

d efter d, ð og t med en Konsonant foran bortfalder (§ 36); Ex. Impf. senda, gyrða, heimta, Perf. Part. sendr, gyrðr, heimtr (af senda, gyrða, heimta);

ðd bliver til dd; Ex. leidda (af leiða).

b) Foran Endelsen i disse Former bliver gjærne en fordoblet Konsonant til enkelt; Ex. bygða, felda, drekta (af byggja, fella, drekkja).

§ 158. Alle Verber af 3dje svage Konjugation har enten lang Rodvokal eller kort med to Konsonanter efter.

§ 159. De usammensatte aktive Formers Bøjning kan ses af følgende Paradigmer:

1) (Rod mark):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imperat.	Præs. Inf.
Sg. 1 Pers.	merki	merkja (-i)	merkta	merkta (-i)		merkja
2 —	merkir	merkir	merktir	merktir	merk	Pr. Part.
3 —	merkir	merki	merkti	merkti		merkjandi
Pl. 1 —	merkjum	merkim	merktum	merktim	merkjum	Perf. Part.
2 —	merkit(-ið)	merkit(-ið)	merktut(-uð)	merktit(-ið)	merkit(-ið)	merktr
3 —	merkja	merki	merktu	merkti		

Flere Exempler: bergja, blekkja, byggja, drekkja, fylgja, fylkja, hengja, hnekkja, hringja, hryggja, leigja, líkja, lengja, lægja, rekkja, ríkja, rœgja, rœkja, skenkja, sprengja, steikja, sveigja, syrgja, teygja, telgja, veikja, velkja, vígja, þekkja,

œgja, œskja; paa lignende Maade bøjes stökkva, sökkva (om de tilsvarende intransitive se § 128); de beholder sit v foran i og a, men bortkaster det foran u; altsaa Præs. Ind. stökkvi, Plur. stökkum, Impf. Ind. stökta o. s. v.

2) (Rod dóm):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imperat.	Præs. Inf. dœma
Sg. 1 Pers.	dœmi	dœma (-i)	dœmda	dœmda (-i)		
2 —	dœmir	dœmir	dœmdir	dœmdir	dœm	Pr. Part.
3 —	dœmi	dœmi	dœmdi	dœmdi		dœmandi
Pl. 1 —	dœmum	dœmim	dœmdum	dœmdim	dœmum	
2 —	dœmit(-ið)	dœmit(-ið)	dœmdut(-uð)	dœmdit(-ið)	dœmit (-ið)	Perf. Part
3 —	dœma	dœmi	dœmdu	dœmdi		dœmdr

Flere Exempler: beita, benda, breiða, brenna, bœta, dreyma, dreypa, efla, erfa, fá (§ 32), feita, fella, festa, fylla, fœða, fœra, gá, geyma, grýta, gyrða, hefna, heimta, hella, heyra, hitta, hleypa, hrista, hætta, inna, kenna, kippa, knýta, leiða, leifa, leyfa, lesta, lypta, lýsa, læra, missa, mæla, mœða, nefna, nenna, nýta, reisa, renna, reyna, ræna, rœða, senda, sigla, skelfa, skemma, skipta, skíra, sleppa (ogsaa stærkt efter § 126), slöngva (sml. § 128), spenna, sperra, spilla, stefna, stemma, steypa, stýra, sveipa (ogsaa efter 1ste svage Konj.), svipta, svæfa, sýna, sýta, veita, verma, vexa, virða, yppa, þreyta, þynna, þyrma, œpa.

Om de aktive Former, der dannes ved Omskrivning med Hjælpeverbum, samt om Refleriv og Passiv se §§ 175—182.

Uregelmæssig svag Konjugation.

§ 160. Vakling mellem de forskjellige svage Konjugationer:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
duga	dugi	dugða	dugðum	dugat
heyja	hey	háða	háðum	háðr ell. háiðr
hyggja	hygg	hugða	hug[illegible]	hugat*) ell. hugt

*) Hugaðr er Adjektiv (modig).

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
lifa	lifi	lifða	lifðum	lifat
ná	{ næ / nái	náða	náðum	náðr
segja	segi	sagða	sögðum	sagðr
selja	sel	selda	seldum	seldr
setja	set	setta	settum	settr
spara	spari	sparða	spörðum	{ sparaðr / sparðr
trúa	trúi	trúða	trúðum	trúat *)
una	uni	unda	undum	unat
vaka	vaki	vakta	vöktum	vakat **)
vara	vari	varða	vörðum	varat
þegja	þegi	þagða	þögðum	þagat
þola	þoli	þolda	þoldum	þolat
þora	þora	þorða	þorðum	þorat
þreyja	þreyja	þráða	þráðum	þráit

Anm. De af disse Verber, som har at i Perf. Part., har i Imperativ Sing. i; Ex. dugi, trúi, uni, vaki, þoli.

§ 161. 2) Andre Uregelmæssigheder:

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
flýja	flý	flýða	flýðum	flýiðr
gera ***)	geri	gerða	gerðum	gert
gnúa	gný	{ gnera / ell. gnöra	{ gnerum / gnörum	gnúinn
gróa	grœ	{ grera / ell. gröra	{ grerum / grörum	gróinn
hafa	hefi †)	hafða	höfðum	hafðr ††)

*) Trúaðr er Adjektiv (af en vis Tro).

**) Vakinn er Adjektiv (vaagen).

***) Eller gerva; ogsaa göra (görva), Impf. görða o. s. v.; undert. skrives ogsaa gjöra (gjörva) o. s. v.; for Perf. Part. bruges gerr ell. görr (gjörr).

†) Plur. höfum, hafit (-ið) o. s. v.

††) I et Eddadigt findes Neutr. hafat.

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Impf. Ind. Sing.	Impf. Ind. Plur.	Perf. Part.
kaupa	kaupi	keypta	keyptum	keyptr
ljá	lé *)	léða	léðum	léðr
róa	rœ	rera ell. röra	rerum rörum	róinn
sá	sæ ell. sái	sera ell. sáða	serum sáðum	sáinn
snúa	snýʹ	snera ell. snöra	snerum snörum	snúinn
sœkja	sœki	sótta (§ 38)	sóttum	sóttr
tjá	té ell. tjái**)	téða ell. tjáða	téðum tjáðum	téðr tjáðr
valda	veld	volda ell. olla	voldum ollum	valdit, voldit ell. ollat
yrkja	yrki	orta	ortum	ortr
þykkja ell. þikkja***)	þykki	þótta	þóttum	þóttr

§ 162. 3) Præsens Ind. dannes som et stærkt Impf. i nogle Verber, især Hjælpeverberne og de saakaldte modale Verber; i deres Bøjning findes ogsaa andre Uregelmæssigheder; de mangler alle Imperat. undtagen vera.

§ 163. Vera (at være); dette Verbums Former dannes af 3 forskjellige Stammer:

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Imp.	Præs. Inf. vera
Sg. 1 Pers.	em	sé (sjá)	var	væra (-i)		
2 —	ert	sér	vart	værir	ver	Pr. Part.
3 —	er	sé	var	væri		verandi
Pl. 1 —	erum	sém (séim)	várum (vórum)	værim	verum	
2 —	erut	sét (séit)	várut (vórut)	værit	verit	Perf. Part
3 —	eru	sé (séi)	váru (vóru)	væri		verit

*) Konj. ljái eller lé.

**) 3 Pers. Sing. tjáir ell. tjár.

***) Ogsaa þykja ell. þikja; Præs. Ind. 3 Pers. Sing. beder ofte þykki for þykkir.

Anm. I det ældste Sprog forekommer Formerne est og es (2 og 3 Pers. Sing. Præs. Ind.), vas og vast (Impf. Ind. Sing), vesandi (Præs. Part.) og vesa (Præs. Inf.); se § 35. I 2 Pers. Plur. ogsaa eruð, séð, váruð o. s. v.

§ 164. Eiga (at eje, have):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sing. 1 Pers.	á	eiga (-i)	átta	ætta (-i)	eiga
2 —	átt	eigir	áttir	ættir	Præs. Part.
3 —	á	eigi	átti	ætti	eigandi
Plur. 1 —	eigum	eigim	áttum	ættim	Perf. Part.
2 —	eigut(-uð)	eigit (-ið)	áttut(-uð)	ættit (-ið)	áttr
3 —	eigu ell. eiga	eigi	áttu	ætti	

§ 165. Mega (at kunne eller monne):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sing. 1 Pers.	má	mega (-i)	mátta	mætta (-i)	mega
2 —	mátt	megir	máttir	mættir	Præs. Part.
3 —	má	megi	mátti	mætti	megandi
Plur. 1 —	megum	megim	máttum	mættim	Perf. Part.
2 —	megut(-uð)	megit(-ið)	máttut(-uð)	mættit(-ið)	mátt
3 —	megu	megi	máttu	mætti	

Anm. Sjældnere Form i Inf. er máttu (efter Formen oprindelig et Perf. Inf.).

§ 166. [KNEGA], kná, knátta, knáttum, knátt bøjes som mega og har omtrent samme Betydning; som Inf. bruges kun Formen knáttu (sml. § 165 Anm.), Præs. Part. mangler.

§ 167. Kunna (at kunne, formaa):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sing. 1 Pers.	kann	kunna (-i)	kunna	kynna (-i)	kunna
2 —	kant	kunnir	kunnir	kynnir	Præs. Part.
3 —	kann	kunni	kunni	kynni	kunnandi
Plur. 1 —	kunnum	kunnim	kunnum	kynnim	Perf. Part.
2 —	kunnut(-it)*)	kunnit(-ið)	kunnit(-ið)	kynnit(-ið)	kunnat
3 —	kunnu (-a)	kunni	kunnu	kynni	

*) Ell. kunnuð (-ið).

§ 168. Unna, ann, unna, unnum, unnat (at elske) bøjes som kunna.

§ 169. Skulu (at skulle):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sg. 1 Pers.	skal	skula (-i) ell. skyla (-i)	skylda	skylda (-i)	skulu ell.
2 —	skalt*)	skulir — skylir	skyldir	skyldir	skyldu**)
3 —	skal	skuli — skyli	skyldi	skyldi	Præs. Part.
Pl. 1 —	skulum	skulim — skylim	skyldum	skyldim	skulandi
2 —	skulut	skulit (-ið) — skylit (-ið)	skyldut (-uð)	skyldit (-ið)	Perf. Part.
3 —	skulu	skuli — skyli	skyldu	skyldi	mangler.

§ 170. Munu (at monne eller skulle):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sg. 1 Pers.	mun ell. man	muna ell. myna (-i)	munda	munda ell. mynda (-i)	munu ell.
2 —	munt — mant*)	munir — mynir	mundir	mundir — myndir	mundu**)
3 —	mun — man	muni — myni	mundi	mundi — myndi	Pr. Part.
Pl. 1 —	munum	munim — mynim	mundum	mundim — myndim	mangler
2 —	munut	munit — mynit	mundut	mundit — myndit	Prf. Part.
3 —	munu	muni — myni	mundu	mundi — myndi	mangler.

Anm. I 2 Pers. Plur. ogsaa munuð, munið o. s. v.

§ 171. Vilja (at ville):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sing. 1 Pers.	vil	vilja (-i)	vilda	vilda (-i)	vilja ell.
2 —	vilt (vill)	vilir	vildir	vildir	vildu**)
3 —	vil	vili	vildi	vildi	Præs. Part.
Plur. 1 —	viljum	vilim	vildum	vildim	viljandi
2 —	vilit (-ið)	vilit (-ið)	vildut (-uð)	vildit (-ið)	Perf. Part.
3 —	vilja	vili	vildu	vildi	viljat

§ 172. Muna (at erindre):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Præs. Inf.
Sing. 1 Pers.	man	muna (-i)	munda	mynda (-i)	muna
2 —	mant	munir	mundir	myndir	Præs. Part.
3 —	man	muni	mundi	myndi	munandi

*) I Forb. med den negtende Part. at beder 2 Pers. Sg. ofte skalattu, munattu (§ 111 Anm.).

**) Sml. § 165 Anm.

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	Perf. Part.
Plur. 1 Pers.	munum	munim	mundum	myndim	munat
2 —	munit(-ið)	munit(-ið)	mundut(-uð)	myndit(-ið)	
3 —	muna	muni	mundu	myndi	

§ 173. Vita (at vide):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	
Sg. 1 Pers.	veit	vita (-i)	vissa	vissa (-i)	Præs. Inf. vita
2 —	veizt (§ 121, c)	vitir	vissir	vissir	Pr. Part. vitandi
3 —	veit	viti	vissi	vissi	
Pl. 1 —	vitum	vitim	vissum	vissim	Perf. Par. vitaðr
2 —	vitut (-uð)	vitit (-ið)	vissut(-uð)	vissit(-ið)	
3 —	vitu	viti	vissu	vissi	

§ 174. Þurfa (at behøve):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.	
Sing. 1 Pers.	þarf	þurfa (-i)	þurfta	þyrfta (-i)	Præs. Inf. þurfa
2 —	þarft	þurfir	þurftir	þyrftir	Præs. Part. þurfandi
3 —	þarf	þurfi	þurfti	þyrfti	
Plur. 1 —	þurfum	þurfim	þurftum	þyrftim	Perf. Part. þurft
2 —	þurfut(-uð)	þurfit(-ið)	þurftut(-uð)	þyrftit(-ið)	
3 —	þurfu	þurfi	þurftu	þyrfti	

§ 175. Ved **Omskrivning** med Hjælpeverbum dannes følgende Tider:

1) Perfectum af Perf. Part. med Præs. af Hjælpeverbet hafa (§ 161) eller — af enkelte intransitive Verber — med Hjælpeverbet vera (§ 163); Participiet staar sedvanlig i Neutr.; men naar Verbet er transitivt, kan Objektet styres af Hjælpeverbet hafa og Participiet rette sig efter Objektet; Ex. þeir hafa *feldan* höfðingja liðsins, de har fældet Hærens Høvding.

2) Plusqvamperfectum af Perf. Part. med Impf. af hafa (eller vera); om Participiet gjælder den samme Regel som ved Perf.

3) Futurum af Præs. Inf. med Præs. eller (om Fortiden) Impf. af Hjælpeverbet munu (§ 170), undertiden af skulu (§ 169).

Anm. Naar Inf. af Hjælpeverbet forbindes med Perf. Part. af Verbet, er Ordstillingen friere end i vort nuværende Sprog, saa at snart Participiet sættes først, snart Infinitiven; ofte adskilles de ogsaa ved mellemskudte Ord.

§ 176. Paradigmer: 1) fara:

Perf. Inf. hafa farit (ell. farit hafa),
— Ind. hefi farit (2 Pers. hefir farit o. s. v.),
— Konj. hafa (i-) farit,
Plusqvpf. Ind. hafða farit,
— Konj. hefða (-i) farit,
Nutidsfut. absol. Inf. munu*) ell. skulu*) fara,
— — Ind. man (mun) ell. skal fara,
— — Konj. muna (myna) ell. skula (skyla) fara,
— exact.**) Inf. munu*) ell. skulu*) hafa farit (ell. farit hafa),
— — Ind. man (mun) ell. skal hafa farit o. s. v.,
— — Konj. muna (myna) ell. skula (skyla) hafa farit o. s. v,
Fortidsfut. absol. Ind. munda ell. skylda fara,
— — Konj. munda (mynda) ell. skylda fara,
— exact.**) Ind. munda ell. skylda kafa farit (ell. farit hafa).
— — Konj. munda (mynda) ell. skylda hafa farit o. s. v.

§ 177. 2) liða:

Perf. Inf. vera liðinn (Fem. liðin o. s. v.) ell. liðinn vera,
— Ind. em liðinn,
— Konj. sé liðinn,
Plusqvpf. Ind. var liðinn,
— Konj. væra liðinn,
Nutidsfut. og Fortidsfut. absol. som fara,
Nutidsfut. exact.**) Ind. man (mun) ell. skal vera liðinn (ell. liðinn vera); o. s. v.

§ 178. De reflexive Former dannes af de tilsvarende aktive saaledes: 2 og 3 Pers. Sing. og Plur. dannes ved Endelsen sk, senere st (skrives ogsaa z, zt ell. zst); 1 Pers. Sing. dannes ved Endelsen mk, der tilføjes ved Hjælp af Vokalen u (altsaa

*) Ogsaa mundu ell. skyldu (se §§ 168 og 169).

**) Ved Formerne af Fut. exact. kan undertiden Hjælpeverbets Infinitiv (hafa ell. vera) udelades.

umk*); foran dette u bortfalder da en vokalisk Endelse i Verbet (f. Ex. sýndumk, Akt. sýnda), og Verbets Rodvokal bliver den samme som i Plur. (f. Ex. drápumk (ikke dröpumk), 1 Pers. Sing. Impf. Ind. Refl. af Verbet drepa); 1 Pers. Plur. dannes ved Tillæg af sk ell. k; noget yngre er Formen umst (ell. umz o. s. v.) istedenfor umk i 1 Pers. Sing. og Plur.; i det senere Sprog er de reflexive Former ens for alle 3 Pers. i Sing. — Ved Tilføjelsen af Reflexivendelsen sk eller st er endnu at mærke, at r i Verbets Endelse bortfalder (§ 40, 1), og at t i Verbets Endelse sammen med Reflexivendelsens s gaar over til z.

Anm. De reflexive Endelser er oprindelig Pronomener (sandsynligvis mik (§ 111) og sik (§ 112), forkortede til mk og sk; undertiden har dog Endelsen umk ganske Betydningen af Dativ af det pers. Pron. (mér), og i denne Betydning kan den ogsaa føjes til 2den og 3dje Person; Ex. erumk = er mér, det er for mig, þóttumk = þótti mér, det syntes mig, eller þóttu mér, de syntes mig; lögðumk kan betyde lagði mér (alm. lagða mik); o. s. v.

§ 179. Paradigmer:

a) et stærkt Verbum, drepa (§ 129):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.
Sing. 1 Pers.	drepumk (sjæld. drepumsk), senere drepumst ell. drepst	som Ind. (undertiden drepimk o. s. v.
2 og 3	drepsk, senere drepst	drepisk, senere drepist
Plur. 1 Pers.	drepumk ell. drepumsk, senere drepumst	drepimk ell. drepimsk, senere drepimst
2 —	drepizk, senere drepizt	som Ind.
3 —	drepask, senere drepast	drepisk, senere drepist

	Impf. Ind.	Impf. Konj.
Sing. 1 Pers.	drápumk (sjældnere drápumsk, senere drápumst ell. drapst)	dræpumk (sjældnere dræpumsk), eller dræpimk (dræpimsk), senere dræpumst (dræpimst) eller dræpist
2 —	drapzk, senere drapzt	dræpisk, senere dræpist
3 —	drapsk, — drapst	Do. — Do.

*) Sjælden har 1 Pers. Sing. Endelsen umsk for umk; i Konj. er Endelsen i 1 Pers. Sing. undertiden imk ved Siden af umk (f. Ex. ek þykkimk ell. þykkjumk).

	Impf. Ind.	Impf. Konj.
Plur. 1 Pers.	drápumk ell. drápumsk, senere drápumst	dræpimk ell. dræpimsk, senere dræpimst
2 —	drápuzk, senere drápuzt	dræpizk, senere dræpizt
3 —	drápusk, — drápust	dræpisk, — dræpist

Imperat.	Infin.	Præs. Part.	Perf. Part.
Sg. mgl. Pl. 1 og 2 Pers. lig Præs. Ind. — 3 Pers. mgl.	drepask, senere drepast	drepandisk, seneredrepandist	(kun i Neutr.) drepizk, senere drepizt

b) et svagt Verbum, kalla (§ 151, 2):

	Præs. Ind.	Præs. Konj.	Impf. Ind.	Impf. Konj.
Sg. 1 Pers.	köllumk (-umsk), senere köllumst eller kallast	köllumk o. s. v. (undert. kallimk)	kölluðumk o. s. v., senere kölluðumst ell. kallaðist	kölluðumk o. s. v. ell. kallaðimk o. s. v. ell. (sen.) kallaðist
2 og 3	kallask o. s. v.	kallisk o. s. v.	kallaðisk o. s. v.	kallaðisk o. s. v.
Pl. 1 Pers.	köllumk o. s. v.	kallimk o. s. v.	kölluðumk o. s. v.	kallaðimk o. s. v.
2 —	kallizk o. s. v.	kallizk o. s. v.	kölluðuzk o. s. v.	kallaðizk o. s. v.
3 —	kallask o. s. v.	kallisk o. s. v.	kölluðusk o. s. v.	kallaðisk o. s. v.

Imperativ	Infin.	Præs. Part.	Perf. Part.
Sg. mgl. Pl. 1 og 2 Pers. lig Præs. Ind. — 3 Pers. mgl.	kallask o. s. v.	kallandisk o. s. v.	(kun i Neutr.) kallazk o. s. v.

Anm. For st og tildels for zt skrives ogsaa z (§ 178).

§ 180. De omskrevne **reflexive** Former dannes som de tilsvarende aktive, kun at Infinitiv eller Participium faar den reflexive Endelse; Ex. Perf. Ind. 3 Pers. Plur. þeir hafa drepizk (drepizt), de har dræbt hverandre; Fut. hann mun drepask (drepast), han vil dræbe sig.

§ 181. **Passiv** dannes overalt ved Omskrivning, nemlig af Verbets Perf. Part. ved Hjælp af Verberne verða (§ 126) og vera (§ 163).

Præs. dannes ved Præs. af verða (sjældnere af vera),
Impf. ved Impf. af verða ell. vera,

Perf. og Plusqvpf. ved Præs. og Impf. eller ved Perf. og Plusqvpf. af vera;

Fut. absol. ved Fut. absol. af verða,

Fut. exact. ved Fut. absol. af vera.

Anm. Om Ordstillingen se § 175, Anm.

§ 182. Paradigma:

Præs. Inf. verða drepinn (Fem. drepin o. s. v.) ell. drepinn verða; sjældnere vera drepinn o. s. v.,

— Ind. verð drepinn, sjældnere em drepinn,

— Konj. verða drepinn, — sé drepinn,

Impf. Ind. varð drepinn ell. var drepinn,

— Konj. yrða drepinn — væra drepinn,

Perf. Inf. vera drepinn — hafa verit drepinn (ell. drepinn verit),

— Ind. em drepinn ell. hefi verit drepinn o. s. v.,

— Konj. sé drepinn — hafa verit drepinn o. s. v.,

Plusqvpf. Ind. var drepinn ell. hafða verit drepinn o. s. v.

— Konj. væra drepin — hefða verit drepinn o. s. v.

Nutidsfut.**) absol. Inf. munu*) ell. skulu*) verða drepinn ell. vera drepinn o. s. v.

— — Ind. man (mun) ell. skal verða drepinn o. s. v.

— — Konj. muna (mynda) ell. skula (skyla) verða drepinn o. s. v.,

— exact. Inf. munu*) ell. skulu*) vera drepinn ell. hafa verit drepinn o. s. v.,

— — Ind. man (mun) ell. skal vera drepinn o. s. v.

— — Konj. muna (myna) ell. skula (skyla) vera drepinn o. s. v.,

Fortidsfut.**) absol. Ind. munda ell. skylda verða drepinn o. s. v.

— — Konj. munda (mynda) ell. skylda verða drepinn o. s. v.,

— exact. Ind. munda ell. skylda vera drepinn, ell. hafa verit drepinn o. s. v.,

*) Ogsaa mundu ell. skyldu (se §§ 169 og 170).

**) Ved Formerne af Futurum kan undertiden Hjælpeverbets Infinitiv (verða ell. vera) udelades.

Fortidsfut. exact. Konj. munda (mynda) ell. skylda vera drepinn o. s. v.

Kap. 12. Adverbierne.

§ 183. a) Adjektivernes Neutr. Sing. bruges ofte som Adverbier; Ex. langt, títt, fátt.

b) Ogsaa andre Former af Adjektivet kan (maaske paa Grund af en Ellipse) bruges med adverbial Betydning; f. Ex. Gen. Sing. (annars, ellers), Dat. Sing. (fornum, stórum, löngum, löngu, lengstum); Akk. Sing. Mask. (harðan); med Endelsen an dannes ogsaa rene Aderbier (jafnan, síðan); ligeledes med Endelsen a (gjarna, illa, víða) og liga eller forkortet la (harðliga ell. harðla, bráðliga (brálliga, § 38) eller brálla, varliga eller varla). — Der findes ogsaa enkelte eneſtaaende Adverbier (uden tilsvarende Adjektiver); f. Ex. opt, vel; „fjærnt" som Adverbium heder fjarri (se § 96).

§ 184. Adverbiernes Komparation. Denne er ligesom Adjektivernes (§ 87), stærk eller svag:

a) Ved den stærke Komparation føjes for Komparativ Endelsen r, for Superlativ Endelsen st til Stammen; derhos indtræder (paa Grund af et bortfaldt i, i-Omlyd af den foregaaende Stavelses Vokal, naar denne er modtagelig derfor (§ 28).

Ex.:	lengi	lengr	lengst
	langt	lengra	
	skamt	skemr	skemst
	fjarri	firr	first
	fram	fremr*)	fremst*)

b) Ved den svage Komparation føjes for Komparativ Endelsen ar, for Superlativ Endelsen ast til Stammen.

Ex.	títt	tíðar	tíðast
	víða	víðar	víðast
	opt	optar	optast
	síð	síðar	síðast

c) Naar Adjektivets Neutr. Sing. kan bruges adverbialt (§

*) Ogsaa svagt: framar, framast.

183, a) er det samme Tilfældet ogsaa i Komparativ (f. Ex. lengra af langt).

§ 185. Enkelte Adverbier danner Komp. svagt og Sup. stærkt; saaledes

út (úti)	utar	yzt
inn (inni)	innar	innst

§ 186. Uregelmæssig Komparation (sml. § 95):

vel	betr	bezt
illa	verr	verst
mjök	meir	mest
lítt	minnr (miðr, § 39)	minst
gjarna	heldr	helzt
niðr (niðri)	neðar	neðast
upp (uppi)	ofar	ofarst (efst)

Kap. 13. Præpositionerne.

§ 187. Følgende Præpositioner og præpositionale Udtryk styrer Akkusativ:

1. Um (om, over) med Sammensætninger, f. Ex. umfram, fram um, út um, inn um, yfir um, umhverfis. 2. Of (om, over). Anm. I det ældste Sprog kan disse Præp. ogsaa styre Dativ. 3. Fram yfir (frem over, forbi) og fram undir (frem under). 4. Í gegnum ell. gegnum (igjennem). 5. Forbindelser af fyrir og et Stedsadverbium paa an; Ex. fyrir norðan (nordenfor), fyrir sunnan, fyrir innan, fyrir utan, fyrir handan (hinsides).

§ 188. Følgende styrer Dativ:

1. Af (af), sammensat út af. 2. Frá (fra), sammensat i frá. 3. Hjá (hos). 4. Or ell. ur (ud af), sammensat út or, fram or o. s. v. 5. Undan (bort fra). 6. Gagnvart (ligeoverfor). 7. Í gegn ell. gegn (imod). 8. Til handa ell. handa (tilbedste for).

9. Á hendr ell. á hönd (imod). 10. Á mót, á móti, í moti ell. móti (imod). 11. Nær (nær; egtl. Adv.). 12. Á samt, tilligemed.

§ 189. Følgende styrer Genitiv:

1. Án (uden). Anm. I det ældste Sprog ogsaa Dat. og Akk. 2. Auk (foruden). 3. Til (til). 4. Á meðal, á milli, á millum, millum, millim (imellem). 5. Sakir ell. sakar, fyrir sakir ell. fyrir sakar, ell. sökum (paa Grund af, for (en Tings) Skyld). 6. Innan (indenfor). 7. Utan (udenfor). 8. Vegna (formedelst). 9. Í stad (istedenfor). 19. De med megin (eg. et Subst.) dannede Udtryk, som báðum megin (paa begge Sider), öllum megin (til alle Kanter) o. s. v.

§ 190. Følgende styrer Akkusativ og Dativ:

1. Á (paa); oftest Akk.; Dat. især ved Tidsbestemmelser. 2. At (til, ved); oftest Dat.; Akk. især i Bet. efter. 3. Eptir (efter); oftest Akk.; i Bet. „overensstemmende med," samt naar det betyder en Forfølgelse eller Indhentning Dat. 4. Fyrir (for); Dat. i Bet. for (ens Aasyn eller i ens Paahør), formedelst og ved Bet. af en Hindring (Ex. vera í friði fyrir einum, være i Fred for en); Akk. i Betydning før eller istedenfor. 5. Í (i); oftest Dat.; Akk. især i Bet. til (i det ældre Sprog) og ved Tidsbestemmelser. 6. Með (med); Dat. i Bet. tilligemed, sammen med (især om en frivillig Ledsagelse), samt til at betegne Middel og Redskab; Akk. i Bet. „medbringende" (altsaa især om en viljeløs Ledsagelse). 7. Undir (under); Dat. om en Væren under noget, Akk. om en Bevægelse hen under. 8. Við (ved, med, mod); oftest Akk.; Dat. mest i Bet. mod. Anm. I Haandskrifterne bruges tildels með og við om hverandre. 9. Yfir (over); se Regelen om undir.

Ordsamling.

(De tilføjede Tal betegner de Paragrafer, hvor Ordene omhandles).

A.

á 54, Aa.
afl 45, c, Kraft.
aka 135, age, kjøre.
akr 45, c, Ager.
ál (ól) 53, a, Rem.
ala 134, føde, nære.
aldr 45, c, Alder.
álfr 45, a, Alf.
alin 53, g, Alen.
áll 45, d, Aal.
allr 86, al, Pl. alle.
álmr 45, a, Alm.
ámáttigr 79, A. 3, mægtig.
ambátt 53, e, Tjenestekvinde.
ánauðigr 79, A. 3, som er i Trældom.
andi 67, Aand.
andvani 86, manglende.
andvörpun (-varpan) 53, g, Suk.
aptann 46, Aften.
aptr 96, tilbage.
ár 53, a, Aare.
arfi 67, Arving.
arinn 46, Arne.
armr 45, b, Arm.
árr 65, 1, Tjener.
aska 70, Aske.
askr 45, b, Ask.
áss 62, d, Aas, Gud.
ást 53, e, Kjærlighed.
auðga 151, berige.
auðigr 84, rig.
auðn 53, e, Ørken.
auðr 52, a, Rigdom.
auga 74, Øje.
auka 149, øge.
ausa 149, øse.
austr 96, øst.
ax 57, b, Ax.

B.

bak 57, b, Ryg.
bál, 57, a, Baal.
band, 57, b, Baand.
bani, 67, Bane, Død.
banna 151, forbyde.
bára 70, Bølge.
barn 57, b, Barn.
bastarðr 52, a, Bastard.
bátr 45, a, Baad.
baugr 45, a, Ring.
beðr 51, Dyne.
beita 159, 2, lade bide.
bekkr 51, Bænk.
belgr 51, Hud, Bælg.
bella 126, træffe.
ben 55, a, Saar.
benda 159, 2, give Tegn.
ber 59, a, Bær.
bera, 131, bære.
bergja 159, 1, smage.
berja 155, 1, slaa.
bíða 140, bie.
biðja 130, bede.
bikarr 46, A. Bæger.
binda 124, binde.
bíta 140, bide.
bjarga 127, bjærge.
bjóða 141, byde, indbyde.
bjúga 74, Pølse.
björn 62, c, Bjørn.
blað 57, b, Blad
blanda 144 og 151, blande.
blár 79, blaa.
blása 146, blæse.
bleikr 76, bleg.
blekkja 159, 1, skuffe.
bleyði 73, Modløshed.
blíka 140, blinke, skinne.

blindr 77, 1, blind.
blóta 148 og 151, blote, ofre.
bógr 45, a, og 62, e, Bov.
bók 63, d, Bog
ból 28, Tilholdssted, Leje, Gaard.
bolr 50, c, Bol, Krop, Stamme.
bóndi 69, Bonde.
borð 57, a, Bord.
borg 53, e, Borg.
bót 63, d, Bod, Pl. Bøder.
brá 54, Øjenhaar, Øjenbryn.
bráð 53, e, Bytte (paa Jagt).
bragnar 67, Mænd.
bragr 50, b, Digtekunst.
brandr 45, b, Brand, Stolpe.
braut 53, e, Vej.
bregða 125, forandre.
breiða 159, 2, brede.
breiðr 77, 2, bred.
brenna 125, brænde, (intransf.).
brenna 159, brænde (transf.).
bresta 126, briste.
brestr 62, a, Brist.
brjóta 141, bryde.
bróðir 65, 3, Broder.
brók 63, d, Buxe.
brú 53, a, Bro.
brúðr 55, b, Brud.
brún 63, e, Bryn.
brunnr 45, a, Brønd.
bú 57, a, Bo, Hus.
búa 149, bo.
búð 53, e, Bod, Pl. Boder.
burðr 50, a, Fødsel; Pl. Byrd.
burr 50, b, Søn.
bygð 53, e, Bygd.
byggja 159, 1, bebo.
bylgja 71, a, Bølge.
bylr 51, Vindstød.
byrðr 55, b, Byrde.
byrja 151, begynde.
byrr 51, Bør.
byskup 54, d, A. 1, Biskop.
bœli 59, b, Tilholdssted; Leje.
bœn 53, e, Bøn.
bœr 51, Gaard, By.
bœta 159, 2, bøde, forbedre.
bœtir 48, en, som forbedrer.
böð 56, Strid.
börkr 62, b, Bark.

D.

dáð 53, e, Dygtighed, Tapperhed.
dagr 65, 1, Dag.
dalr 50, c, Dal.
dauði 67, Død.
detta 126, falde.
deyja 138, dø.
djákn 45, c, Degn.
djúpr 87, a, dyb.
dólgr 45, a, Fiende.
dómr 45, a, Dom.
dorg 53, c, Dorg (til at fiske med).
dóttir 65, 3, Datter.
draga 135, drage
dráttr 62, d, Dragen.
draumr 45, a, Drøm.
drekka 125, drikke. (transf.).
drekkja 159, 1, neddukke, drukne,
drengr 51, Helt.
drepa 129, dræbe.
dreyma 159, 2, drømme.
dreypa 159, 2, dryppe (transf.).
dreyri 67, Blod.
drífa 140, drive.
drjúpa 142, dryppe (intr.).
drós 53, e, Kvinde.
drótt 53, e, Skare (især af Krigere).
drottinn 46, Herre.
drottning 53, a, Dronning.
drukna 151, drukne (intr.).
drykkja 71, a, Drikkelag.
drykkr 51, Drik.
dúfa 70, Due.
duga 160, due, hjælpe.
dvelja 155, 1, standse, opholde.
dvergr 45, a, Dverg.
dygð 53, e, Dygtighed, Dyd.
dylja 155, 2, dølge.
dynja 155, 2, dønne.
dyr N. Pl., 57, a, Dør.
dýr N. Sg., 57, a, Dyr.
dyrr, F. Pl., 63, e, Dør.
dýrr Adj., 87, a, dyr, dyrebar.
dœma 159, 2, dømme.
dœmi 59, b, Exempel.
dögg 56, Dugg.
dökkr 81, dunkel, mørk.

E.

edda 70, Oldemoder.
efla 159, 2, istandsætte, udruste.
efri (öfri) 96, øvre.
egg (Fem.) 55, a, en Egg.
egg (N.) 59, et Æg.
eggja 151, egge.

eiðr 52, a, Ed.
eiga 164, eje, have.
eign 53, e. Eje.
eik 63, a, Egetræ.
einheri 68, Kjæmpe; Pl. de i Valhal optagne faldne Helte.
ekkill 46, Søkonge.
ekkja 71, a, Enke.
eldr 45, a, Ild.
elfr 55, b, Elv.
elgr 51, Elg.
elli 73, Ælde.
endir 48, A. 1, Ende.
eng 55, a, Eng.
engill 46, Engel.
enni 59, b, Pande.
epli 59, b, Æble.
eptri 96, bagre; Sup. bagerst.
erendi 59, b, Ærinde, Tale.
erfa 159, 2, arve.
erfiði 59, b, Arbejde.
ermr 55, b, Ærme.
eta 133, æde.
ey 55, a, Ø.
eykr 51, Øg.
eyra 74, et Øre.
eyrir 48, A. 1, en Øre (Vegt- ell. Penge-enhed); Gods.
eyrr 55, b, Sand, sandig Strandbred.
eystri 76, østligere; Sup. østligst.

F.

fá 145, faa.
fá 159, 2, male.
faðir 65, 3, Fader.
faðmr 45, b, Favn.
fagr 77, 7, fager.
falda 144, folde, indhylle (i en Dragt).
falla 144, falde.
fang 57, b, Fang, Bytte, Besiddelse.
fara 134, fare.
fasta 151, faste.
fastr 77, 3, fast.
fat 57, b, Fad.
fé 65, 4, b, Fæ, Gods.
feðgar 67, Fader og Søn.
feðgin 57, a, Forældre.
feita 159, 2, fede.
fela 133, skjule.
félagi 67, Kammerat.
feldr 62, a, Feld.
fell 57, a, Fjæld.
fella 159, 2, fælde.
ferð 53, e, Færd.
festa 159, 2, fæste.
festr 55, b, Taug, Fæste.
fetill 46, Baand.
fingr 65, 2, Finger.
finna 124, finde.
fiski 55, b, Fiske.
fiskr 45, a, Fisk.
fit 55, a, Fodsaale, Svømmehud.
fjall 57, b, Fjæld.
fjándi 69, Fiende.
fjarr 96, fjærn.
fjarri 96, fjærnt.
fjúka 142, fyge.
fjöðr 53, b, Fjæder.
fjör 60, Liv.
fjörðr 62, c, Fjord.
fjöturr 46, Lænke.
flá 137, flaa.
flagbrjóska 75, Kjødet nedenfor Brystbenet.
flaug 53, c, Flugt.
flet 59, a, Gulv.
fljóta 141, flyde.
fljúga 142, flyve.
flotnar 67, Søkrigere.
fluga 70, Flue.
flýja 161, fly.
flytja 155, 2, flytte, fremhjælpe.
fóðr 57, a, Foder.
fold 53, e, Jorden; — Slette.
for 53, a, Fure.
fórn 53, e, Offer.
fórna 151, ofre.
fors (foss) 45, c, 2, Fos.
fótr 65, 2, Fod.
fram 96, frem.
frama 151, fremme.
fregna 133, spørge.
fremja 155, 1, fremme.
fremri 96, (som er) fremfor.
frétt 53, e, Efterretning.
friðr 62, a, Fred.
frilla 38, Frille.
frjó (fræ) 60, Frø.
frjór (frær) 81, A, frugtbar.
frjósa 141, fryse; især transf. gjøre stiv af Kulde.
frú 54 og A., Frue.
frændi 69, Frænde.
fræði 59, b, Kundskab.
frækn 77, 7, tapper.
fugl 45, c, Fugl.
fulltíði (-a) 86, myndig.
fullting 57, a, Hjælp.
fulltingi 59, b, Hjælp.

fundr 50, a, Møde.
funi 67, Ild.
fylgja 159, 1, følge.
fylki 59, b, Folke.
fylkir 48, Konge.
fylkja 159, 1, fylke (en Hær), opstille til Kamp.
fylla 159, 2, fylde.
fyrri 96, (som er) foran, tidligere.
fœða 159, 2, føde, nære.
fœra 159, 2, føre.
fölr 81, bleg.

G.

gá 159, 2, give Agt paa.
gala 134, gale.
galdr 45, c, Galder, Troldom.
gálgi 67, Galge.
gamall 79, gammel.
gaman 58 A., Gammen, Skjemt.
gammr 45, b, Grib.
ganga 70, Gang, Fart.
ganga 145, gaa.
gangr 45, b, Gang.
garðr 45, b, Gjærde.
gátt 53, e, Falsen i Dørkarmen.
gefa 129, give.
geirr 45, a, Spyd.
geisli 67, Straale.
geit 63, a, Ged.
gella (gjalla) 126, gjalde, klinge.
gera (göra) 161, gjøre.
gerð 53, e, Gjerning.
gestr 50, c, Gjest.
geta 129, faa, avle, gjette, omtale.
geyja 138, gjø.
geyma 159, 2, gjemme.
gilja 151, lokke.
gína 140, gabe.
girnd 53, e, Begjærlighed.
gjá 54, Fjældkløft.
gjalda 127, yde, betale.
gjálfra 151, larme, bruse.
gjarn 77, 7, begjærlig.
gjósa 141, styrte frem eller op.
gjóta 141, gyde.
gjöf 53, d, Gave.
gjörð 53, b, Gjord, Bælte.
glas 57, b, Glas.
gleðja 155, 1, glæde.
glepja 155, 1, fordærve, forlede.
glóð 63, d, Gløð, brændende Kul.
glymja 155, 2, larme.
glymr 51, Larm.
glœpr 50, c, Brøde.
glöggr 81, nøjagtig, ombyggelig, karrig.
gnesta 126, larme, brage.
gnúa 161, gnide.
gnýja 155, 2, larme, bruse, dvine.
gnýr 51, Larm, Støj.
goð 57, a, Gud (Afgud).
góðr 77, 2, god.
gotnar 67, Mænd, Krigere.
grafa 134, grave.
gramr 50, c, Konge.
gras 57, b, Græs.
gráta 146, græde.
grátr 45, a, Graad.
grautr 52, a, Grød.
grein 53, e, Gren, Adskillelse, Forklaring, Oplysning.
greip, 53, a, Haand.
gremja 155, 1, forbitre, ophidse.
greppr 45, a, Mand.
grind 63, a, Grind.
grípa 140, gribe.
gripr 62, a, Kostbarhed, Klenodie.
gróa 161, gro.
gróðr 52, b, Frugtbarhed, Groning.
grund 53, e, Grund.
grunr 50, b, Mistanke.
gryfja 71, b, Grube.
grýta 159, 2, stene.
gröf 53, d, Grav.
grön 53, d, Skjæg, Læbe.
guð 45, d, A. 1, Gud.
gull 57, a, Guld.
gulna 151, gulne.
gumnar 67, Mænd.
gunnr (guðr) 55, b, Kamp.
gyðja 71, b, Gudinde.
gymbr 53, Gimmerlam.
gyrða 159, 2, omgjorde.
göltr 62, b, Galt.

H.

há 54, Hud.
haf 57, Hav.
hafa 161, have.
hafr 45, c, Buk.
hagl 57, b, Hagl.
hagr 50, c, Vilkaar, Bekvemmelighed, Gavn.
halda 144, holde.
halla 151, hælde (intr.), vakle.
hallr 45, b, Sten.
háls 45, c, Hals.
hamarr 46, Hammer.

hamr 50, c, Ham.
hanga 144, hænge (intr.).
hani 67, Hane.
hata 151, hade.
haukr 45, a, Høg.
hefja 136, hæve.
hefna 159, 2, hevne.
hefnd 53, e, Hevn.
hegri 67, Hejre.
heiðinn 79, hedensk.
heiðni 73, Hedendom.
heiðr 55, b, Hede, Hej.
heilagr 79 A. 1 og 3, hellig.
heill 77, 6, hel, uskadt. lykkelig.
heima 74, Hjemsted.
heimr 45, a, Hjem, Verden.
heimta 159, 2, hente.
heipt 53, e, Had.
heita 147, kalde, love, hede.
helgr (Adj.) 79 A. 3, hellig.
helgi (helgr) 55, b, Hellighed, Helg, Højtid.
hella 159, 2, hælde, udgyde.
hellir 48, Hule.
hengja 159, 1, hænge (transf.).
herað 58 A., Herred.
herbergi 59, b, Herberge.
herr 51, Hær.
herra 67, Herre.
hersir 48, Herse.
hestr 45, a, Hest.
heyja 160, fremme, faa istand.
heyra 159, 2, høre.
hildingr 45, a, Konge.
hildr 55, b, Kamp.
himinn 46, Himmel.
hind 63, a, Hind.
hirðir 48, Hyrde.
hitta 159, 2, træffe.
hjálmr 45, a, Hjælm.
hjálp 53, e, Hjælp.
hjálpa 127, hjælpe.
hjarta 74, Hjærte.
hjón / hjú } 57 a, Ægtefæller; Tyende.
hjörð 53, d, Hjord.
hjörr 49, Sværd.
hjörtr 62, c, Hjort.
hlaða 134, lade, læsse, opdynge.
hlátr 52, b, Latter.
hlaupa 149, løbe.
hlé 65, 4, b, Læ, Skygge.
hleifr 45, a, Lev (af Brød o. l.).
hleypa 159, 2, bringe til at løbe; ogsaa intr. løbe.
hlið 53, a, Led, Aabning paa et Gjærde o. l.
hlíð 53, e, Side; Fjældside, Li.
hljóta 141, faa.
hlumr 50, c, Aarehaandtag.
hlunnr 45, a, en Stok til at rulle noget (især Skibe) frem paa.
hlutr 50, b, Lod, Del, Ting.
hlýðni 73, Lydighed.
hlymr 51, Larm.
hlæja 138, le.
hnekkja 159, 1, drive tilbage; ogsaa intr. trække sig tilbage.
hníga 140, bøje sig, neje, falde.
hníta 140, støde mod (intr.).
hnjóða 141, banke, hamre.
hnjósa 141, nyse.
hnjóskr 21, Knusk.
hnoða 74, Nøste.
hnot 63, d, Nød (Pl. Nødder).
hof 57, a, Tempel
hóll 45, d, Høj.
hólmr 45, a, Holm.
holt 57, a, Holt, Lund.
horn 57, a, Horn.
hosa 70, Hose, Strømpe.
hrafn 45, c, Ravn.
hrapa 151, styrte ned.
hreinn 45, d, Rensdyr.
hreinsa 151, rense.
hrekja 155, 1, drive, støde.
hrífa 140, rive.
hrína 140 skrige.
hrinda 124, støde.
hringja 159, 1, ringe
hringr 45, a og A. 2, Ring.
hrista 159, 2, ryste.
hrjóða 141, rydde.
hrjóta 141, fare fra hverandre, spredes; snorke.
hróðr 52, b, Berømmelse.
hross 57, a, Hest.
hrútr 45, a, Vædder.
hryggja 159, 1, bedrøve.
hryggr 51, Ryg.
hrynja 155, 2, falde, styrte med Larm.
hræ 60, Liq.
hrökkva 128, trække sig tilbage.
húð 53, e, Hud.
hugr 50, b, Hug, Sind.
hugsa 151, tænke.
hundr 45, a, Hund.

hungr 45, c, Hunger.
hurð 53, e, Dør.
hús 57, Hus.
hvalr 50, c, Hval.
hvass 40, 2, hvas.
hvatr 87, b, rask.
hverfa 126, vende sig.
hverr 45, a, Kjedel.
hvetja 155, 1, hvæsse.
hvína 140, hvine.
hyggja 71, a, Sindelag.
hyggja 160, tænke.
hylr 51, Havdybet.
hyrr 51, Ild.
hýski 28, Familie.
hæð 53, e, Højde.
hætta 159, 2, sætte i Fare, gjøre Forsøg; true; ophøre.
hættr 77, 3, farlig.
höfðingi 68, Høvding.
höfn 53, b, Havn.
höfuð 58, Hoved.
höfundr 52, a, Ophavsmand.
höggva 149, hugge.
höldr (hauldr) 45, a, Bonde.
höll 53, d, Hal.
hönd 63, b, Haand.
hönk 63, b, Hank.
hörgr 45, a, Alter.
hörmung 53, a, Smærte, Ulykke.
hörr 49, Hør, Lin.
höttr 62, b, Hat.

I.

ið 53, e, Arbejde.
iðka 151, lægge Vind paa.
il 55, a, Fodsaale.
illa 186, ilde.
illr 95, ond, slet.
illvirki 68, Ildgjerningsmand, Forbryder.
inn 185, ind; inni, inde.
inna 159, 2, opregne, fortælle.
innri (iðri) 96, indre.
íss 45, d, Is.
íþrótt 53, e, Idræt.

J.

jaðarr 46 Rand, Kant; — Fyrste.
jafn 77, 7, jævn.
jafnaldra 86, jævnaldrende.
jarl 45, c, Jarl.
jarteign 53, e, Jærtegn, Kjendetegn.
jóð 57, a, Barn, Afkom.
jór 47, Hest.
jöfurr 46, Konge.
jökull 33, Jøkul, Snebjerg.
jörð 53, d, Jord.
jötunn 46, Jøtun.

K.

kaðall 46, Taug.
kala 134, fryse.
kálfr 45, a, Kalv.
kanna 71, b, A., Kande.
kanna 151, undersøge, lære at kjende.
kappi 67, Kjæmpe.
karl 45, c, Karl.
kaupa 161, kjøbe.
kefja 136, nedtrykke, kvæle.
kenna 159, 2, kjende; lære, undervise.
ketill 46, Kjedel.
kinn 63, a, Kind.
kippa 159, 2, rykke.
kirkja 71, a, Kirke.
kjósa 141, vælge.
kjölr 62, c, Kjøl.
klauf 53, e, Klov.
kleif 53, a, Klev.
klettr 45, a, Klint, Klippe.
klífa 140, klyve, bestige.
klípa 140, klybe.
kljúfa 142, kløve.
klyf 55, a, Kløv.
klyfja 151, kløve, lægge Kløv paa.
klæði 59, b, Klæde.
klökkva 128, klynke, klage.
kné 65, 4, b, Knæ.
knýja 155, 2, knuge, trykke, drive.
knýta 159, 2, knytte.
knörr 62, b, Skib.
knöttr 62, b, Bold.
koma 132, komme.
kona 71, b, Anm., Kvinde.
konungr 45, a, Konge.
kostr 62, a, Lejlighed, Vilkaar.
krá 54, Krog.
krás 53, e, Lækkeri.
krefja 155, 1, kræve.
kristni 73, Kristendom.
krjúpa 142, krybe.
kross 45, c, Kors.
kufl 45, c, Kappe.
kván (kvæn) 53, e, Kone.
kveðja 155, 1, hilse.
kvelja 155, 1, pine; dræbe.
kví 53, Kve, Fold.
kvíða 140, frygte.
kviðr 62, a, Bug.

kvíga 70, Kvie.
kvikna 151, kvikne, komme tillive.
kvísl 53, e, Gren.
kvistr 62, a, Kvist.
kvæði 59, b, Kvæde.
kvöl 53, b, Kval.
kyn 59, a, Slægt.
kýr 65 4, a, Ko.
köttr 62, b, Kat.

L.

lágr 87, a, lav.
lamb 57, b, Lam.
land 57, b, Land.
langr 76, lang.
langt 184, a, langt.
láta 146, lade.
laug 53, a, Bad.
launa 151, lønne, gjengjælde.
lausn 53, e, Løsning.
lauss 77, 9, løs.
lávarðr 52, a, Herre.
lax 45, c, Lax.
leggja 155, 1, lægge.
leggr 51, Læg; især Benet i Læggen ell. Laaret; ogsaa i Armen; dern. Arm.
leið 53, a, Vej.
leiða 159, 2, lede.
leiðangr 45, c, Leding.
leifa 159, 2, levne.
leigja 159, 1, leje.
leika 74, Legetøj.
leika 147, lege.
leikr 45, a, Leg.
leiptran (-un) 53, g, Lyn.
leit 53, e, Undersøgelse.
leita 151, lede, søge.
leka 129, dryppe.
lemja 155, 1, lamme, knuse.
lend 53, c, Lænd.
lengi 184, a, længe.
lengja 159, 1, forlænge.
lesa 129, samle, læse.
lesta 159, 2, ødelægge, skamfere.
letja 155, 1, fraraade.
léttir 48, Lettelse.
leyfa 159, 2, love, prise; tillade.
lið 57, a, Hær; Folk.
líða 140, lide, gaa fremad.
liðr 62, a, Led.
líf 57, a, Liv.
lifa 160, leve.
lifr 53, a, Lever.
liggja 130, ligge.
líkamr 50, c, Legeme.
líkja 159, 1, sammenligne.
lilja 71, b, Lilje.
lími 67, Ris, Lime.
limr 62, a, Lem.
lín 57, a, Lin.
lína 71, b, A., Line, Taug; — Linje.
list 53, e. Kunst.
líta 140, se.
lítill 79 og A. 2, liden.
litr 62, a. Farve.
ljá 54, nyslaat Græs.
ljá 160, yde; laane.
ljár (lé) 47, Le.
ljósta 141, slaa.
ljúga 142, lyve.
lúka 143, lukke.
lund 53, e, Maade, Art; Sindelag.
lundr 52, a, Lund.
lunga 74, Lunge.
lús 63, e, Lus.
lúta 143, bøje sig, lude.
lýðr 50, c, Folk.
lyfja 151, helbrede.
lygi 55, b, Løgn.
lýja 155, 2, støde, knuse.
lykill 46, Nøgel.
lypta 159, 2, løfte.
lýsa 159, 2, lyse.
læ 60, Svig.
lægir 48, Havet.
lægja 159, 1, gjøre lav, forringe.
læknir 48, Læge.
læra 159, 2, lære.
læti 65, 4, b, Fagter, Lader.
lækr 51, Bæk.
lögr 62, b, Sø.

M.

maðr 65, 1, Mand.
magn 57, b, Kraft.
mágr 45, a, Maag (Svoger, Svigersøn).
mál 57, a, Maal, Tale, Sprog.
mala 134, male (f. Ex. paa en Mølle).
man 57, b, Træl; — Kvinde.
máni 67, Maane.
manneskja 71, a, Menneske
mannlíkan 58 Anm., Menneskeskikkelse.
margr 77, 4 A., og 95, mang en; Pl. mange.
marka 151, mærke, betegne.
marr 50, c, Hav; Hest.

matr 50, b, Mad.
máttr 62, d, Magt.
megin (megn) 58, Kraft.
meiðmar 45, a, Skatte.
meiðr 52, a, Træ.
men 59, a, Smykke.
mergr 51, Marv.
merki 59, b, Mærke.
merkja 159, 1, mærke, betegne.
meta 129, vurdere.
mey 55, a, Mø.
miðr 80, som er i Midten.
mikill 79 og A. 2, stor.
mildi 73, Mildhed, Gavmildhed.
minjar (menjar) 55, a, Erindrings-tegn.
missa 159, 2, savne.
missir 48, Savn, Tab.
mjór (mjár) 81, A., 1, tynd, smal.
mjöðr 62, c, Mjød.
mjök 186, meget.
mjöl 60, Mel.
mjöll 53, b, nyfalden Sne.
móðir 65, 3, Moder.
móðr 45, a, Sind, Sindsbevægelse.
mold 53, e, Muld.
morgunn 46, Morgen.
mundr 52, a, Penge, som betales for en Hustru.
munkr 45, a, Munk.
munr (mun) 50, b, Mon, Forskjel.
munnr (muðr) 39, Mund.
múrr 45, a Mur.
mús 63, e, Mus.
mylja 155, 2, knuse.
mynd 53, e, Skikkelse.
mynda 151, danne, forme.
mynni 59, b, Munding.
mýrr 55, b, Myr.
mækir 48, Sværd.
mæla 159, 2, mæle, tale.
mæli 59, b, Tale.
mælir 48, Skjeppe.
mær 65, 4, a, Anm., Mø.
mœða 159, 2, matte.
mœðgin 57, a, Moder og Søn.
mœðgur 70, Moder og Datter.
mön 53, b, Man, Manke.
mörk 63, b, Mark.

N.

ná 160, naa.
ná 96, nær.
nábúi 96, Nabo.
náð 53, e, Fred, Ro, Naade.
nafn 57, b, Navn.
nagl 65, 1, Negl.
nál 53, a, Naal.
nár 47, Lig.
nauð 53, e, Nød.
nautr 45, a, Kammerat.
neðri 96, nedre.
nef 59, a, Neb, Næse.
nefi 67 Slægtning.
nefna 159, 2, nævne.
nema 131, tage. [bekvemme sig til.
nenna 159, 2, nenne, bryde sig om,
nes 59, a, Nes.
net 59, a, Net.
niðr 51, A., Søn, Afkom, Slægtning.
niðr 186, ned.
niðri 186, nede.
njósna 151, udspejde.
njóta 141, nyde.
norðr 96, nord.
norn 53, e, Norn, Skjæbnegudinde.
nót 63, d, Not, Garn til Fiskefangst o. l.
nótt (nátt) 63, d A., Nat.
nykr 45, c, Nøkken.
nýr 80, ny.
nýra 74, Nyre.
nyrðri (nörðri) 96, nordre.
nyt 55, a, Nytte.
nýta 159, 2, nytte, bruge.
nös 53, b, Næsebor; Næse.

O.

óask 151, frygte.
oddr 45, a, Od, Spids.
óðal 58, Odel.
óðr 52, a, Sind; Begejstring; Digt.
ofar 186, ovenfor.
ofn 45, c, Ovn.
ǫl (ál) 53, a, Rem.
opt 184, b, ofte.
órar 53, a, Galskab.
orð 57, a, Ord.
orða 151, tale.
orka 151, orke, formaa.
ormr 45, a, Orm.
orrusta 70, Kamp.
otr 45, c, Oter.

P.

pínsl (písl) 53, e, Pinsel.
prestr 45, a, Prest.
pústr 45, c, Slag.

R.

rá 54, Raa (paa Skibe).
ráða 146, raade.
rak 57, b, Bædske.
rán 57, a, Ran.
rangr 34, b, A., vrang, forvendt.
rás 53, e, Løb.
rata 151, vandre; styrte frem.
rauf 53. a, Aabning, Hul.
raufa 151, gjennembore.
raun 53, e, Prøve, Erfaring.
refr 45, a, Ræv.
regin 57, a, Guddomme.
reið 53, c, Vogn.
reika 151, vanke om; vakle.
reisa 159, 2, reise op.
reka 129, drive.
rekja 155, 1, udvikle.
rekkja 159, 1, opmuntre, ophidse.
rekkr 45, a, Helt.
rekstr 52, b, Driven, Omflakken.
renna 125, rende, løbe.
renna 159, 2, bringe til at løbe, sætte i Fart.
réttr 62, a, Ret.
réttvísi 73, Retfærdighed.
reykr 51. Røg.
reyna 159, 2, prøve, erfare.
reynir 48, en, som prøver; Rognetræ.
ríða 140, ride.
rif 59, a, Ribben; Rev (i Sejl).
rifr 51, Rev, Bom (i Væven).
ríki 59. b, Rige.
ríkja 159, 1, herske, regjere.
rísa 140, rejse sig.
rísta 140, ridse, skjære.
ríta 140, skrive.
rita 151, skrive.
rjóða 141, farve rød.
rjúfa 142, bryde.
rjúka 142, ryge.
róa 161, ro.
roðna 151, rødme.
rokkr 45, a, Rok.
rómr 45, a, Bifaldsraab.
rót 63, d, Rod.
rugr 52, a, Rug.
rúm 57, a, Rum.
rún 53, a, oftest i Pl., Rune; Samtale, Kundskab.
ryðja 155, 2, rydde.
ræna 159, 2, rane.
rœða 159, 2, tale.
rœgja 159, 1, bagtale.
rœkja 159, 1, drage Omsorg for, røgte.
rödd 53, b, Stemme.
röð 53, b, Rad, Række.
rögg 56, Fold (paa Klæder).
rögn 57, b, = regin.
rökkr 57, a, Mørke.
rökn 57, b, Trækdyr.
rönd 63, b, Rand; Skjold.
röskr 81, rask.
röst 53, d, et Længdemaal (omtrent en Mil.

S.

sá 161, saa.
sáð 53, c, Saad, Klid (i Mel).
saga 70, Saga.
saka 151, anklage.
sál 53, e, Sjæl.
salr 50, c, Sal.
sammœðra 86, født af samme Moder.
sandr 45, b, Sand.
sanna 151, sande, godkjende.
sannr 77, 5, sand.
sátt (sætt) 53, e, Forlig.
sauðr 50, b, Saud, Faar.
sax 57, b, kort Sværd.
seðja 155, 1, mætte.
sefi 67, Sind; — Søn, Slægtning.
segja 160, sige.
seggr 51, Mand.
seiðr 52, a, Sejd, Trolddom.
seil 53, a, Reb.
seinn 94, b, sen.
sekkr 51, Sæk.
sel 59, a, Sæterhytte.
selja 160, sælge; overgive, skaffe
semja 155, 1, sammenstille, ordne.
senda 159, 2, sende.
serkr 51, Særk, Kappe.
sess 45, c, Sæde.
setja 160, sætte.
setr 57, a, Sæde, Bolig.
síð 184, b, sildig.
síða 140, øve Sejd, Trolddom.
síðari 96, senere.
siðr 62, a, Sedvane, Skik.
síga 140, sige, falde ned.
sigla 159, 2, sejle.
sigr 45, c, Sejer.
silfr 57, a, Sølv.
sin 53, Sene.
sinn 57. 1. Gang (f. Ex. første Gang o. s. v.).
sinni 59, b, = sinn.
sira 67, Herre.

sitja 130, sidde.
sjá 133, se.
sjóða 141, syde, koge (trans.)
sjóðr 45, a, Pung.
sjón 53, e, Syn.
sjúga (súga) 142, suge.
skafa 134, skave.
skaka 135, skage, ryste.
skál 53, c, Skaal. [sig.
skamma 151, skjæmme; Refl. skamme
skammr 77, 4, kort.
skap 57, b, Sindelag.
skapa 134 og 151, skabe, danne, ordne.
skatnar 67, Mænd.
skattr 45, b, Skat.
skegg 59, a, Skjæg.
skeið 53, c, Skib.
skeið 57, a, Løb. [forskrække.
skelfa 159, 2, bringe til at skjælve,
skelfir 48, en, som bringer til at skjælve.
skella 126, støde sammen (med Larm).
skellr 50, c, Slag.
skemma 70, Fruerstue.
skemma 159, 2, afkorte.
skenkja 159, 1, skjænke.
skepna 71, b, A. Skjæbne, Skabning.
sker 59, a, Skjær.
skera 131, skjære.
skilja 155, 1, skille.
skína 140, skinne.
skip 57, a, Skib.
skipa 151, ordne, indrette.
skipan 53, g, Ordning.
skipta 159, 2, skifte; ordne. [folk.
skipveri 68, Skibsmand, Pl. Skibs=
skíra 159, 2, døbe.
skjálfa 127, skjælve.
skjár 47, Hinde.
skjóta 141, skyde.
skjöldr 62, c, Skjold.
skógr 52, a, Skov.
skor 53, a, Skaar, Revne.
skór 47, Sko.
skrá 54, Hud; Bog.
skreppa 126, undkomme.
skríða 140, skride.
skriðr 50, b, Fart.
skrök 60, Løgn, Skrøne.
skurðr 50, a, Skjæren; Skurd.
skygn 77, 7, skarpsynt.
skynja 151, mærke.
skömm 53, d, Skam.
slá 54, Slaa, Skaade.
slá 137, slaa.
sleppa 126 og 159, 2, slippe.
slíta 140, slide.
slitna 151, sønderslides.
sljór (slær) 81, A. 1, sløv.
slóð 53, e, Sti.
slyngva (slyngja) 128, slynge.
smiðja 71, b, Smedje, Værksted.
smiðr 62, a, Smed.
smjúga 142, smyge, trænge ind.
smyrja 155, 2, smøre, salve.
snara 151, vriste; vende.
sneið 53, e, Snit.
snerta 126, snærte, berøre.
sníða 140, skjære.
snjallr 77, 4, dygtig, brav, tapper.
snúa 161, vende om.
snær (snjár, snjór) 49, A., Sne.
snöggr 81, rask.
sofa 132, sove.
sofna 151, sovne. [Sogn.
sókn 53, e, Angreb; Sammenkomst;
sól 53, c, Sol.
sonr (sunr, son) 62, e, Søn.
sorg 53, e, Sorg.
sótt 53, e, Sot, Sygdom.
spá 54, Spaadom.
spánn 62, d, Spaan.
spara 160, spare.
spé 65, 4, b, Spot.
spenja 155, 1, trække.
sperna 125, sparke.
sperra 159, 2, spærre.
spilla 159, 2, spilde, fordærve.
spinna 124, spinde.
sprengja 159, 1, sprænge, splitte.
spretta 126, sprette springe op.
springa 124, springe.
spýja 149, spy.
spyrja 155, 2, spørge.
spöng 63, b, Spang, Bret.
spörr 49, Spurv.
staðr 50, b, Sted.
stafn 45, c, Stavn.
stafr 50, c, Stav.
standa 139, staa.
steði 68, Ambolt.
stef 59, a, Stev, Omkvæd.
stefja 151, hindre.
stefna 159, 2, stevne.
steik 53, a, Steg.

tyggva (tyggja) 128, tygge.
töng 63, b, Tang.
tönn 63, b, Tand.

U.

úlfr 45, a, Ulv.
una, 160, være tilfreds med.
ungr 87, a, ung.
upp 186, op; uppi, oppe.
út 185, ud.
úti 185, ude.
uxi 67, Oxe.

V.

vaf 57, b, Indhyllelse.
vaka 160, vaage.
valda 161, volde, bevirke. [len; Falk.
valr 50, c, de i et Slag faldne, Va-
vandi 67, Skik, Vane.
vara 160, upers. mik varir, det aner mig.
vargr 45, b, Varg, Ulv. [givelse.
várkunn 53, e, Undskyldning, Til-
varla 23 A., neppe.
vatn 57, b, Vand.
váttr 45, a, Vidne.
vax 57, b, Vox.
vaxa 134, voxe.
vé 57, a, Helligdom.
veð 59, a, Pant.
veðja 151, vædde.
veðr 57, a, Vejr.
vefa 131, væve.
vefja 155, 1, indvikle.
vefr 51, Væv.
vega 129, veje; slaa, kjæmpe, dræbe.
veggr 51, Væg.
vegr 62, a, Vej.
vegr 45, d, A. 2, Ære. [Fiskeri.
veiðr 55, b, Fangst, Bytte; Jagt,
veikja 159, 1, svække.
veita 159, 2, yde.
vekja 155, 1, vække.
vel 186, vel, godt.
vél 53, c, Kunst, List; kunstigt Arbejde.
velja 155, 1, vælge.
velkja 159, 1, røre ved, sysle med.
vella 126, vælde ud; koge (intr.).
velta 126, vælte.
venja 155, 1, vænne.
verða 126, vorde, blive.
verja 155, 1, værge, forsvare.
verjar 68, eg. Forsvarere; bruges mest i Sammensætninger.
verk 57, a, Værk, Gjerning.
verkr 51, Værk, Smærte.
verma 159, 2, varme.
verpa 126, kaste.
verr 45, a, Mand.
vesall 79, A. 1, usfel.
vestr, vestri 96, vest, vestligere.
vetr 65, 2, Vinter.
vexa 159, 2, bringe til at voxe.
víða 184, b, vidt.
víðir 48, Vidje.
viðr 62, a, Skov, Træ, Ved.
víg 57, a, Kamp, Drab.
vígi 59, b, Befæstning.
vígja 159, 1, vie.
vík 63, a, Vig.
víkja 140, transf. vige, bøje tilside; intr. vige, trække sig tilbage.
vili 68, Vilje.
villa 70, Vildfarelse.
vín 57, a, Vin.
vindr 52, a, Vind.
vinna 124, udrette, arbejde; vinde.
vinr (vin) 50, b, Ven.
virða 159, 2, vurdere.
víss 77, 4 og 9, vis. [Føde.
vist 53, e, Ophold; Underholdning,
víti 59, b, Brøde, Straf.
vitja 151, besøge.
vængr 51, Vinge.
vænn 77, 6, haabefuld, væn.
vætt 53, e, Vegt.
vættr 55, b, overnaturligt Væsen.
völlr 62, b, Vold.
völr 62, b, Stav.
völva 72, Vølve, Spaakvinde.
vöndr 62, b, Vaand, Stav, Træ.
vörðr 62, b, Vogter.
vör (vörr) 53, b, Læbe.
vörr 62, b, Hav.

Y.

ylr 51, Varme.
ymja 155, 2, larme, bruse.
ymr 51, Larm.
yndi 59, b, Glæde, Lyst. [med, yppe.
yppa 159, 2, hæve op; komme frem
ýr 47, Bue.
yrkja 161, arbejde, udføre; digte.
ytri 96, ydre.
yxn (uxn, eyxn) 65, 2, Oxer, Øxne.

Þ.

þá 54, optøet Jord.
þak 57, b, Tag.

þakka 151, takke.
þáttr 62, d, Traad; Afsnit.
þefr 51, Lugt.
þegja 160, tie.
þegn 45, c, fri Undersaat.
þekja 155, 1, tække.
þekkja 159, 1, kjende; Refl. modtage.
þenja 155, 1, udspænde, udtrække.
þiðurr 46, Tiur.
þiggja 130, faa.
þil 59, a, Paneling.
þilja 155, 1, panele.
þing 57, a, Møde, Sammenkomst, Ting.
þistill 46, Tidsel.
þjóð 53, e, Folk.
þjófr 45, a, Tyv.
þjóna 151, tjene.
þjóta 141, tude.
þola 160, taale.
þora 160, turde.
þorn 45, c, Torn.
þrá 54, Savn, Længsel.
þráðr 62, d, Traad.
þraut 53, e, Anstrængelse.
þreifa 151, føle, famle.
þreyja 160, længes, vente med Længsel.
þreyta 159, 2, trætte, matte; intr. svigte.
þrífa 140, gribe.
þrjóta 141, svigte, ophøre.
þróttr 52, a, Styrke, Kraft; Strid.
þrymr 51, Larm.
þryngva (þryngja) 128, trænge, trykke.
þröngva (þröngja) 155, 1, do.
þræll 45, d, Træl.
þröngr 81, trang.
þúfa 70, Tue.
þu r 50, b, Taler.
þunnr 17, tynd.
þurðr 50, a, Aftagen, Formindskelse.
þurr 76, 4 og 7, tør.
þurs 45, c, Turs, Trold, Jøtun.
þvá 137, tvaa, vaske.
þverra 126, aftage, formindskes.
þý 55, a, Trælkvinde.
þykkja (þikkja) 161, synes.
þykkr 81, tyk.
þynna 159, 2, blive tynd.
þyrja 155, 2, ile, styrte frem.
þyrma 159, 2, skaane.
þyrnir 48, Tornebusk.
þyrsta (þysta) 40, 3, tørste (upers.).
þysja 155, 2, styrte frem.
þyss 51, Larm.

Æ.

æðr 55, b, Aare.
æfi 73, Tid, Levetid.
ær 65, 4, 1, Gimmersaar.
ætla 151, mene, anse; agte, have til Hensigt.
ætt 53, e, Æt.

Œ.

œðri 96, ypperligere, fortrinligere.
œgir 48, en, som indjager Skræk; Havet.
œgja 159, 1, indjage Skræk.
œpa 159, 2, raabe.
œri 87, a, yngre.
œskja 159, 1, ønske.
œxla 151, forøge, erhverve.

Ö.

öfri (efri) 96, øvre, fiendtlig.
öfugr 79, A. 3, fravendt, modsat,
öld 53, d, Tidsalder, Old, Aarhundrede.
öln 53, f, = alin.
önd 53, f, Aand.
önd 63, b, And.
önn 53, f, Omsorg, Arbejde.
ör 56, Pil.
örn 62, b, Ørn.
örr 81, gavmild; dygtig, kjæk.
örviti (-a) 86, afsindig.
öx (ex, eyx) 53, b, } Øxe.
öxi (exi) 55, b, } Øxe.
öxl 53, b, Axel, Skulder.

Forklaring over Forkortelser og Kunstudtryk.

A. eller Anm. Anmærkning.
Adj. Adjektiv, Beskaffenhedsord.
Adv. Adverbium, Biord.
Akk. Akkusativ, Objektsform.
Akt. Aktiv, Handleform.
Art. Artikel, Kjendeord.
Bet. Betydning.
Dat. Dativ, Hensynsform.
Dekl. Deklination, Bøjning.
Demonstr. Pron., demonstrativt, paapegende Stedord.
Dift. Diftong, Tvelyd.
Distributivt Tal, Delingstal.
eg. egentlig.
Fem. Femininum, Hunkjøn.
Fut. absol. Futurum absolutum, ufuldendt Fremtid.
Fut. exact. Futurum exactum, fuldendt Fremtid.
Gen. Genitiv, Ejeform.
Genera af Verbet, Former.
Imp. Imperativ, befalende Maade.
Impf. ell. Imperf. Imperfectum, Datid.
Ind. Indikativ, fortællende Maade.
indekl. indeklinabel, ubøjelig.
Inf. Infinitiv.
intr. ell. intransf. intransitiv.
Kasus, Forholdsform.
Komp. Komparativ, 1ste Sammenligningsgrad.
Konj. Konjunktiv; ell. Konjugation (Bøjning).
Kons. Konsonant, Medlyd.
Mask. Maskulinum, Hankjøn.
Neutr. Neutrum, Intetkjøn.
Nom. Nominativ, Subjektsform.
Part. Participium, adjektivisk Maade.
Pass. Passiv, Lideform.
Perf. Perfectum, Førnutid.
Plur. ell. Pl. Pluralis, Flertal.
Plusqvpf. Plusqvamperfectum, Førdatid.
Posit. Positiv, Adjektivets Grundtrin.
possessivt Pron., Ejestedord.
Pron. Pronomen, Stedord.
Præp. Præposition, Forholdsord.
Præs. Præsens, Nutid.
reflexivt Pron., tilbagevirkende Stedord.
Refl. Reflexiv, Verbets tilbagevirkende Form.
rel. Pron., relativt (tilbagevisende) Stedord.
Sing. ell. Sg. Singularis, Entelttal.
sml. sammenlign.
Subst. Substantiv, Navneord.
Sup. Superlativ, 2den Sammenligningsgrad.
transf. transitiv.
upers., upersonlig.
Verbum, Gjerningsord.
Vok. Vokal, Selvlyd.

Rettelser.

Side	6	Linje	4	nedenfra	staar snyrsk istedenfor snýrsk.
—	7	—	2	—	bør „§ 45, Anm. 2" udgaa.
—	8	—	14 og 15	ovenfra	bør Ordene „feðgar (kun i Plur.)" udgaa.
—	9	—	6	—	staar pustr istedenfor pústr.
—	10	—	1	—	staar jaðar istedenfor jaðarr.
—	12	—	14	—	staar sanðr istedenfor sauðr.
—	14	—	11	—	Ordene „undertiden r (§ 55, b)" skal høre til den foregaaende Linje, hvor der altsaa skal staa: „Sing. Nom. - (u-Omlyd); undertiden r (§ 55, b)."
—	14	—	13	—	her bør tilføjes i en Note de Ord: Nogle feminine Egennavn har ogsaa i Akk. Endelsen u; Ex. Guðrún, Signý, Dat. og Akk. Guðrúnu, Signýju.
—	15	—	2 og 3	—	staar: „öx (ogsaa svagt Mask, § 67)" istedenfor „öx ell. eyx (ogsaa efter 55, b, 2)."
—	15	—	9	—	efter sól bør tilføjes: (Dat. sólu, men med Artikel sólinni).
—	15	—	6	nedenfra	staar ferd istedenfor ferð og forn istedenfor fórn.
—	15	—	5	—	staar iþrótt istedenfor íþrótt.
—	15	—	1	—	bør Ordet stund udgaa.
—	16	—	8	ovenfra	staar 70 istedenfor 67.
—	16	—	6	nedenfra	staar hà og spà istedenfor há og spá.
—	16	—	5	—	bør Ordet sá udgaa.
—	18	—	4	ovenfra	staar ö istedenfor u og (böð) for (böð, stöð).
—	18	—	10	—	bør Ordene „böð og stöð samt" udgaa.
—	18	—	1	nedenfra	efter hjú bør tiltøjes: (Dat. Pl. hjúm § 32).
—	32	—	1	—	foran vesöl bør tilføjes „ofte."
—	33	—	12	ovenfra	staar § 78 2 istedenfor § 78, 2.
—	35	—	14	—	— stór istedenfor stórr.
—	37	—	6	nedenfra	— talid istedenfor talið.
—	43	—	3 og 4	—	— vàr og vàrrar istedenfor vár og várrar.
—	46	—	8	—	— *þanner* istedenfor *þann er*.
—	54	—	14	ovenfra	— stökkva istedenfor stökkva***).
—	63	—	16 og 7	nedenfra	ved Endelserne paa it og ut bør tilføjes (-ið) og (-uð).

LIBRARY OF CONGRESS
0 003 181 756 0
